

agatha christie

gospođa mc ginty
je mrtva

Gospođa McGinty je mrtva

Mrs McGinty's Dead (*Blood Will Tell*)

Agatha Christie, 1952

PETERU SAUNDERSU u znak zahvalnosti za dobročinstva prema piscima osobe, mjesta ili događaje.

POPIS OSOBA U DJELU

HERCULE POIROT — extraordinaire kriminolog koji posvećuje osobitu pažnju samo dvjema stvarima u životu: proučavanju zločina i svojem želucu **VIŠI POLICIJSKI ČINOVNIK SPENCE** — krupan i požrtvovan čovjek koji nije bio zadovoljan rezultatima istrage, želio je doznati pravu istinu **GOSPOĐA MCGINTY** — žrtva vlastite znatiželje **JAMES BENTLEY** — nesimpatičan slabić koji je čekao da bude obješen **MAUBEEN SUMMERHAYES** — nevjesta upraviteljica i kuharica u najlošije organiziranom svratištu u Engleskoj **JOHNNIE SUMMERHAYES** — čovjek nagle naravi i promjenljive ćudi, ali i istančana osjećaja za noblesse oblige **BESSIE BURCH** — je više žalila što je poremećen njezin miran život negoli za tetkom koja je umrla **MAUDE WILLIAMS** — napadna, pomalo neuglađena plavuša **LAURA UPWARD** — žena koja je gurala nos u tuđe stvari **Dr. RENDELL** — laskavac

GOSPOĐA WETHERBY — umišljeni bolesnik koji se diči svojom osjetljivošću **ROBIN UPWARD** — razmaženi pisac kazališnih komada koji je dobro znao tko je njegova koka sa zlatnim jajima **SHEILAGH RENDELL** — blijeda, mršava žena nervoznih i nemirnih ruku **DEIRDRE HENDERSON** — jadna, ružna i nespretna djevojka **ROGER WETHERBY** — Deirdrein poočim koji nije oklijevao da pokaže svoje prave osjećaje prema njoj. Krajnje neprijatan čovjek **ARIADNE OLIVER** — spisateljica kriminalističkih romana koja obožava anonimnost i jabuke **EVE CARPENTER** — ljepotica divnih, tužnih očiju i neuglađenih manira. Ljubitelj skupocjenih stvari **GUY**

CARPENTER — ambiciozni političar koji nije mogao dopustiti da njegove greške ugledaju svjetlo dana

1.

Hercule Poirot napusti restoran »La Vieille Grand'mere« u Sohou. Noć nije bila hladna, ali on ipak podigne ovratnik kaputa. Učinio je to iz opreznosti. »U mojim godinama čovjek mora biti oprezan«, često je govorio.

Bio je omamljen od dobra jela. Oblizao je usne poput psa koji se dobro najeo i maramicom obrisao elegantne brkove. Escargots de la Vieille Grand'mere zaista mu je prijao. Imao je sreću što je naišao na taj mali, neugledni restoran! Slasno se najeo, to je istina... što sad da radi?

Taksi, koji je prolazio kraj njega uspori vožnju, ali Poirot odoli iskušenju. Zašto bi uzeo taksi? Ima još mnogo vremena do spavanja, ako krene kući i pješice.

— Zašto čovjek može jesti samo triput na dan? — mrmlijao je sebi u brkove Poirot koji nikad nije pio čaj u pet sati kako to rade Englezi. »Ako jedete u pet sati poslije podne, želudac nespreman dočeka večeru«, objašnjavao je Poirot. »Ne zaboravite da najbolje prija večera!«

Poirot nikad nije jeo ni prije podne, a za doručak nije pio kakao ni jeo croissants.

Ručao je najkasnije u jedan sat. Vrhunac uživanja za nj je bila večera: Le Dinner!

Dnevni obroci bili su najveće zadovoljstvo Herculea Poirota.

Još kao mladić uživao je u jelu. Sada mu jelo ne pruža samo tjelesno zadovoljstvo, ono je za njega i intelektualni užitak. Kad nije jeo, Poirot je obilazio različita mjesta u potrazi za restoranima u kojima bi otkrio nove radosti za svoje profinjeno nepce. Tako je i naišao na »La Vieille Grand'mere« u čijim je specijalitetima uživao. Poirot nije znao što bi sa slobodnim vremenom.

— Kad bi barem ée cher Hastings bio ovdje — uzdahne on. S radošću je razmišljao o svom starom prijatelju. »Moj prvi i najbolji prijatelj u ovoj zemlji. Ponekad bi me razbjesnio, moram priznati. Zar je to sad važno? Kad se samo sjetim kako mi se detinjasto divio.

Kako sam ga mogao bez muke navesti na krivi trag a da ne kažem nijednu laž. Kako je ponekad bio zbunjen!

Zato je bio presretan kad bi otkrio istinu koja je meni odavno bila poznata. *Çe cher, cher ami!* Volim se i uvijek sam se volio praviti važan. Hastings to nikad nije mogao shvatiti.

Čovjek mojih kvaliteta mora se diviti sam sebi, a za to mu je potreban još netko.

Ne može se cijeli dan diviti sam sebi.

Poirot uzdahne i krene Avenijom Shaftesbury. Dvoumio se bi li skrenuo na Trg Leicester i proveo večer u kinu ili bi krenuo kući. Često je bijesan izlazio iz kina.

Radnja filma redovito je bila nepovezana, sadržaj nelogičan. Slika je mnoge očaravala, ali je njega uglavnom ostavljala hladnim. činilo mu se da nema veze sa stvarnošću. Režiseri su previše zaokupljeni umjetničkom stranom filma. Mnogi su zanemarivali temeljitost i ljubav prema redu, koje je Hercule Poirot toliko cijenio. U modi su nasilje i okrutnost.

Poirot, koji je nekad radio u policiji, nije uživao u okrutnosti i nasilju. Nagledao se toga u mladim danima. Nasilje ga je umaralo.

»Izgubio sam korak s vremenom«, priznao je sebi Poirot. Krenuo je kući.

»Poput ostalih ljudi postao sam rob svog posla. Naviknuti na rad, ljudi ne znaju kako bi utrošili vrijeme kad dođu u mirovinu. Umirovljeni poslovni čovjek igra golf, umorni trgovčić čeprka po vrtu, a ja? Ja jedem. Eto, ponovo sam počeo misliti o jelu. Na žalost jede se samo tri puta na dan. Ostatak vremena čovjek mora nečim ispuniti.«

Poirot prođe kraj prodavača novina.

»Najnovije vijesti... Epilog slučaja McGinty. Ubojica osuđen.« Slučaj ga nije zanimao. Nejasno se sjećao da je o tom ubojstvu nešto pročitao u novinama. Bilo je to sasvim obično umorstvo. Stradala starica zbog malo novca. Zločin se lijepo uklapao u taj naš svijet nasilja.

Poirot uđe u dvorište velike moderne stambene zgrade. Srce mu je brže zakucalo od ponosa. Cijenio je te pravilne simetrične zgrade. Dizalom se popeo na treći kat gdje je stanovao. Imao je divan stan. Moderno pokućstvo ravnih linija. U cijelom stanu nije bilo ni jedne

neravnine. Otključao je vrata i ušao u malo četvrtasto predsoblje. Istog trenutka njegov George nečujno se pojavio na vratima da ga pozdravi.

— Dobar večer, gospodine! Neki vas... ovaj... gospodin čeka. — On spretno prihvati Poiro-tov kaput. — Zaista? — Poirot je primijetio stanku koju je George učinio prije nego što je izrekao riječ gospodin. George je bio pravi snob. Znao je ocijeniti ljude i njihov položaj u društvu.

— Kako se zove?

— Neki gospodin Spence.

— Spence? Na trenutak se nije mogao sjetiti zna li to ime ili ne zna. Bio je uvjeren da bi ga morao znati. Prije nego što je ušao u dnevnu sobu, Poirot zastade pred zrcalom i uredi brkove. Nakon toga otvori vrata i uđe u sobu. Čovjek koji je do tada sjedio u jednom od velikih četvrtastih naslonjača naglo ustade.

— Dobar večer, gospodine Poirot! Nadam se da me se sjećate. Bilo je to davno... viši policijski službenik Spence.

— Sjećam se, kako da ne — reče Poirot i srdačno mu pruži ruku.

— Je ste li za grenadine? — ponudi gosta pićem. — Creme de menthe? Benedictine?

Creme de cacao? Tog trenutka uđe George s pladnjem na kojem su stajale boce s viskijem i soda-vodom.

— Da li bi gospodin više volio pivo? — tiho je pitao gosta.

— Da, volio bih pivo — ozario se Spence.

Poirot se, po ne zna koji put, čudio, kako je George pogodio da Spence voli pivo.

Nije znao ni da ga ima u kući. Osim toga nije mogao vjerovati da netko može više voljeti pivo od ukusnog, slatkog likera. Spence je dobio punu čašu pjenušavog piva, a Poirot natoči sebi čašicu zelenog likera »creme de menthe«.

— Zaista je ljubazno od vas što ste me posjetili — započe Poirot razgovor.

— Odakle ste stigli?

— Iz Kilchestera. Za šest mjeseci idem u mirovinu. Zapravo, već sam se prije šest mjeseci morao povući, ali su me zamolili da još neko vrijeme ostanem.

— Pametno ste odlučili — sjetno će Poirot. — Zaista mudro...

— Mislite? Nisam siguran. Ponekad sumnjam u to.

— Neka vas ne muči sumnja — bio je uporan Poirot.

— Ponekad su dani tako dugi...

— To me ne zabrinjava. Imat ću mnogo posla kad prestanem raditi. Znaite, prošle smo se godine preselili u novu kućicu. Imamo zapušten vrt, i moram ga urediti. Dosad nisam imao vremena za to.

— Mnogi ljudi sate i sate provode u vrtu pod stare dane. Meni to nije uspjelo.

Nastanio sam se na selu i počeo uzgajati povrće. Nije mi to nikako polazilo za rukom. Čovjek za to mora imati smisla.

— Da ste samo vidjeli povrće koje sam ja uzgojio prošle godine — oduševio se Spence. — Ali ruže su, moja prava ljubav. Ove ću godine... — naglo je zastao.

— Nisam došao ovdje da vam pričam o ružama.

— Lijepo je od vas što ste došli posjetiti starog znanca. Hvala vam.

Na žalost nije to samo prijateljski posjet. Bit ću iskren, gospodine Poirot. Potrebna mi je vaša pomoć.

— Potrebna vam je novac? Koliko želite — tiho mu ponudi Poirot.

— Blagi bože, ne radi se o novcu! — zaprepašteno odgovori Spence. Poirot ga zbunjeno zamoli da mu oprostí grešku.

— Odmah ću vam reći zašto sam došao. Zaista se ne bih čudio da me otjerate kad čujete o čemu se radi.

— To se neće dogoditi — uvjeravao ga je Poirot. — Nastavite, molim vas.

— Radi se o slučaju McGinty. Zacijelo ste čitali o tome.

— Nisam tome posvetio posebnu pažnju odmahne glavom, Poirot: Gospođa McGinty... — pokušao se sjetiti Poirot — kako je umrla? Spence se zagleda u njega.

— Zaboga, tako smo se kao djeca igrali. Zaista čudno što se toga dosad nisam sjetio.

— Ne razumijem vas.

— To je dječja igra. Kao djeca nekad smo se tako igrali. Podijelili bismo se u dvije grupe. Prva bi grupa pitala: »Gospođa McGinty je mrtva. Kako je umrla?«, a druga bi odgovarala: »klečala je poput nas, tako je umrla«.

Ponovo bismo pitali: »Kako je umrla?«, a neko bi dijete odgovorilo: »Držala je ruke kao ja, tako je umrla.« Svi bismo tada klekli

nepomično ispruženih ruku. Netko bi zatim rekao: »Gospođa McGinty je mrtva. Kako je umrla?« Slijedio je odgovor: »OVAKO SE SRUŠILA!« Tad bismo se svi redom srušili poput čunjeva!

— Spencea je sjećanje na tu dječju igru očito zabavljalo. Nasmijao se od srca: — sjećanje me vratilo u djetinjstvo. Davno je to bilo!

Iz pristojnosti Poirot ga sasluša do kraja. Nikad neće dokraja shvatiti te Engleze, iako već godinama živi među njima, čime se to Spence toliko oduševio? I on se kao dijete igrao skrivača i lovice, ali mu nije padalo na um da nekom priča o tome, a kamoli da se time oduševljava!

Kad se Spence vratio u stvarnost, Poirot ga, pomalo umorno, zapita: — Kako je umrla gospođa McGinty? Sa Spenceova lica nestade smiješak.

— Netko ju je udario po glavi teškim i oštrim predmetom. Njena je soba bila raskopana. Sva njezina ušteđevina, oko trideset funti, nestala je. Živjela je u toj kućici sama s podstanarom koji se zove Bentley, James Bentley.

— Sad se sjećam. Da, zvao se Bentley.

— Vrata nisu bila provaljena. Na prozorima nije bilo tragova nasilnog otvaranja.

Bentley je oskudijevao u novcu. Dugovao joj je stanarinu za dva mjeseca. Nedavno je otpušten s posla. Na rukavu njegova kaputa našli smo tragove krvi i vlas kose — njezine kose. Tvrdio je da se nije približavao tijelu, te možemo odbaciti da se to slučajno našlo na njegovu kaputu.

— Tko ju je našao mrtvu?

— Toga dana je prodavač kruha sakupljao novac. Vrata mu je otvorio James Bentley i rekao da je kucao na vrata gospođine sobe, ali mu ona nije odgovorila.

Pretpostavljali su da je gospođi McGinty pozlilo. Otišli su po susjedu, koja je otvorila sobu. Bila je prazna. Netko je preturao po njoj. Dvije daske s poda bile su odvaljane. Stvari razbacane unaokolo. Krevet je, međutim, bio nedirnut. Krenuli su zatim u dnevnu sobu. Tamo, na podu, ležala je mrtva gospođa McGinty. Susjeda je počela histerično vikati. Jedva su je primirili. Odmah su, naravno, pozvali policiju.

— Bentley je, dakako, bio uhapšen?

— Da. Jučer je bila rasprava. Proglašen je krivim. Porota je vijećala samo dvadeset minuta. Osudili su ga na smrt. Poirot kimne glavom.

— Nakon rasprave, sjeli ste na vlak za London. Zašto ste došli k meni?

Spence se zamišljeno zagledao u čašu s pivom. Prstom je polako prelazio po rubu čaše, jedanput, dvaput...

— Došao sam k vama — reče on nakon kratke stanke — jer mislim da Bentle nije kriv...

2.

Čas, dva obojica zanijemise. Zavlada tišina.

— Došli ste k meni... Poirot nije završio rečenicu. Ugledao je crveno Spenceovo lice. Bilo je to lice koje se ničim nije isticalo, lice seljaka, povučena u sebe, šutljiva i poštena. Nije to bio čovjek koji sumnja u sebe, u svoje postupke. On se pokoravao zakonima društva.

— Već sam dugo u policiji — počeo je Spence. — Dobro sam upoznao ljude.

Rješavao sam mnoge slučajeve umorstva. Neki su bili zamršeni, neki nisu. Sjećate se, gospodine Poirote, slučaja koji smo rješavali zajedno?

Poirot kimne glavom. — Bilo je zamršeno. Da nije bilo vas, teško bismo ga riješili.

Pomogli ste nam, iako smo i mi bili na pravom tragu. Bilo je još mnogo istraga za koje i ne znate. Sjećam se Whistlera — dobio je ono što je zavrijedio. Kažnjeni su i momci koji su ubili starog Gutermana. Sjećam se Veralla. Poslužio se arsenom.

Gospođa Courtland je imala sreću što joj je muž bio stari razvratnik, Pa ju je porota oslobodila. Bili su popustljivi.

Poslušali su osjećaje, a ne razum. I sami znate da se to ponekad događa. Ponekad su za to zaslužni braniooci, a ponekad pogreška tužioca.

Da, sve to znam.

Ovaj slučaj, međutim — Spence je zabrinuto zakimao glavom. — Nikad nisam doživio da osude nevina čovjeka, a i ne želim da se to sad dogodi. U ovoj zemlji da se dogodi tako nešto! Poirot ga je znatiželjno promatrao.

— Mislite li da bi se to sad moglo dogoditi?

— Sigurno se čudite. Znam što biste željeli znati i to ću vam odmah reći. Da, sakupljao sam dokazni materijal o ovom slučaju, dokazni materijal koji tereti Bentleya, a tvrdim da nije kriv! Sve sam pažljivo ispitao. Sakupio sam sve dokaze do kojih se moglo doći. Svi su svjedočili o jednom krivcu, o jednoj osobi. Na žalost, o Bentleyu. Dokazni sam materijal predao pretpostavljenima, koji su obavijestili

javnog tužioca. On je odlučio da povede postupak. Ne čudim se, drugo nije mogao ni odlučiti. Tako je osuđen Bentley. Porota mora suditi prema dokazima. Uopće se nisu dvoumili. Bili su uvjereni da je kriv.

— Ali vi, niste?

— Nisam.

— Zašto? Spence uzdahne. Kako da vam to objasnim? Vjerujem da je on u očima porotnika pravi ubojica, ali ja tako ne mislim. Bolje od njih poznajem ubojice.

— Da. Rekao bih da ste u tome stručnjak.

— Bentley nije umišljen. Sve su ubojice umišljene. Misle da nas mogu nadmudriti.

Zaljubljeni su u sebe. čak kad ih i uhvatimo, oni su zadovoljni. Zadovoljni su što su se našli u središtu pažnje. Misle da su važne osobe. Doživjeli su slavu barem jedanput u životu. Jednom riječi — umišljeni su! — Shvaćate li što želim reći?

— Taj Bentley, znači, nije umišljen.

— Nimalo. Plašljiv je. Ljudi su zato i uvjereni da je on ubojica, ali ja nisam.

— Slažem se s vama. Opišite mi tog Jamesa Bentleya, molim vas.

— Bentley ima trideset i tri godine, srednjeg je rasta. Boležljiv je. Nosi naočale

— Ne zanima me njegov izgled, nego psihičke osobine — prekine ga Poirot.

— Na to mislite... — Spence se zamislio. — Nesimpatičan je, živčan. Nikad vas ne gleda ravno u oči, pogleda vas samo ponekad, i to kradomice. Nije ni čudo što ga je porota osudila. Čas, je krotak, a odmah zatim bijesan.

— Spence je zastao. Sjetio se nekog rođaka. — Imao sam rođaka koji me podsjeća na njega. Kad bi se našao u neugodnoj situaciji, izmislio bi neku glupost i nitko mu, dakako, ne bi vjerovao.

— Ne bih rekao da je privlačan, taj vaš Bentley.

— Tako je. Ljudi ga ne vole. Ali zbog toga ipak nije zaslužio smrtnu osudu!

— Uvjereni ste da će ga objesiti?

— Ništa ih ne sprečava. Njegov će branilac uložiti žalbu, ali ne vjerujem da će išta uspjeti učiniti.

— Je li imao dobrog branioca?

— Dodijelili su mu mladog Graybrooka. Mislim da je učinio što je mogao.

— Nije bilo nikakvih nepravilnosti. Sudilo mu se i porota ga je proglasila krivim.

— članovi porote odabrani su pravilno. Muškarci i žene bili su u podjednakom omjeru. Sve su to bili razumni ljudi. Sudio je stari Stanisdale. Pošten i nepodmitljiv čovjek.

— Sve je, dakle, bilo po zakonu. Bentley se nema na što potužiti?

— Ako je nedužan, ima se na što potužiti!

— Tako je.

— Ja sam prikupljao dokazni materijal, na temelju kojeg su ga osudili. To mi se nikako ne sviđa, gospodine Poirot. Zaista mi se ne sviđa. Hercule Poirot je dugo promatrao njegovo uzbuđeno lice.

— Eh "bien — reče najzad — što da radimo?

— Vjerujem da znate što želim — nelagodno se meskoljio na stolcu.

— Slučaj Bentley je završen. Već radim na drugom zločinu. Večeras moram otputovati u Škotsku. Kako vidite, prezauzet sam.

— A ja nisam! Imam mnogo slobodna vremena, zar ne? Spence potvrdno kimne.

Bilo mu je neugodno.

— Vidim da ste me razumjeli. Možda mislite da sam drzak. Učinio sam sve što sam mogao. Ništa nije pomoglo. Sve su činjenice bile protiv njega. Tko zna, možda će vama nešto uspjati. Vi ponekad, oprostite što vam to govorim, gledate na stvari nekako drukčije od nas. Možda ćete vi, svojinu čudnim načinom, doći do prave istine.

Ako je Bentley nije ubio, tko je to onda učinio? Nije se sama kvrcnula po glavi!

Možda ćete naći neku činjenicu koju sam ja previdio. Priznajem da sam drzak.

Zašto biste se vi prihvatili tog posla! Eto, ipak sam došao k vama. To mi se učinilo jedinim rješenjem. Ne želim da taj čovjek strada nevin. Ako se ne želite tog prihvatiti... Zašto biste i željeli.. ?

— Zašto se ne bih tog prihvatio? — Prekine ga Poirot, — Imam vremena koliko mi srce želi! Moram priznati da ste me zainteresirali. To je izazov za sićušne, sive stanice mog uma. Učinit ću to i zbog

vas. Ne želim da radite u svom vrtu nesretni, pognute glave, jer vas peče savjest što je stradao nevin čovjek. Osim toga, to je stvar principa. — Poirot se uspravi i zauzme važan stav...

— Ne smije biti osuđen čovjek ako nije počinio taj užasan čin. Poirot naglo zastade.

— A što, ako ju je on ubio?

— U tom slučaju imat ću mirnu savjest.

— Dvije glave bolje misle, zar ne?

Voila“ dogovoreno je. Preuzimam taj slučaj. Nemamo baš mnogo vremena. Trag se već zatire. Gospođa McGinty je umrla... Kad je ubijena?

— Dvadeset drugoga studenoga. U toku istrage pisao sam bilješke. Mogu vam ih predati, ako želite.

— Da, bit će mi potrebne. Ako Bentley nije ubojica, tko je onda?

Spence nije znao što da odgovori. Napokon reče: — Zaista ne znam na koga bih mogao sumnjati. Za svaki zločin, kako znamo, ubojica mora imati motiv. Koji bi motiv mogao biti u ovom slučaju? Zavist, osveta, ljubomora, strah ili novac? Razmislimo o ovome posljednjem. Tko se novčano okoristio njezinom smrću?

— Ne bih rekao da se netko obogatio, naslijedivši njezin imetak. Imala je samo dvije stotine funti na štednoj knjižici. To je pripalo njezinoj nećakinji.

— To zaista nije mnogo, ali ponekad ljudi stradaju i zbog sitnih para. Volio bih znati nešto o nećakinji gospođe McGinty. Oprostite, prijatelju, što slijedim vaše stope. Siguran sam da ste i vi sumnjali na nju.

— Da, sumnjali smo i na nju — kinine Spence. — Raspitali smo se opširno o njoj.

Trideset osam joj je godina, udana je. Muž joj radi u građevinarskom poduzeću kao ličilac. Pošten i pametan čovjek. Ima stalno zaposlenje. Ona je prijazna mlada žena, voli pričati. Ne bih mogao reći da nije voljela svoju tetku, ali je nije ni obožavala.

Bilo im je drago kad su dobili novac, iako im nije bio prijeko potreban.

— Što je s njezinom kućicom? Jesu li i nju naslijedili?

— Nisu. U toj kući gospođa McGinty bila je samo stanar. Po zakonu, vlasnik je nije mogao izbaciti, ali poslije njezine smrti

nećakinja se ne može useliti u nju. Ona to i ne želi. Živi u maloj državnoj kući i vrlo je zadovoljna.

— Spence uzdahne. — Zaista sam mnogo čeprkao da bih nešto otkrio. Nisam našao ništa šta bi bacilo sumnju na nekoga drugog.

— Bien. Recite mi sad nešto o gospođi McGinty. Ne zanima me njezin izgled, već

— Ne želite uobičajeni opis? Nasmije se, Spence: žrtva ima šezdeset četiri godine.

Bračno stanje — udovica... Muž joj je nekad radio u trgovini tekstila u Kilchesteru.

Umro je prije sedam godina od upale pluća. Gospođa McGinty otad pomaže u različitim domaćinstvima. Radi kao kućna pomoćnica. Broadhinny je malo mjesto.

Posljednjih godina u nj se doselilo nekoliko obitelji, uglavnom starijih ljudi, nekoliko penzionera, jedan liječnik... Ima dobre prometne veze s Kilchesterom i Cullengquayom. Sigurno poznajete ta turistička mjesta. Broadhinny je, međutim, mjestašce koje je još zadržalo tradicionalna svojstva sela. Oko četvrt milje udaljeno je od glavne ceste za Drvmouth i Kilchester.

Poirot je samo kimao glavom.

— Kućica gospođe McGinty je u središtu sela. Tu se nalaze još: prodavaonica mješovite robe s poštom i nekoliko kuća u kojima žive seljaci.

— Dok joj je muž bio živ, ljeti su sobe iznajmljivali turistima. Poslije muževljeve smrti, odlučila je da drži samo jednog podstanara, Jamesa Bentleya. Stanovao je kod nje samo nekoliko mjeseci.

— Tako smo se opet vratili na Jamesa Bentleya.

— To se događalo i za vrijeme istrage. Kad se dogodio zločin, Bentley je radio kod trgovca nekretninama u Kilchesteru. Prije toga je živio s majkom u Cullenquayu.

Majka mu je bila invalid i on se brinuo o njoj. Bio joj je veoma privržen. Nikamo nije izlazio. Kad je majka umrla, ostao je bez njezine penzije. Prodao je kuću i namjestio se. Nije lako našao posao, iako je bio dobro obrazovan. Nema nikakve stručne kvalifikacije. Ipak su ga primili u tvrtke »Breather i Scuttles«. Ne vjerujem da je to neko ugledno poduzeće, ali ni on nije čovjek za kojeg bi se netko otimao. Otpustili su ga čim su zapali u novčane

teškoće, a novi posao nikako nije mogao dobiti. Naposljetku je potrošio ono malo što je dobio od prodaje majčine kuće. Više nije mogao redovito plaćati stanarinu gospođi McGinty. Tražila je tri funte na tjedan za sobu i doručak. Nije mnogo. Sve je danas tako skupo. Dugovao joj je stanarinu za dva mjeseca, a prilika da nađe posao nije mu se pružala.

Gospođa McGinty bila je već pomalo nestrpljiva.

— On je znao da ona drži novac u kući? Zašto ga je čuvala u kući kad je imala štednu knjižicu?

Nije vjerovala državi. Nije željela da joj sav novac propadne. Na štednoj knjižici je držala samo dvjestu funti. Osim toga željela je da joj novac bude pri ruci kad joj zatreba. Mjesto gdje je držala novac nije bilo tajna. Nalazio se ispod podne daske u spavaćoj sobi. Svaki bi kradljivac najprije tamo potražio novac. Bentley je priznao da je znao za njezino »skrovište«.

— Vrlo lijepo od njega što je to priznao. Da li su za to znali nećakinja i njezin muž?

— Naravno da jesu.

— Već sam vam jedanput postavio pitanje: Kako je umrla gospođa McGinty?

— Umrla je 22. studenoga. Sudski liječnik misli da je umrla između 19 i 22 sata.

Večerala je sušene ribe i kruh s margarinom. Susjedi su izjavili da je obično večerala oko 18,30 sati. Vjerojatno se i toga dana držala svoje navike. To znači da je umrla prije 21 sat. James Bentley se u to vrijeme šetao. Rekao nam je da to običava raditi od 19 do 21 sat. Te se noći vratio u 21 sat. Pošto je imao vlastiti ključ, nije morao uznemiravati svoju stanodavku. Uspeo se ravno u svoju sobu. Nije primijetio ništa neobično. Slijedećeg se jutra začudio što ga doručak nije čekao na stolu kao obično.

Pokucao je na vrata spavaće sobe gospođe McGinty, ali mu nitko nije odgovorio.

Pomislio je da spava dulje nego obično jer je umorna od napornog posla, pa nije dugo kucao. Nedugo zatim došao je pekar. Bentley je ponovo zakucao, ali ni tada mu se nitko nije odazvao. Kao što sam već rekao, pekar je otišao po prvu susjedu gospođe McGinty, gospođu Elliot koja je otkrila tijelo na podu dnevne sobe. Ubojica je

žrtvu udario nekim teškim i oštrim predmetom po glavi. Smrt je nastupila trenutno. Sve je bilo u neredu. Daska na podu spavaće sobe bila je odvaljena, a novac je nestao. Svi su prozori bili zatvoreni iznutra, a na njima nije bilo tragova nasilnog otvaranja.

— Ubojica je nesmetano ušao u kuću. Bio je to Bentley ili netko koga je gospođa McGinty pustila da uđe za vrijeme Bentleyeve šetnje.

— Tako je. Razbojstvo ili provala ne dolaze u obzir. Koga je mogla pustiti u kuću u to doba? To bi mogao biti samo netko iz susjedstva, nećakinja ili njezin muž. Nitko drugi ne dolazi u obzir. Na susjede ne moramo sumnjati. Nećakinja i njezin muž te su večeri bili u kinu. Da li se jedno od njih dvoje iskrao iz kina, prošao biciklom tri kilometra do kuće gospođe McGinty, ubio je, uzeo novac, te ga sakrio u vrtu, vratio se u kino, a da ga nitko nije primijetio? Uzeli smo u obzir i tu mogućnost, ali ništa nismo uspjeli dokazati. Zašto bi netko od njih novac sakrio tako blizu kuće? Teško bi ga poslije mogao neprimijećeno uzeti. Nije li ga lakše bilo zakopati negdje na putu do Kilchestera? Zašto je novac sakriven na tako glupom mjestu?

— James Bentley ga je stavio tamo. Nije ga želio sakriti u svojoj sobi — zaključio je Poirot.

— Tako je.

— Na njegovu je rukavu pronađena krv.

— Kako je on to opravdao?

— Slučajno se zaprljao u mesnici. Glupa laž! Nije to bila životinjska krv.

— Je li poslije izmijenio tu priču?

— Naravno. Našli su i nekoliko vlasi kose gospođe McGinty na rukavu njegova kaputa. To nije mogao pokupiti u mesnici. Priznao je da je tijelo gospođe McGinty našao poslije večernje šetnje. Ušao je u dnevnu sobu i vidio je kako leži na podu.

Kleknuo je kraj nje i dotakao je da bi se uvjerio da je mrtva. Kad je shvatio da jest, uhvatila ga je panika. Nije znao što da radi. Nikad nije mogao podnijeti krv.

Nekako se domogao svoje sobe. Mora da je izgubio svijest, jer se dalje ničeg ne sjeća. Sutra ujutro sam sebi nije htio priznati da zna što se dogodilo.

— Zvuči vrlo neuvjerljivo — primijeti Poirot.

— Zaista neuvjerljivo. Usprkos tome — zamišljeno nastavi Spence — to bi mogla biti istina. Porota ili normalan čovjek teško bi u to povjerovao, ali ja sam zaista poznavao ljude poput Bentleya. Kad se suoče s nekim problemom i kad moraju reagirati u nekoj teškoj situaciji, povlače se u sebe, slabići su. Recimo da je zaista bilo kao što nam je Bentley rekao: ušao je u sobu i vidio je kako mrtva leži na podu.

Bio je svjestan da mora nešto poduzeti: pozvati policiju ili susjede, ali on to jednostavno nije mogao učiniti. Uvjerio je sebe da može izbjeći tu neugodnu dužnost.

»Pravit ću se da ništa ne znam, ništa nisam vidio. Zaista sam mogao sa šetnje otići ravno u svoju sobu«, vjerojatno je razmišljao jadnik. Zašto je tako postupio? Bojao se. Bojao se da bi ga mogli optužiti za ubojstvo, želio je to izbjeći, ali je time navukao sumnju na sebe. Spence je zastao.

— Možda je, zaista, tako i bilo.

— Možda — zamišljeno će na to Poirot.

— A mogla bi to biti i vrlo lukava obrana! Zaista ne znam. Sigurno znam da je taj momak vrlo plašljiv. Konobarica restorana u Kilchesteru rekla mi je da je uvijek sjedao za stol leđima okrenut ljudima. Čudan je to čovjek, malo je ćaknut. Nije toliko nastran da bi bio ubojica. Nije on taj tip. Nije on tip ubojice.

Spence s nadom pogleda Poirota. želio je da se s njim složi, ali mu ovaj ne reče ništa. Poirot se zamisli. Obojica su šutjeli neko vrijeme.

3.

Poirot se prvi trže iz razmišljanja.

— Eh bien — reče on. — Čini se da gospođa McGinty nije ubijena zbog novca.

Razmotrimo slučaj s druge strane. Je li imala neprijatelja? Koga se mogla bojati?

— Istraga nije otkrila ništa.

— Što su rekli njezini susjedi?

— Gotovo ništa. Možda nisu bili razgovorljivi pred policijom, iako ne vjerujem u to.

Mislim da nisu ništa sakrili od nas. Gospođa McGinty nije bila prisna sa susjedima kao što je to običaj u selima. Ljudi na selu, gospodine Poirote, nisu prijateljski raspoloženi prema strancima. Ratne izbjeglice uvjerile su se u to za vrijeme evakuacije. Gospođa McGinty je voljela počavrljati sa susjedima, ali nije bila intimna s njima.

— Koliko je dugo živjela tamo?

— Dvadesetak godina.

— Gdje je proživjela ostatak života?

— Nema ničeg neobičnog u njezinu životu. Rođena je u sjevernom Devonu. Otac joj je bio seljak. Neko je vrijeme s mužem živjela blizu Ilfracombea, a zatim su se doselili u Kilchester. Tamošnja kućica bila je vlažna, pa su je napustili i doselili se u Broadhinny. Muž joj je bio dobar čovjek, miran i povučen. Nije zalazio u gostionicu, kao većina muškaraca. Kao što vidite, sve je sasvim obično.

— Usprkos tome život je završila na neobičan način.

— Da. Umorena je.

— Zna li nećakinja nekoga tko je mogao imati nešto protiv starice?

— Rekla je da ne zna. Poirot zamišljeno protrlja bradu.

— Bilo bi nam mnogo lakše da gospođa McGinty nije gospođa McGinty. Razumijete li me, prijatelju? Zamislite da je bila tajanstvena žena, nečiste prošlosti.

— Ali ona to nije bila. Bila je jednostavna žena. Takvih ima na tisuće u Engleskoj.

— Njih nitko neće ubiti.

— To je sigurno.

— Zašto je ta jednostavna skromna žena morala biti ubijena? Isključimo Bentleya.

Tko nam ostaje? Nećakinja na koju je zaista teško sumnjati? Ili neki stranac? Na njega još manje, što znamo? Držimo se činjenica. Ubijena je postarija kućna pomoćnica i uhapšen je plah, osamljen momak. Na temelju čega su ga osudili?

Spence se zagleda u Poirota.

— Teretio ga je dokazni materijal. Ta, rekao sam vam...

— Da. Dokazni materijal. Jesu li to neki stvarni dokazi ili možda namještaljke?

— Namještaljke?

— Da. Pretpostavimo da je Bentley nevin. Ako je on nevin, onda je netko namjerno ostavio tragove koji terete Bentleya, da bi bacio sumnju na nj. A možda je sve to ipak igra slučaja.

— Vidim na što ciljate zamisli se Spence.

— Nemamo dokaza za to, ali nemamo ni protudokaza. Novac je namjerno sakriven tako da ga policija lako nađe. Da je bio sakriven u Bentlevevoj sobi, bilo bi preupadljivo. Policija bi vjerojatno posumnjala da je bio podmetnut. Ubojica je i vrijeme dobro izabrao. Bentley je bio sam na šetnji. U to se lako može posumnjati.

Kako se mrlja krvi našla na njegovu rukavu? Da li se to dogodilo kad se on nadvio nad staricu ili je i to podmetnuto?

— Malo ste pretjerali, gospodine Poirot.

— Nisam siguran. Možda. Tako ćemo lakše saznati istinu. U tom slučaju nešto mora biti neobično. Ako to nije gospođa McGinty, onda je to ubojica. Moramo se, dakle, pozabaviti ubojicom, a ne žrtvom. To se rijetko događa. Obično ključ tajne leži u žrtvinu karakteru. Ponekad istinu doznamo od mrtvih. Iako ne mogu govoriti, otkriju mi tajnu. Moram znati koga je žrtva voljela, koga mrzila. Kad dobro upoznate žrtvu — ubojica je otkriven.

Spence se vrpolio na stolici. »Ti stranci!«, pomislio je.

— U tom slučaju moramo otkriti tajnovitu osobu koja se još skriva u tami našeg neznanja. Kako je gospođa McGinty umrla? Zašto je ubijena? Ključ tajne nećemo naći ako proučavamo njezin život, već ako pogodimo motiv i lik ubojice. Slažete li se sa mnom?

— Možda imate pravo — oprezno mu odgovori Spence.

— Je li ubojica želio uništiti gospođu McGinty ili možda Jamesa Bentleya?

— Da. Moramo biti sigurni tko je stvarna žrtva zločina. Koga se ubojica želio riješiti?

— Mislite li reći da je netko ubio staricu da bi njegov neprijatelj bio obješen zbog toga? — zaprepastio se Spence.

— Da, kao kad šahist žrtvuje figuru da bi na kraju pobijedio. Recite mi, molim vas, što još znate o Jamesu Bentleyu?

— Ne znam baš mnogo. Otac mu je bio liječnik. Umro je kad je Bentleyu bilo devet godina. Završio je privatnu školu, a vojni rok nije odslužio zbog bolesti, živio je s majkom koja je bila jaka ličnost.

— To je zanimljivije od života gospođe McGinty...

— Zar zaista vjerujete u ono što govorite?

— Još nisam siguran. Samo sam istakao da možemo slijediti dva pravca. Moramo izabrati onaj pravi.

— Kako ćete organizirati istragu? Mogu li vam pomoći, gospodine Poirot?

— Volio bih. razgovarati s Jamesom Bentleyem.

— Ugovorit ću vam sastanak. Razgovarat ću s njegovim braniocem.

— Ne vjerujem da ću saznati nešto novo, ali vrijedi pokušati. Zatim moram ići u Broadhinnv. Kad stignem tamo, krenut ću vašim stopama, dragi kolega.

— Možda sam nešto propustio prilikom istrage.

— Ne bih rekao. Možda ja doživim te ljude na drugi način. Možda me netko od njih usmjeri na pravog ubojicu. Možda ću imati više sreće od Tas. Gdje bih mogao odsjesti? Ima li u Broadhinnvju neko pristojno svratiste?

— U svratištu »Kod tri patke« ne možete noćiti. »Janje« je tri milje udaljeno od Broadhinnyja. Možete se smjestiti u jednoj privatnoj kući, u kojoj neki mladi bračni par iznajmljuje sobe. Ne vjerujem da ćete biti baš zadovoljni.

— Ako je to jedino rješenje, onda ga moram prihvatiti pomiri se Poirot.

— Hoćete li se ovaj put predstaviti kao operni pjevač koji se želi odmoriti? U to ne bi nitko posumnjao.

— Reći ću im — ponosno reče Poirot — da imaju čast biti u društvu Hercule Poirota.

— Mislite li da je to uputno? — sumnjičavo je zavrteo glavom Spence.

— Ne samo da je uputno, već je bitno da znaju da je među njima veliki detektiv Hercule Poirot. Vrijeme je protiv nas, prijatelju, vrijeme. Što mi znamo o ubojici?

Ništa ne znamo. Ništa. Pretvarat ću se da znam mnogo. Pričat ću da nisam zadovoljan presudom porote i da sam na tragu pravom ubojici.

— A zatim?

— Vidjet ćemo tko će zagristi mamac. Siguran sam da će se netko uloviti na našu udicu.

Spence ga je zabrinuto pogledao. Nemojte se nepotrebno izlagati opasnosti — posavjetovao ga je.

— Ne bih želio da nastradate.

— To bi značilo da ste imali pravo.

— Ne pristajem na tako visoku cijenu.

4.

Hercule Poirot jednim pogledom obuhvati sobu u kojoj se našao. Na njegovu se licu ukaza očaj. Soba je, doduše, bila prostrana, ali to je jedino čime je mogao biti zadovoljan. Poirot prstom prijeđe po polici za knjige. Prašina! Nije se iznenadio.

Oprezno sjedne na naslonjač, koji se žalosno udubio pod njim. Imao je ispucane opruge. Poirot je znao da ni stalci nisu bolji. Na jednom je od njih sjedilo pseto.

Poirot je bio siguran da je šugavo. Presvlake su bile poderane. Ni prostirač na podu nije bio u boljem stanju. Imao je neukusan uzorak. Na zidu su visile slike. Dvije uljane nisu bile loše, ali bakrorezi su bili užasni. Poirot je odmah zapazio da vise ukoso. Stolovi su se njihali. Jedan je prozor bio otvoren. Vjerojatno se nije dao ni zatvoriti. Vrata su tog trenutka bila zatvorena, ali će se ubrzo otvoriti jer je kvaka bila prilično iskrivljena. S propuhom je u sobu ulazila hladnoća.

— Baš sam nesretan! — jadao se sam sebi Poirot. Vrata se otvorište i u sobu nahrupi vjetar zajedno s gospođom Summerhayes. Osvrnula se po sobi kao da nešto traži.

— Što si rekao — zapita nekog u drugoj prostoriji te nestade iz sobe. Gospođa Summerhayes, privlačna crvenokosa žena, pjegava lica, neprestano je nešto tražila i spremala.

Hercule Poirot odmah zalupi za njom vrata. Ali se ubrzo vratila. Nosila je veliku zdjelu i nož. Ponovo se začuo muški glas iz druge prostorije: — Maureen, mački je pozlilo. Što da radim?

— Dolazim, dragi, pričekaj — odazvala se gospođa Summerhayes. Zdjelu s nožem ostavila je u naslonjaču. Poirot ponovo ustade te zatvori vrata.

— Zaista mi nije lako — sam se sebi žalio Poirot. Automobil projuri cestom, a pas skoči s naslonjača i bijesno zalaje. Poletio je na stol i srušio ga.

— Enfin — reče Hercule Poirot. — C'est insupportable! Vrata se širom otvore i pseto lajući izjuri iz sobe. I uz lavež jasno se čuo Maureenin glas: — Johnnie, zašto si, do vraga, ostavio otvorena stražnja vrata? Kokoši su ušle u smočnicu.

— Za ovo ja dajem sedam funti tjedno! — ogorčeno reče Poirot. Netko zalupi vratima, čulo se uzbuđeno kokodakanje.

Vrata se ponovo otvoriše i u sobu uđe gospođa Summerhayes. Usklikne od veselja kad ugleda zdjelu s nožem koje je ostavila u naslonjaču.

— Svuda sam ih tražila. Da li bi vam smetalo... ovaj.. da li bih mogla ovdje čistiti mahune? Ne volim miris kuhinje.

— Očaran sam, gospođo. Rekao je to malo presvečano. Poirot je zaista bio zadovoljan što mu se pružila prilika da s nekim porazgovora. U toku jučerašnjeg dana nije razgovarao s ljudima dulje od pet minuta.

Gospođa Summerhaves zaveli se u naslonjač te poče brzo ali nespretno čistiti mahune.

— Nadam se da vam nije previše neudobno ovdje. Ako nešto želite, samo mi recite.

— kazala je. Poirot je već razmišljao o tome. Zaključio je da može podnositi jedino gospodaricu Long Meadowsa gospođu Summerhaves.

— Zaista ste ljubazni, gospođo — odgovorio je Poirot. — Volio bih kad bih vam mogao naći djevojku da vam pomogne u domaćinstvu.

— Djevojku da mi pomaže u domaćinstvu? — jadala se gospođa Summerhaves.

— Teško nalazim i ženu koja bi počistila sobe. To zaista ne mogu sama. S jednom sam ženom bila neobično zadovoljna, ali, eto, sreća me nije dugo služila. Ubijena je, zamislite!

— To je sigurno bila gospođa McGinty — jedva dođe do riječi Poirot.

— Da, bila je to gospođa McGinty. Zaista mi nedostaje. Njezina je smrt mnoge uzбудila. To je jedino ubojstvo koje se dogodilo u ovom seocetu. Zaista nemam sreće. Bez njezine pomoći ne znam čega bih se prije prihvatila.

— Bila vam je privržena?

— Bila je pouzdana. Točna kao sat. Dolazila je ponedjeljkom poslijepodne i četvrtkom ujutro. Nikad nije zakasnila. Sad mi dolazi gospođa Burp koja ima petoro djece, muža i bolesnu majku. Djeca pobolijevaju, a ako su ona zdrava, onda majci ili mužu nije dobro. Rekla bih da je više nema nego što dolazi.

Gospođa McGinty je živjela sama i gotovo nikad nije izostala.

— Imali ste u nju povjerenje? Je li bila poštena?

— Vjerujte, nikad ništa nije nestalo iz kuće dok je radila kod nas, čak, ni namirnice. Ponekad bi zavirila u našu poštu, ali to me nije smetalo. Bila je vrlo osamljena.

— Zaista?

— Svaki joj je dan bio nalik jedan drugome. Jednoličan i dosadan život. Cijele je dane provodila na koljenima i čistila tuđe podove, prala tuđe prljavo rublje. Kad bih ja tako živjela, bila bih sretna da me netko ubije.

Lice majora Summerhavesa pojavi se na prozoru. Njegova žena skoči na noge da otvori prozor — i prospe ostatke od mahuna.

— To prokleta pseto opet je pojelo hranu za kokoši!

— Sad će njemu biti zlo!

— Je li ovo dovoljno špinata, Maureen?

— John Summerhaves ispruži svežanj zelenila prema prozoru.

— Naravno da nije.

— Meni se čini da ga ima previše.

— Ali, dragi, kad se skuha bit će to samo šačica. Zar još to ne znaš?

— Do đavola!

— Je li stigla riba?

— Nije.

— Morat ću opet otvoriti neku konzervu. Johnnie, to bi ti mogao učiniti. Uzmi onu što se nalazi u uglu police, znaš onu što je malo nabubrila.

— A špinat?

— Ja ću ga nabrati. Gospođa Summerhaves skoči kroz prozor, te zajedno nekamo odoše.

— Nom d'un nom d'un nom! — uzviknu Poirot i pođe da zatvori prozor. Tada je začuo glas majora Summerhavesa: — Što misliš o našem novom gostu, Maureen? Čini mi se nekako čudnim. Kako se ono zove?

— I ja sam mu bila zaboravila ime. Srećom, ponovio ga je. Zove se Poirot. Francuz je.

— Maureen, čini mi se da sam već čuo to ime.

— Možda u nekoj reklami za trajnu. Sliči mi na frizera. Poirot se trgne.

— Nisam siguran. Možda je to bila reklama za kiselo zelje. Ne, ne znam gdje sam čuo to ime. Bilo bi bolje da uzmeš tih sedam funti koliko nam duguje za sobu.

Glasovi su se izgubili u daljini. Hercule Poirot pokupi mahune koje su pale na pod.

Upravo kad je bio gotov s tim poslom, u sobu uđe gospođa Summerhayes. Poirot joj preda skupljeno povrće: — Voici, Madame.

— Hvala vam. Ove mahune čudno izgledaju. Pocrnile su. Znaite, spremamo ih za zimnicu u slanoj vodi. Kad ih skuham, neće biti ukusne kao svježe.

— Sigurno neće biti kao svježe! Dopustite mi da zatvorim vrata. Propuh je.

Samo zatvorite. Da, da ponekad zaboravim zatvoriti vrata.

— Primijetio sam to.

— Da ih i zatvorim, sama bi se otvorila. Ta će se kućerina srušiti jednoga dana. U njoj su živjeli Johnnyjevi roditelji. Bili su siromašni, pa nikad ništa nisu popravljali na kući. Ni mi je ne možemo urediti. Vratili smo se iz Indije, te sad moramo školovati djecu. Oni uživaju kad dođu ovamo za vrijeme školskih praznika. Kuća je velika, imaju vrt i divnu prirodu u kojoj uživaju. Jedva spajamo kraj s krajem novcem koji dobijemo od gostiju. Nije to lak posao, znate. Imali smo nekoliko neugodnih gostiju.

— Imate li još gostiju, osim mene?

— U sobi iznad vas je jedna postarija dama. Razboljela se tek što je došla. Ne znam što joj je. Ali nije izgubila apetit. Četiri puta na dan nosim gore hranu. Mislim da sutra odlazi svojoj nećakinji ili nekom od rodbine.

Gospođa Summerhaves zašuti, kao da se zamislila, te nastavi pomalo namještenim glasom: — Uskoro će stići prodavač ribe. Pitam se... da li biste mi možda mogli platiti za ovaj tjedan? Ovaj, baš nemamo gotovine u kući. Ostajete tjedan dana, zar ne?

— Možda ostanem i duže.

— Oprostite što tražim novac unaprijed. Znaite kakvi su ljudi... Prodavač ribe ne želi čekati novac.

— Nemojte se ispričavati, gospođo. Poirot izvadi sedam funti. Gospođa Summerhayes lakomo ih pokupi.

— Hvala vam.

— Moram vam, gospođo, otkriti tko sam ja. Ja sam Hercule Poirot. Gospođa Summerhaves nije ni okom trepnula.

— Imate lijepo ime — reče ljubazno.

— Je li to grčko ime?

— Ja sam detektiv, vjerojatno to znate — ponosno reče Poirot.

— Možda najslavniji detektiv na svijetu. Gospođa Summerhaves prasne u smijeh.

— Baš ste šaljivčina, gospodine Poirote. što ispitujete? Otiske prstiju ili ostatke pepela od cigareta?

— Vodim istragu o smrti gospođe McGinty ozbiljno nastavi Poirot. — Ne šalim se.

— Jao! — uzvikne gospođa Summerhaves. — Porezala sam se. Ona se zagleda čas u prst, čas u Poirota. — Recite mi — nastavi — mislite li to ozbiljno? Zar istraga nije završena? Pritvorili su tog jadnika i već su ga osudili? Sigurno su ga već i objesili.

— Nemate pravo — usprotivio se Poirot. — Još ga nisu objesili. Istraga nije potpuno završena. Podsjetit ću vas na stih jednog našeg slavnog pjesnika: »Rješenje je pravilno samo ako je pravedno«.

— Jao! — uzvikne gospođa Summerhaves. — Zakrvavila sam mahune. A moram ih pripremiti za ručak. Ništa ne smeta. Skuhat će se! Ako se hrana prokuha, ne prijeti opasnost zaraze, zar ne? Isto vrijedi i za hranu iz konzerve.

— Mislim da ću ručati vani — tiho reče Poirot.

5.

— Ne znam. Zaista ne znam — reče gospođa Burch po treći put. Vidjelo se da ne vjeruje strancima. Naročito je bila sumničava prema gospodinu sa crnim brčićima u kaputu podstavljenim krznom.

— Doživjeli smo mnogo neugodnosti — nastavila je gospođa Burch. — Mislila sam da to neće nikad prestati. Policija se neprestano motala po kući. Postavljali su nam kojekakva pitanja. Možete zamisliti kako su susjedi sve znatiželjno pratili, što sve nisam čula od svekrve na račun tetkine smrti! »Tako nešto se nije dogodilo u njezinoj porodici« — neprekidno je ponavljala. Brinula se za sina. »Jadni Joe«, jaukala je. Za mene je nije bilo briga. Moju je tetku netko ubio, zar ne? Laknulo mi je kad je sve prošlo. Mislila sam da je sve završeno.

— A ako je James Bentley nevin? što onda?

— Kakva li glupa pretpostavka! — odbrusila je gospođa Burch. — Naravno da nije nevin. Kriv je. Otrpve mi se nije svidio. Rekla sam tetki: »Ne bi smjela držati tog momka u kući. Sulud je.« Ali je ona bila zadovoljna s njim. Sviđao joj se. Uredan je ne pije i ne puši .

Poirot pogleda zamišljeno u nju. Bila je to velika, debela žena zdrave boju i dobro raspoložena. Mala kuća je uredana i čista. Privlačan miris dolazi iz smjera kuhinje.

Gospođa McGinty je odlazila u crkvu, i učestvovala u seoskim aktivnostima. Ponekad je išla u kino. Držala se starih vrijednosti. Prestala je raditi za jednog umjetnika kad je otkrila da živi u nevjenčanom braku. Knjige nije čitala, samo »Sunday companion«. Voljela je prelistavati stare časopise koje je dobivala od ljudi za koje je radila. Zanimale su je filmske zvijezde i njihov privatni život.

Za politiku nije marila. Glasala je za konzervativce, jer je tako nekad glasao njezin muž. Nije trošila novac na odjeću. Prekrojila bi haljine koje je dobivala od žena kod kojih je radila. Bila je štedljiva.

Poirota nije iznenadilo ono što je doznao o gospođi McGinty. Bio je to lik kakva je zamišljao. I nećakinji je zaista pristajao opis koji je dobio od Spencea.

Gospodin Burch je došao na ručak prije nego što je Poirot otišao. Njega nije bilo lako procijeniti kao njegovu ženu. Omalen rastom i pomalo nervozan. Nije bio nepovjerljiv prema Poirotu. Vidjelo se da želi pomoći policiji. Je li to bilo zato što je Poirot imao uza se Spenceovo pismo?

Gospodin je želio ugoditi policiji. Zašto? Nije se usudio žaliti na policiju poput njegove žene. Možda nije to mogao priuštiti sebi?

Možda mu savjest nije čista? I to ne zbog smrti gospode McGinty. Ima mnogo razloga zbog kojih se čovjek neugodno osjeća pred policijom. A možda njihov alibi ipak nije istinit? Možda su otišli zajedno u kino, ali se gospodin iskrao, odjurio do tetke, prekopao ladice i sve pobacao po sobi da bi izgledalo kao da je to razbojstvo? Možda je lukavo sakrio novac i da sumnja padne na Jamesa Bentleya?

Željeli su se domoći novca sa štedne knjižice u banci. Možda im je ipak novac bio potreban? Tko zna? Poirot se sjeti da sredstvo kojim je ubijena gospođa McGinty nije nikad pronađeno. Zašto ga ubojica nije ostavio na mjestu zločina? Ta svaka budala zna da rukavice ne ostavljaju tragove!

Starica je udarena po glavi nekim teškim predmetom. Gdje se krije taj predmet?

Zašto nije ostavljen u kući? Možda lijepo očišćen i ulašten stoji na nečijoj polici.

Policijski je liječnik rekao da to mora biti sjekirica za meso ili nešto vrlo slično.

Policija je tražila sličan predmet, ali ga nikad nije pronašla. Ništa nije nestalo iz kuhinje gospođe McGinty. Nitko od osumnjičenih nije kupio nikakav opasan predmet.

I to je provjeravano, ali je sve bilo uzalud. Nije bilo, međutim, dokazano da je James Bentley imao nešto takvo. Bio je to jedan jedini poen u njegovu korist.

Tužilac se nije na to obazirao, ali Poirot to nije mogao zaboraviti. Čime se ubojica poslužio? Krije li se taj predmet u ovoj pretrpanoj sobi u kojoj sjedi Poirot? Poirot to nije vjerovao. Ipak, nikad se ne zna. čovjek nikad ne može biti potpuno siguran.

6.

Herculea Poirota primio je sam gospodin Scuttle iz tvrtke »Breather i Scuttle«.

Bio je to živahan i prijatan čovjek.

— Dobro jutro, što mogu učiniti za vas? — Gospodin Scuttle odmjerio je Poirota i pokušao ga svrstati u određenu grupu ljudi. Shvatio je da je stranac. »Vjerojatno je bogat. Ima skupo odijelo. Mogao bi biti vlasnik hotela, ili direktor. Režiser?«, nagađao je.

— Nadam se da vas neću dugo zadržati, želio bih s vama razgovarati o vašem bivšem službeniku Jamesu Bentleyu. Živahno lice gospodina Scuttlea pokaže iznenađenje.

— James Bentley. Zanima vas James Bentley? Pišete li za novine? — umjesto odgovora upita Poirota.

— Ne.

— Niste, valjda, iz policije?

— I jesam i nisam.

— O čemu se zapravo radi? Poirota nikad nisu smetale male laži.

— Otvaram istragu o slučaju gospođe McGinty na zahtjev daljeg rođaka Jamesa Bentleya.

— Nisam znao da ima rođaka. Zar ga nisu osudili? Proglašen je krivim, zar ne?

— Proglašen je krivim, ali nije i obješen.

— Dok je života ima i nade, ha? Sumnjam da ćete nešto uspjeti. Dokazi protiv njega neobično su čvrsti. Tko je taj njegov rođak?

— Mogu vam samo reći da je neobično moćan i bogat. Vrlo bogat.

— Zaista ste me iznenadili — začudio se gospodin Scuttle. Bogatstvo izmišljenog rođaka je čudotvorno djelovalo na njega.

— Bentleyeva majka, gospođa Bentley prekinula je sve veze sa svojima kad se udala — objasnio je Poirot iznenađenom čovjeku.

— Porodične netrpeljivosti. Događa se to. Tko bi to pomislo! A jadni Bentley bio je siromašan poput crkvenog miša. šteta što mu prije nisu pomogli.

— Nisu znali da je u nevolji — opet je lagao Poirot. — čim su saznali za njegovu sudbinu, zamolili su me da učinim sve da saznam

istinu.

Gospodin Scuttle se nagne prema Poirotu:

— Ne znam što biste mogli učiniti. Pokušajte dokazati da je umno poremećen.

Možda ste i s tim malo zakasnili. Mogli biste uspjeti jedino kad bi to potvrdio neki liječnik svjetskog glasa. Ali što ja to pričam? Ja se u to ne razumijem.

— Gospodin James Bentley je radio za vas, zar ne? Recite mi što znate o njemu.

— Vrlo malo, vrlo malo. Bio je jedan od naših pripravnika. Vrijedan je i uredan, ali nema pojma o trgovini. Nije za ovaj posao. Moramo prodati kuću ako to netko od nas traži, ili uvjeriti kupca da kupi ono što mu nudimo. Ako je kuća na osami, onda se to ne spominje. Govorimo o prednostima. Ističemo njezine vrijednosti. Ima mnogo načina da se kupca nagovori na kupnju. Trik sa članom parlamenta uvijek uspije. Sam ne znam zašto. Obično kažem da se za kuću zanima član parlamenta i čovjek odmah odluči da kupi tu kuću — nasmije se gospodin Scuttle, a Poirot ugleda njegovo umjetno zubalo u svom sjaju.

— To je psihologija kupca.

— Psihologija. Imate pravo. Vidim da poznajete ljude.

— Pomalo.

— Sad me zaista zanima što mislite o Jamesu Bentleyu. Je li on ubio gospođu McGinty? Recite mi što vi mislite? Pitam vas to u povjerenju.

— Naravno. — Scuttle ga je začuđeno promatrao.

— Mislite da je on to mogao učiniti? Ne obraćajte pažnju na dokaze, pouzdajte se u svoju intuiciju.

— Pa... ako bolje promislim.. on je nije mogao ubiti. Ne vjerujem da bi smogao hrabrosti. Plašljiv je. Brige su ga morale, naročito kad je izgubio posao.

— Zbog čega ste ga otpustili?

— Nismo imali dovoljno posla. Morali smo nekog otpustiti. Bio je to Bentelej, najnesposobniji među njima. Dali smo mu dobre preporuke, ali mu to nije pomoglo da dobije drugi posao. Loše se doimao ljudi pri upoznavanju. »Bentley ostavlja loš dojam na ljude«, razmišljao je

Poirot, no brzo se umirio. Poznavao je on mnoge ubojice koji su bili vrlo privlačni ljudi.

— Oprostite što vam smetam. Smijem li porazgovarati s vama?

Poirot iznenađeno digne pogled s jelovnika. Bilo je polumračno u restoranu »Plava mačka«. Uz oskudnu rasvjetu prostorija se činila još tamnijom zbog tamnog drva kojim su bili obloženi zidovi. Poirot ugleda svijetli lik mlađe žene koji se jasno ocrtavao na tamnoj pozadini prostorije. Lice joj je uokvirivala zlatna kosa. Obukla je maju jarkoplave boje. Poirotu se učini da ju je nedavno već negdje vidio.

— Čula sam o čemu ste razgovarali s gospodinom Scuttleom — nastavi ona — iako nisam prisluškivala.

Poirot kimne glavom. Pregradni su zidovi u uredu gospodina Scuttlea tanki, napravljeni vjerojatno na brzinu da bi njegov ured odijelili od ostalih službenika.

Nije ga smetalo što se saznalo zbog čega je došao, želio je da što više ljudi dozna za njegov boravak i istragu u njihovu mjestu.

— Pisali ste nešto na pisaćem stroju, zar ne? dosjeti se Poirot. — Sjedili ste uz desni prozor.

Ona kinine i nasmiješi se. Imala je lijepe zube. Poirotu se svidjela. Tijelo joj je bilo vitko, grudi pune.

— Radi se o gospodinu Bentleyu. Hoće li se žaliti? Ima li nade da ga oslobode optužbe? Nisam mogla vjerovati da je on to učinio. Poirot je pogleda upitno.

— Ne možete vjerovati da je on to učinio — polako ponovi njezine riječi.

— U početku nisam mogla povjerovati. Mislila sam da je posrijedi zabuna, ali pošto sam čula dokaze... — ona zastade.

— Da. Dokazi — ponovi Poirot.

— Svi su pokazivali da je Bentley ubojica. Tada sam pomislila da mu je poremećen um.

— Da li vam se ikad učinio... kako bih vam to objasnio... pomalo čudnim?

— Možda. Bio je plašljiv. Nije vjerovao u sebe. Patio je od kompleksa inferiornosti, ali ne vjerujem da je ubojica. Poirot je pogleda. »Ona nije plašljiva.

Za dvojicu bi mogla nositi breme života«, razmišljao je.

— Sviđa li vam se Bentley? — upita je Poirot.

— Rumen joj obli lice.

— Da. Amy, moja prijateljica koja radi sa mnom, smijala mi se kad je otkrila da mi se sviđa Bentley. Zaista mi se sviđa. Nježan je i pristojan. Vrlo mnogo zna. Načitan je.

— Život poznaje iz knjiga.

— Nedostajala mu je majka. Godinama je pobolijevala. Bila je slaba i krhka žena. On joj je bio neizmjeno odan. Poirot je poznavao takve majke.

— Zauzvrat ona se brinula o njemu. Kuhala mu i pazila da se ne prehladi. Poirot kimne glavom.

— Bili ste prijatelji?

— Ne znam. Ponekad smo razgovarali. Nismo se često viđali. Jedanput sam mu poslala prijateljsko pismo, ali mi nikad nije odgovorio.

— Sviđao vam se? — nježno je upita Poirot.

— Jest — priznala je.

— Divno. — Poirot je bio sretan. Poirot se sjetio svog razgovora s Jamesom Bentleyem.. osuđenikom na smrt... Pred očima mu se ukaza njegov lik. Vidio je Bentleyevu sivu kosu, mršavo tijelo, koštunjave ruke s velikim zglobovima i Adamovu jabučicu na dugom, mršavom vratu. Vidio je njegov preplašen pogled usmjeren nekamo u daljinu. Nije to bio čovjek kojem se vjeruje. Govorio je nerazgovijetno, mrmljao. Da takav je dojam Bentley ostavljao na ljude. Svatko bi povjerovao da je kadar ukrasti, slagati i neku staricu tresnuti po glavi... To bi, međutim, pomislio čovjek koji površno promatra ljude.

Narednik Spence nije bio takav čovjek. Poznavao je ljude. Na njega Bentley nije ostavio loš dojam. Hercule Poirot se složio s njim. Sad im se pridružila i ova djevojka.

— Kako se zovete, gospođice? — upita je Poirot.

— Maud Williams. Mogu li vam pomoći?

— Mislim da možete. Znete, još neki ljudi vjeruju da je James Bentley nevin. Oni to žele i dokazati. Vodim istragu za njih. Mogu reći da sam već štošta otkrio... da zaista mnogo.

Poirot izreče tu laž i ne trepnuvši okom. Znao je da je to korisna laž. Negdje će se netko uznemiriti kad to čuje. Poirot je znao kako se šire vijesti u malom mjestu.

Glasine se šire poput valova. Dovoljno je baciti kamenčić i izazvati male valove, a oni će se dalje širiti sami od sebe.

— Rekli ste da ste ponekad razgovarali s Bentleyem. Pričao vam je o svojoj majci i životu s njom. Je li ikad spomenuo da se s nekim nisu slagali? Da su se s nekim zavadili? Maud Williams se zamisli.

— Ne, ne sjećam se. Njegova majka nije marila za mlade djevojke.

— Majke koje imaju odane sinove nikad ne vole mlade djevojke. Ali, nisam to mislio.

Zanimalo me je li bilo svađa u obitelji, ili nešto slično.

— O tome nismo razgovarali. — Mlada žena odmahne glavom.

— Je li vam ikad pričao o svojoj stanodavki, gospođi McGinty?

— Ona se neprimjetno trgne.

— Nije joj spominjao ime. Samo se žalio da često jede sušenu ribu. Jednom je rekao da je gazdarica uznemirena, jer joj je odlutala mačka.

— Da li vam je ikad spomenuo da zna gdje starica drži novac. Molim vas, iskreno mi odgovorite na to pitanje.

— Djevojka je malo problijedila, ali je odlučno odgovorila: — Jest. Razgovarali smo kako ljudi nemaju povjerenja u banke. Tada mi je rekao da ona drži novac ispod jedne daske u podu. Sjećam se da mi je rekao: »Mogao bih uzeti novac kad god to zaželim. Samo bih morao pričekati da ona ode na posao.«

Nije to bila šala. On se nije umio šaliti. Mislim da ga je brinula njezina nepažnja.

— Nije to loša vijest. Naravno, ovisi kako se gleda. Da joj je želio ukrasti novac i napasti je on bi rekao: »Jednoga bi dana mogla stradati zbog toga.«

— Da je to i rekao, uvjeren sam da to ne bi mogao i provesti u djelo.

— Imate pravo. Ljudi se, međutim, često odaju govoreći o nevažnim stvarima. Tako otkrivaju svoju ličnost. Mudar zločinac šuti, ali kriminalci su rijetko mudri. Obično su pohlepni i samouvjereni.

Previše pričaju zato većina njih budu uhvaćeni.

Da.

Slažem se s vama — naglo ga prekine Maud Williams.

— Netko je ipak ubio tu staricu.

— Tko je to učinio? Znete li vi to? Naslućujete li tko bi to mogao biti?

— Znam — slaže Poirot. Moram to sad i dokazati. Djevojka pogleda na sat.

— Moram natrag u ured. Jutarnji odmor traje samo pola sata. Užasno mjesto.

Dosad sam radila u Londonu. Javit ćete mi ako me zatrebate, zar ne? Voljela bih vam pomoći. Voljela bih učiniti nešto za vas.

Poirot izvadi svoju posjetnicu i na njoj napiše ime kuće gdje je odsjeo i telefonski broj da mu telefonira ako ga zatreba.

— Ovdje sam odsjeo. Njegovo ime nije ostavilo dubok dojam na nju, primijetio je žalosno, što ta mlada generacija zna o slavnim osobama? Ništa.

Na povratku u Broadhinnv Hercule Poirot bio je bolje raspoložen. Bio je sretan jer je našao osobu koja ne vjeruje da je Bentley krivac. Bentley je ipak imao prijatelja, iako to nije znao. Ponovo se Poirot sjeti svojeg posjeta zatvoreniku. Razgovor ga nije ohrabrio. Bentley nije vjerovao da mu netko može pomoći. Tvrdio je da nema neprijatelja.

— Je li vašu majku netko mrzio?

— Zašto bi je netko mrzio? Svi su je cijenili — pomalo se ljutio Bentley.

— Recite mi nešto o svojim prijateljima?

— Nemam ja prijatelja — promrmlja Bentley.

To nije bila istina. Maude Williams mu je bila prijatelj. »Priroda je divna — čak i najbeznačajnijem čovjeku nađe par«, razmišljao je Poirot. »Usprkos izazovnu izgledu, Maude Williams se majčinski odnosi prema muškarcima.«

Maude Williams je imala upravo one osobine koje nije imao jadni Bentley: energiju, ustrajnost, čvrstinu i vjeru u uspjeh.

Poirot uzdahne. Mnogo je toga danas slagao! Ništa zato. Morao je to učiniti.

»Negdje u plastu sijena naći ću iglu. Usnuli lav će se probuditi. Netko će pasti u jamu koju je sam iskopao«, razmišljao je Poirot, sjetivši se poslovice što su mu se izmiješale u glavi.

7.

Kućica u kojoj je živjela gospođa McGinty nalazila se nedaleko od autobusne stanice. Pred kućom se igralo dvoje djece. Derala su se i uživala. Jedno je od njih jelo polutrulu jabuku, a drugo je nekom limenkom lupalo po vratima.

Poirot se pridruži veselom društvu i zalupa, na vrata. Neka žena, neuredna izgleda pojavi se na stražnjim vratima.

— Ernie, smiri se — zapovijedi ona djetetu.

— Neću — odbrusi joj Ernie i nastavi lupati po vratima.

Poirot se uputi prema ženi.

— Ne mogu izići na kraj s djecom — reče ona. Poirot je znao kako bi postupio s njima, ali ne reče ništa, žena ga uvede u kuću.

— Prednja vrata držim zaključana — ispričala mu se.

— Izvolite naprijed. — Uvede ga u prljavu kuhinju.

— Pokojnica nije ubijena ovdje — pročitala je Poirotove misli — već u dnevnoj sobi.

Poirot se trgnuo.

— Zbog toga ste došli, zar ne? Vi ste stranac. Odsjeli ste kod Summerhayesovih.

— Pa vi sve znate o meni — obradovao se Poirot — Imate pravo, gospođo... ?

— Kiddle. Muž mi je građevinski radnik. Prije smo živjeli s njegovom majkom. Ovamo smo se doselili prije četiri mjeseca. Ljudi nisu vjerovali da želimo živjeti u kući u kojoj se dogodilo ubojstvo, ali kuća kao kuća, glavno je da imamo krov nad glavom.

Teško je dobiti stan. Kako vidite, ništa nam se nije dogodilo. Ne posjećuje nas nikakav duh. Strašili su nas pričama, da se duše ubijenih nikad ne smire. Nas pokojnica nije nikad uznemiravala. želite li vidjeti gdje su je našli?

Poirot prihvati ponudu. Osjećao se kao turist. Gospođa Kiddle ga odvede u dnevnu sobu koja je bila pretrpana pokućstvom, ali i jedina uredna prostorija u kući. Činilo se kao da u njoj nitko ne boravi.

— Ležala je na podu smrskane glave. Gospođa Elliot, žena koja ju je našla, doživjela je živčani slom kad ju je ugledala. Došla je s

Larkinom koji dostavlja kruh. Ali novac, novac, nije bio ovdje sakriven, već na gornjem katu. Dođite, pokazat ću vam gdje je to bilo.

— Gospođa Kiddle odvede Poirotu u spavaću sobu koja je bila puna dječjeg rublja, suhog i mokrog. U sobi se nalazio veliki krevet od mjedi i ormari s ladicama.

Ovdje je ležao novac — ponosno pokaza mjesto na podu gospođa Kiddle. Poirotu je bilo teško vjerovati da je ta soba bila nekoć uredni kutak u kojem je spavala gospođa McGinty.

— Ovo je vaš namještaj?

— Da. Pokućstvo gospođe McGinty uzela je njezina nećakinja. Nijedan predmet u kući nije odavao da je tu nekad živjela gospođa McGinty. Porodica Kiddle sve je zauzela, život je jači od smrti. Začuo se dječji plač.

— Malena se probudila — objasni gospođa Kiddle i odjuri dolje. Poirot polako krene za njom. Ovdje ga nije više ništa zanimalo. Otišao je u susjedstvo.

— Da, gospodine, ja sam je našla. Gospođa Elliot je voljela dramatičnije stvari. Ta visoka mršava žena živjela je u maloj, urednoj kući, jednoličnim životom domaćice.

Nije čudo što je toliko uživala, pričajući jedini uzbudljiv događaj u svom životu.

— Petar Larkin zakuca jedno jutro na moja vrata. »Dođite! Pomozite! Izgleda da je pozlilo gospođi McGinty«, pozvao me zabrinuto. Nisam se začudila. Bila je već u godinama. Tužila mi se ponekad da joj bilo ubrzano kuca. Mislila sam da ju je udarila kap. Požurila sam da joj pomognem. Nije bilo zgodno da ta dva muškarca uđu u spavaću sobu jedne žene.

Poirot joj s mrmljanjem odobri.

— Hitro sam se uspela stepenicama, žurila sam što sam više mogla. On je stajao na vrhu stepenica blijed kao krpa. Naravno, tog trenutka nisam znala zašto je blijed.

Nisam znala što se dogodilo, zar ne? Pokucala sam, ali se nitko ne odazva. Kad mi nakon drugog kucanja nije nitko odgovorio, otvorila sam vrata i ušla u sobu.

Cjela soba bila je u neredu, a s poda je odvaljena daska! »Pljačka«, rekoh im. »Gdje je jadrnica?« Palo nam je na pamet da pogledamo u

dnevnu sobu i... Ondje smo je našli... Ležala je na podu razmrskane glave. Ubojstvo! Odmah sam pomislila da je to ubojstvo! Nije moglo biti ništa drugo! Pljačka i ubojstvo! Zamislite da se tako nešto dogodi ovdje u Broadhinnyju! Nisam vjerovala vlastitim očima. Bilo je to previše za moje snage.

Izgubih svijest. Imali su muke sa mnom. Morali su otići po rakiju kod »Tri patke«.

Kad sam se osvijestila, još sam satima drhtala. »Smirite se majčice,« hrabrio me narednik koji je došao iz policije. »Popijte čaj i osjećat ćete se bolje.« Tako sam i uradila. Tada je Elliot došao kući. »Što se dogodilo«, gledao me začuđeno. Još sam drhturila. Uvijek sam bila osjetljiva.

— To se odmah vidi. — Poirot je spretno prekinuo njezin uzbudljivi monolog.

— Kad ste poslednji put vidjeli jednu gospođu McGinty?

— Dan prije ubojstva. U vrtu je brala celer. Ja sam hranila kokice.

— O čemu ste razgovarale?

— Samo smo se pozdravile. Pitala me nesu li moje koke jaja.

— Više je niste vidjeli?

— Nisam. Ali njega sam vidjela — reče ona tišim glasom.

— Bilo je oko jedanaest sati u jutro. Išao je cestom i vukao noge kao i uvijek.

Poirot je žudno čekao da čuje nešto zanimljivo, ali nije dočekao ništa vrijedno pažnje.

— Jeste li se iznenadili kad su ga osudili? — upitao je.

— Jesam i nisam. Uvijek sam ga smatrala čudakom, a čudaci ponekad izgube razum.

Ujak je imao priglupog sina koji je znao ponekad biti vrlo neugodan i nasilan. Nije bio svjestan svoje snage. Da, rekla bih da je Bentley bio pomalo lud. Ne bih se začudila da završi u ludnici umjesto na vješalima. Kako je samo glupo sakrio novac!

Nitko pametan ne bi tamo sakrio novac. Učinio bi to jedino ako bi želio da se novac nađe. Glupo ga je sakrio. Bentley je glup momak.

— Jedino ako bi netko želio da se novac nađe — mrmljao je Poirot.
— Niste li slučajno, zametnuli sjekiricu za meso?

— Ne, gospodine, nisam. Oni iz policije su me pitali to isto pitanje. Nisu to pitali samo mene, već sve susjede. Još se ne zna čime ju je

ubio, zar ne?

Hercule Poirot krene prema pošti. Razmišljao je. Ubojica je želio da se novac pronađe, ali ne i predmet kojim ju je ubio. Novac navodi sumnju na Bentleya, a na koga bi navodila sjekirica?

Poirot je posjetio još dvije kućice u susjedstvu gospođe McGinty. Ostale susjede nisu bile tako razgovorljive kao gospođa Elliot. Taj ih događaj nije toliko uzbudio.

Rekle su mu da je gospođa McGinty bila povučena žena, nije mnogo brbljala sa susjedama. Imala je nećakinju u Cullavonu, koja bi s vremena na vrijeme posjetila svoju tetku. Nitko nije imao ništa protiv nje. Pitale su ga je li istina da se mještani mole da potpišu peticiju za pomilovanje Jamesa Bentleva.

»Ne napredujem. Ništa nisam doznao«, govorio je sam sebi Poirot. »Nema ni malo nade. Sad tek razumijem Spencea. Nije čudo što je bio obeshrabren. Ja to ne bih smio biti. Ja sam Hercule Poirot. Meni bi morala sinuti kakva ideja!«

Poirot zagazi nogom u blato i namršti se. Da, veliki je detektiv Hercule Poirot ostario. Tištale su ga cipele.

Poirot uđe u poštu. Zapravo nadesno je bila pošta, a nalijevo prodavaonica mješovite robe: slatkiša, povrća, namirnica, igračaka, bilježnica i pribora za pisanje. Poirot je želio kupiti marke. Uslužila ga je žena srednjih godina i bistrih očiju. »Pametna je to žena. Mještani sigurno dolaze k njoj po savjet«, pomisli Poirot. Zvala se Sweetiman.

— Dvanaest penija — reče ona i spretno izvadi marke iz knjige. Sve zajedno četiri šilinga i dva penija. želite još nešto, gospodine? — ljubazno je upitala. Iza nje kroz odškrinuta vrata prisluškivala je djevojka neuredne kose.

— Ovdje sam stranac — reče Poirot ozbiljno.

— To se vidi, gospodine — reče gospođa Sweetiman. — Došli ste iz Londona, zar ne?

— Sigurno znate i zašto sam došao — nasmiješio se Poirot.

— Koješta gospodine. Nemam pojma zašto ste ovdje.

— Zbog gospođe McGinty. — žalostan događaj, užasan.

— Sigurno ste je dobro poznavali.

— Jesam. Poznajem sve stanovnike Broad-hinnvja. Obično bi porazgovarala sa mnom kad bi došla ovamo, žalosno je završila. Kako čujem, slučaj nije riješen dokraja?

— Nije sigurno da je James Bentley ubojica.

— Ne bi to bilo prvi put da policija uhvati nevina čovjeka. Sigurna sam da ovaj put nisu pogriješili, iako sam se iznenadila kad sam saznala da je on ubojica. Nikad nisam pomislila da bi mogao biti opasan. Čudak da, ali ne i ubojica. Čovjek nikad ne može biti siguran, zar ne? Poirot se sjeti da treba i papir za pisanje, želio je produžiti razgovor.

— Odmah ću donijeti. To je na drugom kraju. Gospođa Sweetiman krene po papir.

— Ako to nije učinio Bentley, tko bi mogao biti pravi ubojica? — primijeti ona dok se penjala do police s pisaćim papirom i omotnicama.

— Možda je neka skitnica ugledala otvoren prozor i uvukla se da nešto ukrade. Ali skitnica ne bi ostavila novac ovdje, zar ne? Zašto bi ostavio novac koji nije obilježen, i to pošto je ubio jadnicu.

Izvolite, gospodine. Ovo je papir dobre kvalitete. I omotnice su iste boje. Hercule Poirot plati račun.

— Nije li vam spomenula da se nekog boji?

— Nikad. Nije bila plašljiva. Ponekad se kasno vraćala kući. Kod Carpenterovih bi se dugo zadržala. Često su pozivali goste na večeru. Tada bi gospođa McGinty pomagala u kuhinji i prala suđe poslije večere. Sama bi se vraćala kasno kroz šumicu. Nije se bojala. Ja bih se bojala na njezinu mjestu.

— Poznajete li njezinu nećakinju, gospođu Burch?

— Poznajem je po viđenju. Ponekad je mužem dolazila ovamo.

— Naslijedili su nešto novca od gospođe McGinty.

— Zar to nije normalno? Mrtvi ne nose novac sa sobom. Prirodno je da ga naslijedi rodbina.

— Dva tamna oka gledala su ga prodorno.

— Potpuno se slažem s vama. Da li je gospođa McGinty voljela svoju nećakinju?

— Voljela ju je, na svoj način.

— A njezinog muža?

— Koliko znam nije ga mrzila.

— Gospođa Sweetiman ga je čudno pogledala.

— Kad ste posljednji put vidjeli gospođu McGinty? Gospođa Sweetiman se zamisli.

— Moram razmisliti. Edna, sjećaš li se ti? — Edna slegnu ramenima.

— Je li to bilo dan prije nego što je umrla?

Ne. Bilo je to dva dana prije — u ponedjeljak. Tako je. Došla je kupiti bočicu tinte.

Ubijena je u srijedu.

— Trebala je tintu?

— Vjerojatno je željela nekome napisati pismo — objasni gospođa Sweetiman.

— Vrlo vjerojatno. Sigurni ste da niste na njoj primijetili ništa čudno?

— Nisam. Edna, koja je do tada samo slušala, pridruži im se.

— Bila je nečim zadovoljna — upade ona u razgovor. — Rekla bih da je bila zbog nečeg uzbuđena. Da, sigurna sam da je bila uzbuđena.

— Imaš pravo. Sad se sjećam. Tada to nisam primijetila, ali kad bolje promislim.. da, bila je uzbuđena.

— Jeste li naslutili zbog čega je uzbuđena?

— Obično se ne sjećam o čemu razgovaram s kupcima. Ali ovo je nešto drugo. Ne, nije spominjala Jamesa Bentleya. U tom sam sigurna. Pričala je nešto o Carpenterovim, gospođi Upward... kod njih je radila.

— Htio sam vas već prije zamoliti da mi kažete gdje je sve radila gospođa McGinty.

Gospođa Sweetiman ispali kao iz topa:

— Radila je kod gospođe Summerhaves u Long Meadowsu ponedjeljkom i četvrtkom. Tamo ste odsjeli, zar ne?

Da— uzdahne Poirot. — Nemam drugog izbora, zar ne?

— Ne, nemate drugog izbora u Broadhinnvju. Znam da vam tamo nije baš ugodno.

Gospođa Summerhayes je prijatna dama, ali nema pojma o vođenju kućanstva.

Takve su sve dame koje su živjele u tuđini. Gospođa McGinty mi je često pričala koliko se kod njih namuči da sve dovede u red. Da, ponedjeljkom poslije podne i četvrtkom u jutro je radila kod Summerhayesovih, utorkom u jutro je radila kod doktora Eendella, a poslije podne kod gospođe Upward. Srijedom je odlazila kod

gospođe Wetherby, a petkom kod gospođe Selkirk, sadašnje gospođe Carpenter.

Gospođa Upward je postarija dama koja živi sa sinom. Imaju djevojku, ali je i gospođa McGinty jedan put u tjednu radila kod njih. Kod Wetherbvjevih se ni jedna djevojka nije dugo zadržala. Gospođa je bolesna. Gospodin i gospođa Carpenter imaju divnu kuću i često pozivaju goste. Vrlo su prijatni ljudi.

Kad je završila, Poirot zahvali i opet se nađe na čistom zraku. Polako je krenuo uz brdo prema Long Meadowsu. Nadao se da su pojeli svu hranu iz one polupokvarene limenke. Mučila ga je pomisao da u smočnici ima još pokvarenih konzervi. Život u Long Meadowsu nije bio bezopasan.

Još je jedan dan prošao bez ikakve nade u uspjeh, što je saznao? Saznao je da James Bentley ipak ima prijatelja u Broadhinvju, ni on, niti gospođa McGinty nisu imali neprijatelja. Doznao je da je dan-dva prije svoje smrti gospođa McGinty bila zbog nečeg uzbuđena... Kupila je bočicu tinte... Poirot naglo zastade... Nije li to ono za čim je žudio? Tračak nade? Pitao se zašto je gospođa McGinty trebala tintu?

Gospođa Sweetiman mu je sasvim ozbiljno rekla da je sigurno željela napisati pismo.

Da, željela je napisati pismo...

To je važno — zamalo je previdio taj naoko nevažan detalj. Nije mu odmah upao u oči, jer je za nj pisanje pisama bio svakodnevni posao. Ali ne i za gospođu McGinty!

Ona u kući nije imala tinte. Morala ju je kupiti ako je željela napisati pismo. Gospođa Sweetiman je znala da pokojnica nikad nije pisala pisma. Ipak je dva dana prije svoje smrti napisala jedno pismo. Kome je pisala i zašto?

»Možda se nepotrebno uzbuđujem«, razmišljao je Poirot. »Možda je pisala svojoj nećakinji ili nekom prijatelju.« Glupo je polagati toliko nade u bočicu tinte.

Bio je to jedan novi trag i Poirot odluči da ga slijedi. Bočica tinte...

8.

— Pismo? — Bessie Burch odmahne glavom. — Nikakvo pismo nisam primila od tetke.

— Zašto bi mi ona pisala? Nikad to nije radila.

— Možda vam je nešto željela reći — Poirot je bio uporan.

— Tetka nije voljela pisati. Bila je stara, a nije se ni školovala. Pisanje joj je zadavalo muke.

— Znala je pisati i čitati?

— Naravno. Ali nije čitala ozbiljne knjige. Najčešće je čitala »Sundav Companion«.

Ali pisala nije nikad. Uvijek bi zamolila susjeda da nam telefonski javi kad je željela odgoditi nedjeljni ručak. Imala je dobre susjede. To je nije mnogo stajalo, jer se razgovor s nama ne računa kao da je međugradski.

Poirot kimne. Znao je da je gospođa McGinty veoma cijenila uštedu od pola penija.

Bila je štedljiva. Voljela je novac.

— Sigurno vam je ponekad i pisala — nastavi on tvrdoglavo.

— Poslala bi nam čestitku za Novu godinu.

— Možda je imala prijateljicu u nekom drugom dijelu Engleske?

— Nikad mi to nije spomenula, žena njezina brata umrla je prije dvije godine. Imala je i prijateljicu, gospođu Birdlip, ali je i ona umrla.

— Možda je nekome odgovorila na pismo? Bessie Burch nije to vjerovala.

— Ne znam tko bi joj pisao. Zaista ne znam... Kako se nisam prije sjetila! Možda je dobila neko službeno pismo. Poirot je morao priznati da je to logična pretpostavka. Birokracija je danas vrlo aktivna.

— To je gnjavaža. Obično su to obrasci za popunjavanje, ili bezbrojna neugodna pitanja.

— Mislite li da je primila neki formular?

— Ako ga je primila, ne vjerujem da ga je sama ispunila. Nije bila tome vična i to joj je uvijek radio Joe.

— Da li ste među njezinim stvarima našli neko pismo?

— Ne znam. Ne sjećam se. Policija je prva sve pregledala.

— Što ste učinili s njezinim stvarima?

— Ovaj je ormar njezin. Dobro je to drvo — mahagonij. Zadržala sam i kuhinjsko pokućstvo. Ostalo smo prodali, jer ga nismo imali gdje smjestiti.

— Mislio sam na njezine osobne stvari. Gdje su njezine četke, fotografije, odjeća .

— Sve sam složila u jednu kutiju. Nisam znala što da uradim. Mislila sam to odnijeti na novogodišnju tombolu, ali sam zaboravila.

— Mogu li pregledati te stvari?

— Samo izvolite, iako ne vjerujem da ćete naći nešto zanimljivo. Policija je već sve pregle dala prije vas.

— Znam, ali bih ipak pokušao... Gospođa Burch ga odvede u malu spavaću sobu.

»Ona tu prekraja haljine«, pomisli Poirot. Gospođa Burch se sagnula i ispod kreveta izvukla kutiju.

— Evo, ovdje su stvari. Oprostite, ostavit ću vas nasamu, jer moram prigledati objed.

Poirot je bio vrlo zadovoljan što će ostati sam. Privuče kutiju i otvori je. Stvari koje je vadio svjedočile su o pokojničinoj štedljivosti. Bile su to zakrpane haljine, dvije vunene veste, dva para cipela uredno omotana u novinski papir. Nije bilo donjeg rublja. Sigurno ga je uzela Bessie Burch. Našao je i četku, staru, ali čistu, češalj i zrcalo. Jedna je fotografija prikazivala mladi par — sigurno gospođu i gospodina McGintyja. Na dnu je bio i recept za pravljenje džema. Među stvarima nije bilo rukavica, ni torbice. Bessie Burch ih je uzela ili nekom poklonila. Haljine su joj sigurno bile premale, jer je gospođa McGinty bila nježne građe. Poirot odmota smotuljak u kojem su se nalazile cipele. Nisu bile iznošene. Na žalost, bile su premale za Bessie Burch. Upravo kad je htio da ih ponovo umota, pogled mu pade na novinski papir. Bio je to »Sundav Companion« od 19. studenoga. To je bio zadnji primjerak koji je pokojnica kupila. Bessie Burch ih je upotrijebila da zamota cipele.

Nedjelja, 19. studenoga... u ponedjeljak je gospođa McGinty otišla u poštu i kupila tintu. Može li to biti zbog nečega što je vidjela u nedjeljnim novinama?

On odviše drugi par cipela. Bile su zamotane u News of the World od istog datuma.

On je izgladiti rukom novine, te ih je položio na sto, sjeo na stolicu i počeo čitanje.

I odjednom je napravio otkriće. Na jednoj stranici u nedjelju Companion, nešto je bilo izrezano. To je bio pravokutna komad iz sredine stranice. Prostor je bio prevelika za bilo koju od isečaka koje je pronašao. Gledao je obje novine, nebi li mogao naći nešto interesantno. Zatim je otišao dolje.

Gospođa Burch je bila zauzeta u kuhinji.

"Pretpostavljam da niste našli ništa?" rekla je ona.

"Jao, ne." Dodao je u opuštenim glasom: "Da li je bilo izrezaka iz novina u novčaniku ili u torbici,?"

"Ne mogu se sjetiti bilo. Možda ih je policija uzela."

No, policija ih nije uzela. To je Poirot znao iz Spencovih bilješki. Sadržaj torbe mrtve žene je bio popisan, a nije isečaka iz novina bilo među njima.

"Eh bien", rekao je Hercule Poirot u sebi. "Sljedeći korak je lak.

Sjedeći vrlo mirno, s hrpom prašnjavih novina pred sobom, Poirot je sam sebi rekao da je njegovo davanje značaja bocici tinte preuveličano.

Nedjeljni izdanje Companion davalo je za romantičnu dramatizaciju prošlih događaja.

Na vrhu u sredini stranice bio je naslov:

Žene žrtve davnih tragedija

Gdje su te žene danas?

Ispod naslova bile su četiri vrlo mutne reprodukcije fotografija uzetih prije mnogo godina.

Nijedna od njih nije izgledala tragično. One su izgledale, zapravo, prilično smiješno, jer gotovo sve bili su odjeveni u stilu prošlih dana, a ništa nije više smiješno nego jučerašnja moda - Isod svake fotografiju je bilo ime.

Eva Kane, "druga žena" u poznatom Craig slučaju.

Janice Courtland, "tragične žena" čiji je muž bio đavo u ljudskom obliku.

Little Lily Gamboll, tragičan dijete.

Vera Blake, bezazlena žena ubojica.

A onda je opet bilo pitanje *Gdje su te žene danas?*

Poirot je trepnuo i stao čitati tekst sa nešto romantične proze koji je dao život priči i slici mutnih junakinja.

Eva Kane se sjeća, slučaja Craiga čiji je predmet bio vrlo slavan. Alfred Craig je bio činovnik, savjestan, a mali čovjek, točan i ugodan u svom ponašanju. Imao tu nesreću da mu je žena bila zamorana i temperamentna. Gospođa Craig je puno trošila, maltretirala ga i svi su trpjeli su od živčanosti i neljubazanosti prema prijateljima.

Eva Kane je bila mlada vaspitačica u kući. Imala je devetnaest godina, prilično, bespomoćna i jednostavana djevojka. Očajnički se zaljubila u Craig i on u nju.

Onda je jedan dan susjeda čula da gospođa Craig je "požejala da putuje inozemstvo" zbog svog zdravlja.

To je bila i Craigova priča. On ju je odveo u London, u prvoj fazi putovanja, automobilom i kasno jedne večeri, da je isprati "na jug Francuske. Zatim se vratio u Parminster i povremeno spominje je zdravlje supruge bolje. Eva Kane ostala je da se da se brine o kući u njemu, i zli jezici su se ubrzo razmahali. Konačno, Craig je primio vijest o smrti svoje supruge u inozemstvu. Odlazi i vraća se sledeći tjedan i susjedima priča sve o pogrebu. Craig je bio prostodušan. Pogriješio je kad je spomenuo ime mjesta gdje je, navodno, umrla njegova žena. Bilo je to jedno od poznatijih mjesta na francuskoj Rivijeri. Netko je tamo imao prijatelja ili rođaka, pa je provjerio tu priču i saznao da je sve laž. Nitko pod tim imenom nije bio tamo pokopan. Glasine su se širile i stigle do policije.

— Što je dalje slijedilo, može se ispričati u nekoliko riječi. Otkrilo se da gospođa Craig nikad nije otputovala na Rivijeru. Raskomadana je i spaljena u podrumu kuće u kojoj je živjela. Autopsija ostataka potvrdila je da je bila otrovana. Otrovana je sredstvom za uništavanje nametnika na povrću.

Craiga su zatvorili i osudili. Eva Kane je također bila osumnjičena da je sudjelovala u zločinu, ali je oslobođena. Dokazano je da nije ništa znala. Craig je na kraju sve priznao. Osudili su ga na smrt.

Eva Kane je tada bila trudna. Poirot nastavi čitati novine: Krenula je u Novi svijet, gdje joj je po riječima pisca članka »milosrdna rodbina pružila utočište«.

Promijenila je ime. Jadna djevojka pokušala je zaboraviti svoju tužnu sudbinu. Bila je obljubljenica od jednog ubojice! Napustila je domovinu, zauvijek, željela je početi nov život sa svojom djevojčicom. Nikad joj nije odala tajnu, ime njezina oca. U srcu ju je zaključala.

»Moja će kćerka rasti sretna. Neće je moriti istina o ocu. Kunem se da nikad neće saznati okrutnu istinu. Istina će - mučiti samo mene,« izjavila je Eva Kane na odlasku.

Jadna, lakomislena Eva Kane. Zar je tako mlada morala otkriti zloću i besramnost muška-raca? Gdje li se krije? Možda u nekom gradiću živi postarija žena tužnih očiju.. njoj prilazi veselo djevojčice i zove je: »Majko!« i priča joj o svojim dječjim brigama, a ne zna što krije majčino srce.

— O, la la! — uzvikne Poirot i počne čitati što je pisalo o drugoj žrtvi.

Janice Courtland, jadnica zaista nije imala sreće kad je odabrala muža. U osam je godina mnogo pretrpjela. Iz novina se dalo samo naslutiti što je to moglo biti, tek toliko da zagolica maštu čitaoca. »Osam godina mučenja«, napisao je novinar. Tada je sreća prijatelja, mladića koji se uzasnuo nenamjerno vidjevši što se jedne noći odigralo između muža i žene. Napao je muža, srušio ga i on je na nesreću udario glavom o mramorni kamen kamina. Porota je bila uvjerena da on to nije namjerno učinio. Bio je izazvan, taj jadni neiskusni mladić. Osuđen je samo na pet godina zatvora.

Jadna Janice otputovala je u inozemstvo da sve »zaboravi«.

— »Je li sve zaboravljeno?«, pisalo je u novinama. »Nadamo se da je više ne progoni prošlost. Možda se sretno udala, a prošlost je samo za nju još samo ružan san.

— Koješta — promrmlja Poirot i nastavi čitati članak o Lily Gambol koju su još kao djevojčicu dali na čuvanje tetki, jer je u kući bilo previše djece, živjela je s tetkom koja se starala o njoj. Jednoga je dana Lily zaželjela da ode u kino. Tetka joj to nije dopustila. Lily je zgrabila sjekiricu za meso koja je ležala na stolu i zadala tetki smrtonosan udarac.

Stroga tetka bila je nježno građena. Lily je bila prilično jaka za svoje godine.

Smjestili su je u popravni dom i otad se nikad nije čulo za nju.

Sada je to mlada žena. Sigurno negdje sivi normalnim životom. U domu se držala primjerno. Je li bilo krivo dijete ili društvo? Koga možemo kriviti? Zar to dijete nije bilo žrtva svoje okoline?

Nadamo se da je danas sretan i cijenjen član društva, dobra žena i majka. Jadna Lily Gamboll jesi li uspjela zaboraviti onaj tragični događaj?

Poirot se mrštio, žalio je tetku, a ne dijete koje je smoglo snage da zamahne sjekiricom takvom žestinom i zada smrtonosni udarac svojoj dobrotvorki.

Nastavio je čitati o Veri Blake.

Vera Blake, nije imala sreće. Prvo se zaljubila u momka za kojeg nije znala da je gangster koji je ubio čuvara banke, zatim se udala za preprodavača ukradene robe.

Nije imala sreće ni s djecom. Krala su po trgovinama. Ali je, jednoga dana sreća sreća čovjeka i oni su zajedno s djecom napustili Englesku da potraže sreću negdje u svijetu.

Zla sudbina neće više moriti Veru. Njezina je obitelj počela nov život bez nedaća.

»Ne vjerujem«, sumnjao je Poirot. »Sigurno je naišla na varalicu bogatih putnika na prekooceanskim brodovima!«

Poirot se nagne nad slike da ih pogleda pobliže. Eva Kane je uz uho držala stručak cvijeća, poput telefonske slušalice, dok joj je kovrčava kosa padala na ramena. Na glavi je imala velik šešir. Janice Courtland je smiješni šešir bio nabijen do ušiju, a haljina je imala struk na bokovima. Lily Gamboll se priglupo zagledala nekamo u daljinu otvorenih usta. Nosila naočale s debelim staklima. Vera Blake je bila u crnini i njezino se blijedo lice jedva naziralo na slici.

Zašto je gospođa McGinty izrezala taj članak zajedno sa slikama? Željela ga je sačuvati i ponovo čitati? Bio joj je zanimljiv? Poirot je sumnjao u to. Nije ona bila osoba koja bi čuvala bezvrijedne stvari. U nedjelju izrezuje taj članak, u ponedjeljak kupuje bočicu tinte. Ona, koja gotovo nikad nije pisala pismo. Je li željela napisati poslovno pismo? Nije, jer bi inače zamolila Joea da to uradi umjesto nje. Nije to bilo poslovno pismo. Kome je pisala? Zašto?

Poirot ponovo pogleda slike. »Gdje se sad nalaze te žene?«, pitao je novinar.

Prošloga studenog jedna je od njih morala biti u Broadhinnvju. Hercule Poirot nije više sumnjao u to.

Mospođa McGinty je vidjela jednu staru fotografiju i nije joj pridavala veliku važnost. Ali kad je tu istu fotografiju ugledala u novinama, povjerovala je da će iz toga izvući novčanu korist...

Poirot odlučno ustade. Jeste li sve istinito napisali? Primijetio sam da ste, na primjer naveli krivu godinu kad je Craig izvršio ubojstvo. Muž Janice Courtland nije se zvao Hurbert već Herbert. Lily Gamboll nije živjela s tetkom u Berkshiru već u Buckinghamshireu.

Gospođica Horsefall mahne rukom.

— Naši čitaoci ne mare za točnost. Oni žele romantiku.

— Znači li to da te žene nisu opisane vjerodostojno?

— Naravno da nisu — nasmijala se Pamela. — Zar ste povjerovali da Eva Kane nije bila umiješana u zločin? Zašto je Janice Courtland trpjela muža osam godina? Imao je novca, eto zato! Romantični mladić, međutim, nije imao ni prebijene pare.

— A Lily Gamboll?

— Ne bih voljela da se kraj mene nađe sa sjekiricom za meso.

— Sve su one napustile Englesku, ali se pouzdano ne zna jesu li se vratile?

— Imate pravo. Ali sad moram žuriti. Avion ne čeka.

Nešto kasnije Poirot nazove Spencea.

— Pitao sam se što radite Poirot. Jeste li nešto otkrili?

— Istražujem... istražujem — ljutito odgovori Poirot.

— I što ste otkrili?

— Otkrio sam da su svi stanovnici Broadhinnyja vrlo dragi ljudi.

— Što time hoćete reći, gospodine Poirot?

— Pa razmislite, prijatelju, »vrlo dragi ljudi«. To je i prije znao biti motiv za ubojstvo.

9.

— Svi su oni dragi i pošteni — mrmljao je Poirot. Prolazio je mimo željezničke stanice u čijoj je blizini živio doktor Rendell. Na ulaznim se vratima sjajila mjedena pločica. Dr Rendell je bio krupan, veseo čovjek četrdesetih godina.

— Naše je mjestance počašćeno vašim posjetom — reče on. — Među nama se nalazi slavni Hercule Poirot.

— Vi ste čuli za mene? — Poirot je bio oduševljen.

— Svakako. Postoji li netko tko nije čuo za vas? Poirot radije ne odgovori na to pitanje.

— Sretan sam što sam vas našao kući — kazao je ljubazno.

To nije bila istina. Poirot je dobro proračunao vrijeme posjeta. Dr Rendell srdačno nastavi razgovor: — Zaista ste imali sreću što ste me našli kući, jer sam zauzet cijelog dana. Već za četvrt sata hitam u bolnicu. Moram operirati jednog pacijenta, što mogu učiniti za vas? Volio bih pogoditi zašto ste ovdje. Zbog odmora? Posla? Ili se dogodio neki zločin?

— Zar se ne sjećate da je ubijena gospođa McGinty.

— Zaista? Ne sjećam se...

— Gospođa McGinty.

— Naravno, kako sam mogao zaboraviti! Ali ne vjerujem da vas taj slučaj posebno zanima? Zar nije zastario?

— Reći ću vam u povjerenju zastupam obranu. Tražim nove dokaze radi obnove procesa.

— Kakve biste nove dokaze mogli naći? — znatiželjno upita dr Rendell.

— Ne mogu vam to reći...

— Razumijem. Oprostite na znatiželji.

— Mogu samo reći da sam otkrio čudne slučajnosti. Došao sam k vama zato što sam čuo da je pokojnica povremeno radila kod vas.

— Jest. želite li popiti štogod? Seri? Viski? Više volite seri? Ja također.

— Kad je donio dvije čaše sjede kraj Poirota i nastavi: — Dolazila je k nama dva puta u tjednu. Imamo kućnu pomoćnicu. Gospođa

McGinty je imala posebna zaduženja, čistila je pribor za jelo, kvake, ribala podove. Znete, gospođa Scott nije tako pokretna i snažna kao što je bila gospođa McGinty. Ona je bila odličan radnik.

— Da li ste imali povjerenja u nju?

— Povjerenja? Čudno pitanje! Koliko znam, svi smo imali povjerenja u nju.

— Nikad nije lagala?

— Ne bih vam mogao reći. — Dr Rendell se jedva primjetno uznemirio. — Nisam je dobro poznao. To bolje zna gospođa Scott. želite li da je pozovem?

— Nije potrebno.

— Zaista ste me iznenadili. Što je to mogla gospođa McGinty pričati? Ogovarala je? Širila neistine?

— U interesu istrage ne smijem vam ništa reći. Tek smo na početku — tajanstveno se nasmiješio Poirot.

— Mogli biste se malo požuriti, zar ne? — zlobno primijeti dr Rendell.

— Tako je. Imamo malo vremena.

— Zaista me iznenađujete... Svi smo bili uvjereni da je to učinio Bentley. Nitko u to nije sumnjao.

— Željeli ste reći da je to bio jasan, jednostavan zločin?

— Upravo to. — Poznavali ste Jamesa Bentleyja?

— Posjetio me dva puta. Bio je zabrinut za svoje zdravlje. Nervozan je. Majka ga je razmazila. Nije to jedini slučaj. Ima toga u našem mjestu.

— Zaista?

— Da. Gospođa Upward, na primjer. Laura Upwell obožava svoga sina. Previše ga je vezala uza se, Robin je sposoban i pametan momak, ali ne toliko koliko sam uobražava. Talentiran je taj naš dramatičar Robin. Jednoga će dana postati slavan.

— Koliko dugo žive ovdje?

— Tri, četiri godine. Svi mi ovdje živimo tek nekoliko godina, osim nekoliko mještana u Long Meadowsu. Vi ste tamo odsjeli, čini mi se?

— Jesam — bez oduševljenja odgovori Poirot. Izgledalo je da se Dr Rendell zabavlja.

— Sigurno niste zadovoljni smještajem — nastavi dr Rendell. — Ta žena, koja je tolike godine živjela u Indiji okružena služinčadi, ne zna

voditi konačište u Engleskoj. Gosti se brzo razbježe iz njihove kuće. Summerhavesovi nisu loši ljudi, ali se teško prilagođavaju današnjem načinu života. Danas je važna poslovnost, zarada. Jadni stari Summerhaves pokušava nešto zaraditi uzgojem povrća za tržište. Ništa mu ne ide od ruke. Pojma nema o trgovini. Mislite li da se ja bavim liječenjem? Ne, ja potpisujem dokumente, ispunjavam formulare i pišem potvrde.

Nemam ja ništa protiv Summerhavesovih. Gospođa je vrlo šarmantna, a i Summerhaves nije loš, samo ima naglu narav. Da ste mu tek oca poznavali! Starog pukovnika Summerhavesa! Bio je to silno ponosan čovjek.

— Govorite o Majorovu ocu?

— Da. Nije im ostavio ništa osim one trošne obiteljske kuće. Major je ne želi prodati. Obiteljski ponos! Čovjek ne zna bi li im se divio ili ih smatrao budalama.

Dr Rendell pogleda na sat.

— Ne bih vas više želio zadržavati — reče Poirot.

— Imam još malo vremena, želio bih da upoznate moju ženu. Čudim se što nam se već nije pridružila. Obradovao ju je vaš dolazak. Oboje volimo čitati o zločinima.

— Zanima vas kriminologija? čitate li romane ili tjednike? — sa smiješkom je upitao Poirot.

— Zar se spuštate na tako niske grane kao što je »Sunday Companion«?

— I to čitam uz ostalo.

— Zar bi ljudi čitali »Sunday Companion« da u njemu nema senzacija? — nasmijao se Rendell.

— Prije nekoliko mjeseci izašlo je nekoliko zanimljivih napisa o ženama upletenim u umorstva.

— Sjećam se tih članaka namijenjenih domaćicama.

— Zaista to mislite?

— O slučaju Craig ne bih mogao ništa više reći nego što je pisalo u novinama. Slučaj Courtland poznajem bolje. Ta žena nije bila nevinašce kao što je pisalo u »Sunday Companionu«. Siguran sam u to. Moj je ujak liječio njezina muža. Nije bio ljepotan.

Uostalom, ni ona nije bila mnogo ljepša. Spetljala se s tim žutokljuncem i podgovorila ga na ubojstvo. Mladić je završio u

zatvoru. A ona je postala bogata udovica, odlična prilika za udaju.

— Zna li možda, za koga se udala?

— Ne znam. Netko mi je rekao da se sretno udomila — odmahne glavom Rendell.

— Tko zna gdje danas žive te žene? — pitao se Poirot.

— Možda smo neku od njih sreli na zabavi, a da pojma nismo imali. One vješto prikrivaju svoju prošlost. Nitko ih ne bi prepoznao po onim fotografijama. Sat poče otkucavati ure. Poirot ustade: — Zaista ste bili ljubazni. Ne bih vas više želio zadržavati.

— Nisatn vam mnogo pomogao. Pričekajte trenutak. Želim da upoznate moju ženu.

Nikad mi ne bi oprostila kad vam je ne bih predstavio! Dr Rendell otprati Poirotu u predsoblje.

— Shelagh... Shelagh! — glasno pozove ženu. Ona se odazove.

— Siđi, molim te. Imam iznenađenje za tebe. Nježna žena, svijetle kose graciozno siđe stepenicama. — Predstavljam ti gospodina Herculea Poirota, draga, što kažeš na to?

— Oh! — iznenadila se Shelagh. Gledala ga je bojažljivo svojim velikim plavim očima.

— Drago mi je što smo se upoznali — Poirot se nakloni mladoj gospođi.

— Čuli smo da ste ovdje... reče Shelagh Rendell — ali nismo znali.. zastala je i brzo pogledala muža. »Muž vodi glavnu riječ u ovoj obitelji«, zaključio je Poirot i oprostio se s nekoliko uljudnih rečenica. Znači to su ti Rendellovi kod kojih je gospođa McGinty odlazila utorkom. Gospodin je prijazan i ljubazan, a gospođa šutljiva i plaha.

Hunter's Close bila je velika kuća iz viktorijanskog doba do koje je vodio put obrastao u korov. Nekad se ta kuća nije smatrala tako velikom, ali za današnje je prilike to velika kuća koju je teško čistiti i održavati.

Poirot je želio razgovarati s gospođom Wetherby. Vrata mu otvori djevojka.

Vidjelo se da je strankinja. Zagleda se u njega te reče: — Ne znam. Molim vas ući. Možda želiti gospođica Henderson? Djevojka ostavi Poirota da čeka u predsoblju u kojem se nalazilo mnogo predmeta donesnih iz zemalja širom svijeta. Prašina s njih već odavno nije bila

očišćena. Djevojka se vrati i reče: — Molim vas doći. — Uvela ga je u prohladnu malu sobu. Nedugo zatim u sobu uđe mlada žena.

— Majka leži — reče ona. — Mogu li vam ja pomoći?

— Vi ste gospođica Wetherby?

— Henderson. Gospodin Wetherby je moj poočim. Bila je ružna, krupna i nespretna djevojka tridesetih godina. Pogled joj je bio oprezan i zabrinut.

— Želio sam razgovarati o gospođi McGinty koja je nekoć radila kod vas. Djevojka se iznenađeno zagleda u Poirota.

— O gospođi McGinty? Pa ona je mrtva.

— Znam — strpljivo će Poirot.

— Vi ste iz osiguranja?

— Ne. Istražujem radi novih dokaza.

— Novih dokaza? Mislite o zločinu?

— Obrana me ovlastila da nastavim istragu.

— Zar James Bentley nije osuđen? — Djevojka se zablenuła u Poirota.

— Tako je mislila porota. Ali ona ponekad i pogriješi.

— Netko je drugi ubio gospođu McGinty?

— Možda.

— Tko? — bez okolišanja upita djevojka.

— To je nepoznanica — odgovori Poirot.

— Ništa ne razumijem.

— Zaista? Ali možete mi nešto reći o gospođi McGinty?

— Što želite znati? — polako upita djevojka.

— Recimo, za početak, što vi mislite o njoj?

— Što da vam kažem. Ničim se nije razlikovala od drugih žena.

— Da li je voljela pričati ili je bila šutljiva? Je li bila dobra žena?

Gospođica Henderson se zamisli.

— Bila je dobar radnik.. ali je mnogo pričala. Ponekad bi pričala čudne stvari.

Govoreći iskreno, nije mi se mnogo sviđala. Vrata se otvoriše i kućna pomoćnica reče: — Gospođice Deirdre, vaša majka kaže: molim dovesti gospodina.

— Majka želi da dođemo gore?

— Da. Hvala vam.

— Biste li razgovarali s majkom u njezinoj sobi?

— Naravno. Deirdre ga povede uza stepenice na prvi kat.

— Idu mi na živce ovi stranci, — požalila se dok su se penjali. Bilo je očito da misli na djevojku, a ne na njega. Poirot se nije uvrijedio. Jednostavna je to djevojka. Nije ni shvatila da je bila netaktična.

Soba gospođe Whetherby bila je puna tričarija sakupljenih na putovanjima, pretrpana namještajem i zavjesama. Nedostajalo je svježeg zraka. U tom je carstvu ležala gospođa Wetherby. Kojeg li kontrasta. Nježna ženica u velikoj pretrpanoj sobi! Možda mu se samo pričinjalo da je nježna i krhka, željela je da je ljudi žale.

Udobno se opružila na polukauču, a na stoliću kraj nje stajala je čaša narančina soka i kutija slatkiša.

— Oprostite što se ne dižem, ali doktor mi je zabranio da se umaram. Ljuti se na mene ako ga ne slušam. Poirot prihvati ispruženu ruku i uljudno se nakloni. Iza njega Deirdre reče bez ustručavanja: — Zanima ga gospođa McGinty. Nježna ruka koju je prihvatio Poirot stegne se i podsjeti Poirota za trenutak na pandže ptice grabljivice...

— Baš si smiješna Deirdre. Tko je ta gospođa McGinty? — nasmiješila se gospođa Wetherby.

— Ali, majko, zar se zaista ne sjećaš? Radila je kod nas. Znaš to je ona žena koja je ubijena.

— Draga, prestani. Grozno. — Gospođa Wetherby zadrhta i sklopi oči: — Tjednima sam bila izvan sebe. Jadna žena. Bila je zaista glupa kad je držala novac na takvom mjestu. Zašto ga nije stavila u banku? Naravno, sjećam se. Samo sam zaboravila njezino ime.

— Gospodin bi želio znati nešto više o njoj — tvrdoglavo reče Deirdre.

— Sjedite, gospodine Poirot. Zaista sam ra-doznala što vas je dovelo ovamo?

Upravo mi je telefonirala gospođa Rendell i sva uzbuđena ispričala da se veliki detektiv Hercule Poirot nalazi među nama. Odlično vas je opisala i kad mi je Frida rekla da me traži neki gospodin, pogodila sam da ste to vi. Recite mi, molim vas, o čemu se radi?

— Kao što vam je rekla kćerka, radi se o gospođi McGinty. Želio bih što više podataka o njoj. Već sam čuo da je radila kod vas. Dolazila je srijedom, zar ne?

Jedne je srijede i ubijena. Je li toga dana bila kod vas ili nije?

— Vjerojatno jest. Ne sjećam se više. Ipak je to bilo davno.

— Da, prošlo je nekoliko mjeseci. Da li vam je toga dana rekla nešto što bi nam moglo pomoći u novoj istrazi?

— Ta je žena mnogo pričala — prezirno je primijetila gospođa Wetherby. Nisam je pažljivo slušala dok je blebetala. Da sam znala da će je netko toga dana okrasti i ubiti, sigurno bih slušala što mi govori.

— Sve ima uzrok i posljedicu — na glas je razmišljao Poirot.

— Ne razumijem, što to govorite — namršti se gospođa Wetherby.

— I ja još tapkam u mraku, ali nazirem tračak svjetla... Kupujete li »Sunday Companion«, gospođo Wetherby?

— Naravno, kupujem. Zašto pitate? — začudila se. — Gospođa McGinty je također čitala »Sunday Companion«. Gospođa Wetherby uzdahne i sklopi oči.

— Mora da nije bio pri zdravoj pameti — kazala je žalosno.

— I to tako obrazovan. To sigurno otežava njegovu situaciju?

— Zaista?

— Meni se čini. Kakav je to užasan zločin! Sjekiricom za meso!

— Policija nije našla predmet kojim je izvršen zločin — primijetio je Poirot.

— Sigurno ga je bacio u ribnjak ili negdje drugdje.

— Isušili su ribnjake — upade u razgovor Deirdre. — Vidjela sam na svoje oči.

— Draga — uzdahne njezina majka — dosta pričanja o zločinu. Znaš da me to umara.

Jadna moja glava. Djevojka se, sva uzbuđena, okrene Poirotu: — Nemojte je više mučiti. Vidite da je umarate. Tako je osjetljiva. Ni kriminalističke romane ne smije čitati.

— Oprostite na smetnji — mirno reče Poirot i ustade. — Imam, međutim, ispriku.

Za tri tjedna objesit će čovjeka... Ako on to nije učinio... ?

— On je ubojica — gotovo krikne gospođa Wetherby.

— Nisam siguran — izjavi Poirot i napusti sobu. Djevojka ga sustiže u predvorju.

— Niste sigurni da je on ubojica? — upitala ga je.

— Nisam.

— Ali.. — zastala je. Poirot ne reče ni riječi.

— Uznemirili ste majku — prekorila ga još jedanput. Ona mrzi nasilje, mržnju.. i ubojstva.

— Mora da je doživjela šok kad je čula da je umorena žena koja je dolazila u njezinu kuću i koju je poznavala.

— Bila je potresena.

— Razboljela se?

— Nije željela da se o tome govori u kući..! Trudili smo se da je što manje uznemirujemo.

— Kako je proživjela rat kad je tako osjetljiva?

— Na sreću ovdje nije bilo bombardiranja.

— Što ste vi, gospođice, radili za vrijeme rata?

— Pomagala sam izbjeglice u Kilchesteru i ponekad prevozila zalihe. Zbog majke nisam smjela napustiti dom. Bila sam joj potrebna. Teško je podnosila rastanke.

Muku sam mučila i sa služinčadi. Majka nikad nije mogla raditi teže poslove. Slaba je. Imali smo sreću kad smo našli gospođu McGinty. Bila je zaista odličan radnik. što ćete, vremena se mijenjaju.

— Da li vam je zbog toga teško pri srcu?

— Meni? Nije. — Bila je iznenađena što je to pita. — Majci je već teže. Ona kao da živi u prošlosti.

— Neki se ljudi teško prilagode novim uvjetima života. — Poirot se sjeti pretrpane sobe njezine majke. U poluotvorenoj ladici zapazio je mnoštvo bezvrijednih sitnica: slomljenu lepezu, svileni jastučić za igle, srebrni čajnik, stare tjednike... Ljudi ponekad sačuvaju kazališni program, jelovnik restorana, kojekakve slike...

— Imate pravo, ali ja ne pripadam toj vrsti ljudi.

— Živate za budućnost, a ne za prošlost?

— Ne planiram ništa... zar nije dovoljno živjeti za »danas«? — polako je kazala Deirdre. Ulazna se vrata otvore i u predsoblje uđe visok postariji čovjek. Stao je kao ukopan kad je ugledao Poirota, a zatim je začuđeno pogledao Deirdre.

— Da vam predstavim svog poočima — reče ona — Ovaj kako se ono zovete...

— Hercule Poirot — izjavi Poirot kao da najavljuje ličnost kraljevskog roda, ali njegovo ime nije se dojmilo gospodina Wetherbyja.

— Gospodin se raspituje o gospođi McGinty. Gospodin Wetherby mirno nastavi svlačiti kaput.

— Mi vam ne možemo ništa reći o njoj. Zaista je čudno što malo znamo o toj ženi koja je ubijena prije nekoliko mjeseci. Ništa ne znamo o njezinoj porodici, iako je radila za nas. Da nešto znamo, već bismo to odavna rekli policiji. — Bilo je očito da o tome više ne želi razgovarati.

— Uskoro ćemo ručati? — upitao je, pogledavši na sat.

— Danas ćemo jesti malo kasnije.

— Zaista? Mogu li znati zašto kasnite?

— Frieda je imala mnogo posla. McGinty je mrtva.

— Žao mi je, draga Deirdre, ali te moram prekoriti. Tvoj je posao da vodiš kućanstvo. Drži se reda. Poirot je otvorio vrata i dok je izlazio, preko ramena je ugledao lice gospodina Wetherbyja. Hladno i odbojno je promatrao pokćerku. U njezinu je pogledu mogao pročitati mržnju.

10.

U treći posjet Poirot je odlučio krenuti poslije ručka. Ručao je žilavu govedinu, vodenasti krumpir i nešto što je samo Maureen mogla nazvati palačinkama. Imale su neobičan ukus.

Poirot se polako uspinjao uz brdo. Tamo se nalazilo imanje Laburnums, na kojem je živjela gospođa Upward i njezin sin Robin, mladi dramski pisac koji mnogo obećava.

Pred ulaznim vratima Poirot zastade da rukom poravna brkove. Uto se začuo zvuk motora i gotovo istog trenutka ogrizak jabuke pogodi Poirota ravno u obraz.

Poirot uzvikne od iznenađenja. Upravo kad se počeo ljutiti, automobil se zaustavio i jedna razbarušena sijeda glava proviri kroz prozor. Lice mu je bilo poznato. Onaj ogrizak jabuke pomogne Poirotu da se sjeti osobe kojoj pripada to lice.

— Gospođa Oliver! Tko bi drugi tako volio jesti jabuke! To je zaista bila gospođa Oliver, slavni pisac detektivskih romana.

— Gospodine Poirot! — uzvikne ona i htjede izići iz automobila. Kako je bila krupna, a automobil mali, zapela je u vratima. Poirot pohita da joj pomogne. Gospođa Oliver napokon se izvukla iz automobila i požalila: — Sva sam se ukočila od duge vožnje. Za njom su ispale jabuke i otkotrljale se niz brijeg.

— Pukla je vreća — objasni gospođa Oliver i strese sa sebe posljednje ostatke jabuke. Podsjetila je Poirota na psa bernardinca koji je upravo izišao iz vode. Još jedna jabuka.

— Baš mi je žao jabuka — reče gospođa Oliver. — Zaista su sočne. — Uostalom, kupit ću druge ovdje u selu — utješila se.

— Kako ste, gospodine Poirot? Niste se, valjda ovdje nastanili? Ne vjerujem da biste to ikad učinili. Sigurno je posrijedi ubojstvo. Nadam se da nije ubijena dama kojoj idem u goste.

— Tko je ta dama?

— Ovdje živi — gospođa Oliver pokaza kuću pred kojom su stajali. — Ovo bi morala biti kuća koja se zove Laburnums. Rekli su mi da se nalazi na pola puta kad se od crkve krene cestom uz brežuljak... Da, mora da je to ta zgrada, što mislite o njoj?

— Ne poznajete je?

— Ne. Dolazim poslovno. Njezin sin Robin Upward dramatisirat će moj roman.

Moramo uskladiti neke stvari.

— Čestitam, madame.

— Nemate na čemu. To je samo nepotrebna muka. Ne znam zašto sam se upustila u to. Dovoljno zarađujem pišući romane. Naravno, mnogo novca ode posrednicima zato i ne radim previše, što više pišem, oni više zarade. Da samo znate koliko čovjek pati kad mu netko drugi prekraja ono što je napisao! Ako negodujem, kažu mi da se ne razumijem u modernu dramaturgiju. Taj Robin Upward ni o čem drugom i ne misli.

Kažu da je sposoban. Zašto onda sam nešto ne napiše, a mene ostavi na miru? Jadni moj Pinn. Više ne sličići sebi. Postao je član pokreta otpora u Norveškoj.

— Rukom pređe preko kose — Gdje mi je šešir? — začudi se. Poirot pogleda u automobil.

— Mislim da ste sjedili na njemu, madame.

— Očito — složi se gospođa Oliver. U rukama je držala nešto što je nekad bilo šešir.

— Ništa zato — odvrati veselo. — Ionako mi se nije sviđao. Recite mi nešto o ubojstvu. Sjećate li se slučaja koji smo rješavali zajedno?

— Kako bih ga mogao zaboraviti!

— Zabavljali smo se, zar ne? Naravno, ne zbog ubojstva. Ali je poslije bilo zabavno. Tko je ovaj put ubijen?

— Žrtva nije tako zanimljiva kao gospodin Shaitana. Umorena je jedna mirna, postarija žena. Sigurno ste čitali o tome u novimama. Gospođa McGinty. Mladog čovjeka osudili su na smrt .

— Ali on to nije počinio, a vi znate pravog ubojicu i pravda će biti zadovoljena — prekine ga gospođa Oliver.

— Sjajno! — uzviknula je oduševljeno.

— Preduhitрили ste me. Još ne znam tko je to počinio. Bit će to teško dokazati.

— Muškarci su tako spori — ironično primjeti gospođa Oliver. — Čim se ovdje smjestim, reći ću vam tko je to učinio. Malo ću popričati s mještanima i otkriti ubojicu. To je ženska intuicija. Sjećate li se kako sam posljednji put otkrila pravog ubojicu?

Poirot je nije želio podsjetiti da je najprije posumnjala u nedužnu osobu.

— Muškarci! Da žena vodi Scotland Yard... — nije uspjela nastaviti razgovor o toj staroj temi, jer se iz kuće začuo glas: — Zar to nije gospođa Oliver?

— Evo me — javi se gospođa Oliver.

— Ne brinite se. Bit ću diskretna — uzgred je šapnula Poirotu.

— Ne gospođo Oliver, ne želim tajnovitost. želim upravo suprotno. Neka znaju da je Hercule Poirot među njima. Robin Upward stigao je stazom koja je vodila kroz vrt. Bio je gologlav, a na sebi je imao iznošeno udobno sportsko odijelo. Moglo bi se reći da je zgodan muškarac, da nije bio sklon debljanju.

— Draga Ariadne! — srdačno je zagrlio spisateljicu. — Imam divnu ideju za drugi čin.

— Zaista? — upitala je gospođa Oliver nezainteresirano. — Upoznajte gospodina Poirota. Herculea Poirota.

— Drago mi je — reče Robin. — Imate li prtljage?

— Ostala je u automobilu. Robin izvuče nekoliko kovčega iz prtljažnika.

— Nemamo prave posluge. Stara Janet radi koliko može. Moramo joj pomagati. Kako su teški ovi kovčezi, što to nosite u njima? Bombe?

— Robin posrćući krene prema kući.

— Uđite na čašicu — ponudi Poirotu.

— Vas poziva, gospodine Poirote — objasni gospođa Oliver. — Što ste mi malo prije rekli? Zaista se ne krijete?

— Što više pričate o meni to bolje.

— Ja ne bih tako postupila, ali baš me briga. To je ionako vaš slučaj.

— Uđite, uđite — pozivao ih je Robin s ulaznih vrata. — Majka jedva čeka da vas upozna. Gospođa Oliver krene stazom. Poirot ju je slijedio. Kuća je bila veoma ugodna. Na preuređenje se sigurno potrošilo mnogo novca, ali je rezultat bio izvanredan. Kuća je ostavljala dojam profinjene jednostavnosti. Svaki komad namještaja bio je originalni antikvitet. Laura Upward dočekala ih je sa srdačnim smiješkom. Sjedila je u invalidskim kolicima. Bila je to živahna žena, šezdesetih godina, sijede kose i odlučna izraza.

— Presretna sam što ste došli, gospođo Oliver — pozdravila ju je. Vjerojatno ne volite kad vam ljudi govore o vašim knjigama, ali mene zabavljaju već godinama, pogotovu otkad sam oduzeta.

— Hvala vam — reče gospođa Oliver. Zbunila se poput djevojčice. — Da vam predstavim svog prijatelja, gospodina Poirota. Slučajno smo se sreli baš pred vašom kućom. Zamislite, pogodila sam ga srčikom od jabuke.

— Drago mi je što sam vas upoznala, gospodine Poirot. Robine?

— Izvoli, majko?

— Donesi piće. Gdje su cigarete?

— Na onom stoliću.

— Jeste li vi pisac, gospodine Poirot?

— Nije — odgovori gospođa Oliver umjesto Poirota — on je detektiv. Nešto poput Sherlocka Holmesa. — Došao je da otkrije pravog ubojicu.

— Iz kuhinje se začuo lom stakla.

— Robine, budi pažljiviji ljutite viknu gospoda Upward, a zatim se obrati Poirotu.

— Zaista? Mora da je to vrlo zanimljiv slučaj. — Znači da je Maureen Summerhaves imala pravo. Pričala mi je da je kod njih odsjeo neki detektiv. Nju to zabavlja, ali stvar je ozbiljna, zar ne?

— Naravno, među vama se krije zločinac — upade gospođa Oliver.

— Tko je ubijen? Može li se to znati ili se istraga vodi tajno?

— Ne moram ništa skrivati — objašnjavao je Poirot. — Već ste čuli za taj slučaj.

— Gospođa Me... kako se ono zvala... prošle jeseni — podsjeti ih gospođa Oliver.

— Pa zar to nije već zaboravljeno? — razočarao se Robin Upward.

— Osudili su nevina čovjeka — važno najavi gospođa Oliver. — Objesit će ga ako gospodin Poirot na vrijeme ne nađe pravog ubojicu. Zar to nije uzbudljivo!

— »White Lady« za tebe, majko — Robin doda majci piće.

— Hvala ti, dragi. Poirot se malo namršti. Robin posluži majku i Poirota pićem.

— Pijmo za zločin — nazdravi Robin i ispije čašu. — Radila je kod nas.

— Gospođa McGinty? — upita gospođa Oliver.

— Da, zar ne majko? — Dolazila je samo jedanput u tjednu.

— Ponekad i češće.

— Što znate o njoj? — upita gospođa Oliver.

— Poštovana i vrijedna žena — odgovori Robin. — Neobično uredna. Ponekad mi je to smetalo. Moje je zabilješke redovito spremala sa stola u ladice. Poslije sam ih jedva nalazio.

— Tvoji bi nas papiri ubrzo zatrpali da ih netko za tobom ne posprema — jetko je prigovorila gospođa Upward.

— Imaš pravo, majko — umirivao ju je Robin — ali ne mogu raditi ako netko prekopava po mojim zabilješkama.

— Tako je teško biti privezan u tom stolcu — požali se gospođa Upward — Doduše imamo vjernu služavku, ali ona je tako stara i slaba da jedino može nešto skuhati.

— Od čega bolujete? — znatiželjno upita gospođa Oliver.

— Artritis. — Jedan oblik artritisa. — Uskoro ću ovisiti o bolničarki, a tako volim biti samostalna.

— Ne brini majko — tješio ju je Robin i nježno pogladio po ramenu.

— Robin mi je poput kćerke. Tako je zlatan — kazala je uz topao smijeh. — Na sve misli i pazi. Nitko se ne bi bolje brinuo za mene! Oni se nasmiješe jedan drugom.

— Na žalost moram ići — ustade Poirot. — Moram poći još u jedan posjet, a poslije toga žurim na vlak. Zahvaljujem na gostoprimstvu, gospođo Upward. Vama, Robine Upward, želim uspjeh u radu.

— Mi vama želimo da što prije nađete pravog ubojicu — uzvratila gospođa Oliver.

— Da to nije neslana šala, gospodine Poirot? — upita Bobin Upward.

— Naravno da nije — negodovala je gospođa Oliver — Stvar je ozbiljna. Gospodin Poirot već zna tko je ubojica, ali neće da mi oda tajnu.

— Gospođo Oliver, malo pretjerujete. Još ne znam tko je ubojica — pokušao ju je razuvjeriti Poirot, ali nije uspio.

— Vi to samo tako govorite, ali zapravo znate tko je ubojica? Morate to držati u tajnosti, ali znate...

— Vi se ne šalite, zar ne? — upade u razgovor gospođa Upward.

— Ne, ne šalim se — odgovori joj Poirot, nakloni se i ode. Krenuo je stazom kroz vrt. Jasno je čuo glas Bobina Upwarda: — Draga

Ariadne, naravno da je smiješan s onim brčićima. Zaista misliš da je dobar detektiv? Poirot se nasmiješi. Uvjerit će se oni da je on zaista dobar.

Upravo kad je želio prijeći seoski put, naglo zastade. Kamiončić Summerhavesovih projuri poskakujući po neravnoj cesti. Vozio ga je gospodin Summerhaves.

— Oprostite — dovikne Poirotu — moram uhvatiti vlak za Covent Garden.

Poirot je također naumio otputovati, želio je otputovati u Kilchester i razgovarati s narednikom Spenceom. Još je imao vremena za jedan posjet, pa krenu prema vrhu brežuljka. Kad je stigao na vrh, uđe kroz lijepa vrtna vrata. Usred vrta nalazila se lijepa kuća s velikim prozorima na pročelju. Vidjelo se da je nedavno sagrađena. Tu su živjeli gospodin i gospođa Carpenter. Nedavno su se vjenčali. Guy Carpenter je bio bogat čovjek, suvlasnik građevinskog poduzeća. Odnedavna se počeo baviti politikom.

Poirot pokuca na vrata. Ovog mu puta vrata nije otvorila neka stara vjerna služavka ukućana, ni strankinja koja nije znala engleski, već uglađeni sobar koji ga nije pustio u kuću. Poznaje on ljude. Ovaj je sigurno došao da im nešto proda.

— Gospodin i gospođa Carpenter nisu kod kuće.

— Pričekao bih ih.

— Ne znam kad će se vratiti — odsiječe kratko sobar i zatvori vrata. Poirot nije odustao. Umjesto da se vrati puteljkom kojim je došao, krenuo je iza kuće i gotovo se sudario s mladom, vitkom ženom u krznenom ogrtaču.

— Koga vruga tražite ovdje? — upitala ga je strogo.

— Želio sam razgovarati s gospodinom i gospođom Carpenter. Imam li čast razgovarati s gospođom Carpenter?

— Ja sam gospođa Carpenter — neljubazno je odgovorila.

— Dopustite da se predstavim, Hercule Poirot. Gospođa Carpenter nije čula za njegovo slavno ime. To ga je začudilo, a još više što nije znala da je on najnoviji gost gospođe Summerhaves. Seoske glasine ne stižu do nje. Hercule Poirot je to zapamtio.

— Želite li nešto?

— Želio bih razgovarati s vama o nekim pojedinostima iz života domaćinstva.

— Imamo već dobar usisivač — uvjeravala ga je ona. Mislila je da prodaje kućanske aparate.

— Niste me razumjeli — nasmije se Poirot. Postavio bih vama samo nekoliko pitanja, želio bih da mi kažete nešto o posluži.

— Vodite neku anketu? Nepotrebno traćite vrijeme... — nije završila rečenicu.

— Možda je ipak bolje da uđete u kuću — ponudila mu je.

Poirot se ponovo nasmiješi. Bio je siguran da nije odobravalala ankete i da se savladala samo zato, što je pomislila kako ono što je željela reći ne bi nimalo koristilo muževljevoj karijeri. Nije uputno da kritizira bilo koju službenu akciju.

Kroz predsoblje su ušli u prekrasnu dnevnu sobu iz koje se moglo izići u divno uređen vrt. Soba je bila prijatna: naslonjači u starinskom stilu, pisaći stol i regal.

Vidjelo se da nisu štedjeli novac. Istina, soba nije isticala ukus vlasnika. Očito, mlada se žena nije potrudila da sama uredi kuću. Poirot se tome čudio. Zašto to nije uradila?

Poirot se zagleda u tu lijepu mladu ženu. Platinasta kosa bila je njegovana, sjenilo je isticalo njezine, plave pomalo tužne oči.

— Sjedite, molim vas — ponudila mu je, loše skrivajući dosadu.

— Hvala što ste me primili. Sada bih vam postavio nekoliko pitanja. Pitanja se odnose na gospođu McGinty koja je umrla, bolje rečeno ubijena je — prošlog studenog.

— Gospođa McGinty? Mora da je posrijedi neka zabuna. — Gledala ga je sumnjičavo.

— Zar se ne sjećate gospođe McGinty?

— Ne, ne sjećam se. Nikad nisam čula za nju.

— Sigurno se sjećate umorstva. Ne bih rekao da su umorstva tako česta ovdje da se ne biste sjetili toga događaja.

— Oh, umorstvo koje se ovdje dogodilo? Naravno da se sjećam. Zaboravila sam kako se zvala ta žena.

— Iako je nekad radila za vas?

— Nije radila za mene. Udala sam se za gospodina Carpentera prije tri mjeseca.

Kad je umorena, nisam stanovala ovdje.

— Radila je za vas. Dolazila vam je petkom ujutro, čini mi se. Tada ste još bili gospođa Selkirk i živjeli ste u Rose Cottageu.

— Ako znate sve o meni, zašto ste došli? čemu sva ta pitanja? — natmurila se.

— Vodim istragu o tom umorstvu.

— Zašto? Zaboga, zbog čega je to potrebno? Kakve ja veze imam s time?

— Možda znate nešto što bi mi pomoglo u istrazi.

— Ništa ja ne znam. Otkud bih i znala? Bila je to samo stara glupa služavka. Zar nije skrivala novac pod daskom u podu? Netko ju je orobio i ubio. Priznajem da je okrutno završila život. Podsjeća me na priče u nedjeljnom listu.

— Imate pravo, »Sundav Companion« objavljuje slične tragične sudbine — brzo nadoveže Poirot.

Gospođa Carpenter naglo ustade. Krenula je prema velikim staklenim vratima i nespretno udarila u staklo. Poirota je podsjetila na nježnog leptira koji bespomoćno udara u staklo tražeći izlaz.

— Guy, Guy — pozvala je.

— Da, Eva? — odazvao se muški glas.

— Molim te, dođi brzo. Visoki muškarac brzim koracima priđe prozoru. Imao je trideset pet godina. Eva Carpenter poče uzbuđeno govoriti: — Došao je neki čovjek — stranac i ispituje me o onom groznom umorstvu koje se dogodilo prošle godine. Sjećaš se? Znaš da to mrzim.

Guy Carpenter se namršti i uđe u dnevnu sobu. Lice mu je bilo dugo i blijedo.

Djelovao je oholo. Nije se svidio Herculeu Poirotu.

— Smijem li znati o čemu je riječ? — upita gospodin Carpenter drsko.

— Zašto uznemirujete moju ženu?

— Zaista nisam želio uznemiriti tako lijepu i šarmantnu damu kao što je gospođa Carpenter. Došao sam ovamo u nadi da će mi možda pomoći u istrazi.

— Kakvu istragu?

— Neka nam to objasni — požurivala ga je žena.

— Vodim novu istragu o umorstvu gospođe McGinty.

— Glupost. Pouzdano znam da je taj slučaj završen.

— Griješite, ništa nije završeno.

— Kažete da vodite novu istragu? — namršti se Guy Carpenter i sumnjičavo nastavi: — valjda, vodi policija? Ne vjerujem da službeno vodite tu istragu.

— Tako je, tu istragu vodim nezavisno od policije.

— On je novinar — upade u razgovor Eva Carpenter. — Nešto je pričao o novinama.

U očima Guya Carpentera kao da se vidio oprez. Nije smio doći u sukob s novinarom. Mora misliti na karijeru. Glas mu je zvučao ljubaznije kad je progovorio: — Moja je žena osjetljiva. Uzruja je ubojstvo ili bilo kakvo nasilništvo. Ne vjerujem da bi vam ona nešto mogla pomoći. Ta jedva je poznavala tu ženu.

— Već sam mu rekla da je bila glupa — nije se mogla savladati gospođa Carpenter.

— A bila je i lažljivica.

— Lažljivica? To je zanimljiv podatak — Poirot se ozario od zadovoljstva — Možda nam pomogne u istrazi.

— Kako vam to može pomoći? — mrzovoljno upita Eva.

— Saznat ću motiv ubojstva — odgovori Poirot. — To je nit koju ću slijediti.

— Motiv je razbojstvo — upao je u razgovor Guy Carpenter. — Opljačkali su je.

Novac je motiv.

— Vi, dakle, vjerujete da je to bilo razbojstvo. — Poirot ustade kao da je rekao nešto vrlo važno. — žao mi je ako sam uznemirio gospođu. Obavljam svoju dužnost.

Uvijek je prilično neugodno istraživati slučaj umorstva.

— Da. Sve nas je potresao taj događaj — kazao je gospodin Carpenter. — Posve je prirodno što moja žena nije željela govoriti o tome. žao mi je što vam ne možemo pomoći.

— Pomogli ste mi, pomogli — šapnuo je Poirot.

— Što ste rekli? Poirot teatralno ponovi riječi gospođe Carpenter: — Bila je lažljivica, ta gospođa McGinty. Koje su to laži bile, gospođo Carpenter?

Poirot je strpljivo čekao da mu odgovori.

— Ne mogu se točno sjetiti. Povremeno je lagala... Svjesna da je oba muškarca gledaju i da mora nešto reći, gospođa Carpenter je dodala: — Pričala je gluposti koje nisu mogle biti istinite.

— Razumijem, imala je oštar jezik. Bila je opasna — naglasio je Poirot.

— Ne bih rekla da je bila opasna. Samo je ogovarala ljude — brzo ga je pokušala razuvjeriti Eva Carpenter.

— Ogovarala je ljude — polako je ponovio Poirot.

— Koje ste novine spomenuli mojoj supruzi? — upita gospodin Carpenter.

— Sunday Companion« — odgovori Poirot.

— »Sunday Companion« — zamišljeno ponovi Guy Carpenter. — Zaista, rijetko ga čitam. — Ponekad donese zanimljive članke s fotografijama...

— Poirot malo zastane, a zatim se nakloni: — Do viđenja, gospodine, žao mi je ako sam vas uznemirio. Kad je izišao iz vrta, osvrnuo se na kuću i promrljao: — Da mi je znati. Da, da mi je znati...

11.

Viši policijski činovnik Spence sjedio je sučelice Herculeu Poirotu.

— Ne bih rekao da niste ništa novo pronašli. Nešto ste iščeprkali, ali to nije dovoljno. Neće nam mnogo pomoći — uzdahnuo je.

— Ipak, bolje išta nego ništa. Morat ću još nešto naći.

— Čudim se što nismo pronašli te novine. Kako nam je to samo izmaklo?

— Nemojte kriviti sebe. Pažnju ste usmjerili na razbojstvo i pljačku. Oko vas je vladala zbrka. Nije čudo što niste obratili pažnju na neke stare novine.

— Morao sam to primijetiti. Ne samo novine već i kupnju tinte — tvrdoglavo je ponavljao Spence.

— Saznao sam to sasvim slučajno.

— Taj vam je podatak važan?

— Mi često pišemo, vi i ja i nama je to svakodnevni posao. Njoj je to bilo nešto izuzetno. Slučajno sam čuo da je ta žena rijetko pisala pisma. Spence uzdahne i položi na stol četiri fotografije: Ove ste slike željeli vidjeti? Ovi originali koje je upotrijebio »Sundav Companion« nisu ništa jasniji od slika koje ste vidjeli u novinama. Stare su i izbljedjele. Lica se dobro ne vide zbog ondašnjih frizura. Tko bi ih prepoznao u tim šeširima!

— Slažete li se, da ne moramo sumnjati u Veru Blake?

— Slažem se. Kad bi se ona nalazila u Broadhinnvu, svi bi znali njezinu tužnu priču.

Voljela se jadati ljudima.

— Što znate o ostalim osobama?

— Već sam vam rekao što sam znao. Eva Kane je napustila zemlju pošto je Craig bio osuđen. Mogu vam reći pod kojim se imenom krije. — Uzela je ime Nada. Ima u tome simbolike, zar ne?

— Romantika. »Lijepa je Nada Evelin mrtva.« Citiram pjesnika — promrmlja Poirot.

— Možda se i ona toga sjetila. Da li se i ona zvala Evelin?

— Mislim da joj je to bilo ime, iako su je zvali Eva. Kad već govorimo o njoj, reći ću vam da podaci u novinama nisu istiniti.

Novinar je uzeo dosta slobode. Policija misli drukčije.

— Što oni misle, ne mora biti i točno, iako je tako u većini slučajeva. Što oni u policiji misle o Evi Kane? — sa smiješkom je upitao Poirot.

— Nisu vjerovali da je ona nevino janje. Naš stari šef i inspektor Traill vodio je istragu o tom slučaju. Tada sam još bio mlad policajac. Traill je bio uvjeren da je Eva skovala plan kako da se riješe gospođe Craig. Ne samo da je sve isplanirala. Bio je uvjeren da je ona počinila zločin. Ali nije imao dokaza. Vjerovao je da se Craig jednoga dana vratio s posla i našao mrtvu ženu. Mladoj se Evi Kane žurilo da ostvari svoj san. Ali to nismo mogli i dokazati. Otrov se nalazio u kući i nije se moglo pouzdano znati tko ga je upotrijebio. Kad se zločin otkrio, Craig je svu krivnju preuzeo na sebe. Što smo mogli? Ništa. Lijepa je Vera Kane glumila žrtvu. Mi nismo imali dokaza.

— To dokazuje da svi oni nisu samo žrtve. Barem je jedna od njih i krivac. Ako je jedanput ubila, mogla je ponovo učiniti, što mi možete reći o Janice Courtland?

— Pogledao sam i njezin dosje. Ne znam zašto nije obješena ako je tu sudbinu doživjela Edith Thomson. Čudan je to par bio — Janice Courtland i njezin muž.

Zaludila je onog mladića samo da je riješi muža. Bogati se ljubavnik skrivao.

— Je li se udala za njega?

— Nemam pojma — odmahne glavom Spence.

— Napustila je zemlju, a nakon toga?

— Bila je slobodna. Nisu je osudili. Je li se udala ili nije, to ne znam.

— Možda smo je sreli na nekoj zabavi, a da nismo ni slutili — sjetio se Poirot riječi dra Rendella.

— To se moglo dogoditi. Poirot se zagleda u posljednju sliku koja je prikazivala Lily Gamboll.

— Što je s tom djevojčicom? Lily Gamboll?

— Bila je maloljetna i nisu je mogli osuditi. Poslali su je u popravni dom. Tamo se dobro vladala i puštena je.

— Imate pravo — potvrdi Spence, — Malo je vjerojatno, ali ne i nemoguće da je gospođa Upward osoba koju tražimo, što je s Janice Courtland?

— Tri žene imaju tridesetak godina: Deirdre Henderson, žena doktora Rendella i gospođa Carpenter.

— Koja je sumnjiva? Kćer Eve Kane može biti visoka ili niska rasta, tamne ili svijetle kose — uzdahne Poirot. — Ne znamo kako ona izgleda. Deirdre Henderson ne smijemo smetnuti s uma. Ostale? Siguran sam da se gospođa Rendell nečega boji.

— Boji se vas?

— Vjerujem da se boji.

— To bi moglo biti važno. Mislite li da ta gospođa Rendell mogla biti kćer Eve Kane ili Lilv Gambol? Ima li svijetlu ili tamnu kosu?

— Svijetlu.

— Lily Gamboll je imala svijetlu kosu.

— I gospođa Carpenter je plavuša. Lijepa je i njegovana žena. Ima lijepe oči: modre i velike.

— Molim vas nastavite, gospodine Poirot.

— Zna li na što me je podsjetila kad je sva usplahirena pozvala muža? Podsjetila me na nježnog leptira. Zateturala se i pružila ruke kao leptirical.

— Vi ste romantični, Poirot — zabezeknuo se Spence. — Pustite leptire i plave oči na miru.

— Mislite da sam sanjar? Niste vi poznavali mog prijatelja Hastingsa. On je bio sanjar i romantik! Ja sam realist, želio sam samo reći da je ljepota gospođe Carpenter u njezinim velikim modrim očima. Zar nije onda logično da ne želi naočalama kvariti tu ljepotu, ma kako bila kratkovidna i ma kako teturala zbog slabog vida.

Poirot je lupkao prstom po fotografiji, Lily Camboll. Na nosu djevojčice bile su naočale s debelim staklima.

— Na to ciljate? Mislite da je ona Lily Gamboll?

— Ništa ne tvrdim. To su samo mogućnosti. U vrijeme kad je gospođa McGinty ubijena gospođa Carpenter još nije bila gospođa Carpenter. živjela je kao udovica poginulog vojnika u bijednoj kućici u naselju za radnike. U to vrijeme zaručila se za bogatog i ambicioznog čovjeka. Zamislite da je on otkrio kako je njegova zaručnica Lily Gamboll ili kćer ubojice Craiga? Kako bi postupio? Bi li prešao preko te činjenice? Nije on čovjek tog kova. On je sebičan, ambiciozan. Stalo mu je do ugleda. Ako je gospođa Selkirk željela da

ga zadrži, morala je spriječiti da istina o njezinoj prošlosti dopre do njegovih ušiju.

— Mislite da je to ona počinila?

— Ponavljam, dragi prijatelju, da ne znam tko je to učinio. Samo ispitujem mogućnosti. Znam da je gospođa Carpenter bila oprezna. Bojala me se.

— To nije dobar znak.

— Točno. Nije dobar znak, ali ne mora značiti da je ona i krivac. Jednom sam bio u posjeti kod svojih prijatelja koji su živjeli na selu. Pozvali su me u hajku. Divljač bježi pred lovcima, iako ne zna zašto. Mi smo poput lovaca hajkaša. Moramo istjerati mnogo divljači da bismo našli ono što tražimo. Moramo biti sigurni u svoju žrtvu.

Gospođa Carpenter možda krije neke za nas nevažne stvari koje bi njoj, međutim, zagorčile život. Možda je ona jedna od životinja koju lovci nehotice tjeraju da bi istjerali vuka. Naravno, postoji razlog zbog kojeg je tvrdila da je gospođa McGinty lagala! U to ne sumnjam. Spence protrlja nos.

— Da čujem što vi zapravo mislite, gospodine Poirot.

— Nije važno što mislim. Važno je što znam. Psi hajkaši su tek počeli lov. Ne znam koga će još istjerati.

— Kad bismo nešto određeno doznali — promrlija Spence. — Za sada samo pretpostavljamo i nagađamo. Da li netko uopće ubija zbog razloga koje mi razmatramo?

— Na to još ne možemo odgovoriti. Ne znamo sve činjenice. Kao što rekoh, ondje žive pošteni i časni ljudi, a ubojice nerijetko postaju ljudi koji brane da im netko ne ukalja »čistu« prošlost. Zamislite da netko godinama živi poštovan od sviju i da se na kraju otkrije kako je njezino dijete, dijete jednog ubojice! »Prije bih umrla nego da mi muž dozna. I život bih dala da mi dijete to ne dozna.« Nije nemoguće da nakon takva razmišljanja žena odluči da gospođa McGinty umre...

— Sumnjate na Wetherbyjeve — tiho reče Spence.

— Ne. Oni bi najvjerojatnije mogli imati taj motiv, ali ne odgovaraju i karakteru ubojice. Gospođa Upward bi, kao ličnost prije mogla biti ubojica nego gospođa Wetherby. Odlučna je i obožava svog sina. Mislim da je kadra i ubiti samo da njezin sin ne sazna istinu o svom porijeklu.

— Mislite da bi ga istina potresla?

— Ne vjerujem. Mladi je Robin skeptik i sebičnjak. Nije on odan majci kao što je to bio James Bentley.

— Recimo da se gospođa Upward nekad zvala Eva Kane... Bi li njezin sin ubio nekoga tko bi otkrio istinu?

— Nipošto! On bi to vjerojatno iskoristio kao reklamu za svoj novi komad. Ne vjerujem da bi Robin ubio da sačuva obiteljsku čast ili iz odanosti prema majci.

Učinio bi to samo kad bi se radilo o novcu.

— Širok nam je izbor — uzdahne Spence. — Prošlost tih ljudi može nam pomoći, ali nam treba vremena. Rat nam otežava istragu. Mnogi su dokumenti uništeni. To su neki ljudi iskoristili da bi prikrili svoj identitet. Kad bismo se mogli koncentrirati na jednu osobu...

— Uskoro će se broj osumnjičenih smanjiti.

Poirot je iz Spenceova ureda izišao potišten. Mučilo ga je vrijeme. Imali su malo vremena. Još ga je nešto mučilo. Nisu li se on i Spence prevarili? Možda je James Bentley ipak kriv? Nije želio da ga ta misao općini. Ipak ga je nagrizao crv sumnje.

Brinuo se. U mislima se vratio na razgovor koji je vodio s Bentleyem. Mislio je na njega dok je čekao vlak za Broadhinnv. Bio je sajamski dan i stanica je bila prepuna ljudi. Stizale su nove grupice. Poirot se nagne da bolje vidi ne dolazi li vlak.

Prije nego što se uspravio, osjeti udarac po šiji. Sve se dogodilo naglo. Bio bi pao pod vlak da ga nije zadržao neki snažni čovjek, koji je stajao kraj njega.

— Što vam je? — upitao ga zaprepašteno. Bio je to visoki, snažni vojnik. — Jeste li pripiti? — Umalo niste nastradali.

— Hvala vam. Nemam riječi kako da vam zahvalim. Ljudi su se već ukrcavali u vlak.

— Kako vam je? Pomoći ću vam da uđete. Još ošamućen Poirot je sjeo u vlak. Znao je da nema smisla govoriti kako ga je netko gurnuo. Netko ga je namjerno gurnuo.

Poirot je bio vrlo oprezan sve do razgovora s Spenceom. Ali tada mu je pažnja popustila. Vjerovao je da više nije u opasnosti. Prevario se! Jedan od razgovora koje je vodio u Broadhinnvu urodio je plodom. Netko je žarko želio da slučaj Bentley bude završen. Netko je htio spriječiti novu istragu Pirota. Čim je stigao na stanicu, Poirot je iz javne govornice nazvao Spencea.

— Vi ste to, mon ami? Slušajte me pažljivo. Najzad imam dobru vijest. Obradovat ćete se. Netko me pokušao ubiti... Poirot je sa zadovoljstvom slušao svog sugovornika.

— Ne, nisam ozlijeđen. Malo je trebalo... Da, pod vlak. Ne, nisam vidio tko me gurnuo. Ne brinite, prijatelju. Doznat ću tko je to bio. Na pravom smo tragu, prijatelju.

12.

Oholi sluga Guya Carpentera budno je motrio čovjeka koji je provjeravao električno brojilo.

— Električna će se struja plaćati ovisno o veličini stana — objašnjavao je električar.

— Želite reći da će poskupiti — skeptično primijeti sobar.

— Mislim da je taj način pošteniji od dosadašnjeg. Jeste li bili sinoć na političkom skupu u Kilchesteru?

— Nisam.

— Gospodin Carpenter je odličan govornik. Mislite li da će biti izabran?

— Vrlo vjerojatno.

— Vozite li ga vi na te skupove ili to čini sam?

— Vozi sam. Voli upravljati automobilom. Ima »rolls Bentleya«.

— A gospođa Carpenter?

— Ona također vozi. Voli brzu vožnju.

— Žene obično voze prebrzo. Je li gospođa bila sinoć na skupu? Ne zanima li je politika? Glavni sluga se nasmiješi.

— Pravi se da je zanima. Mislim da se sinoć vratila prije završetka govora. Rekla je da je boli glava.

— Da? — električar poviri u kutiju s osiguračima.

— Uskoro ću završiti — kazao je. Postavio je još nekoliko pitanja sobaru, pokupio alat i napustio kuću Carpenterovih. Kad je zašao za ugao, iz džepa je izvadio malu bilježnicu, te počeo pisati: »C se sinoć vratio automobilom. Stigao je kući u 22,30. U ono vrijeme mogao se nalaziti na stanici Kilchester. Gospođa C. napustila zbor, stigla kući nešto prije gospodina C. vlakom.«

U bilježnici je bila još jedna zabilješka: »Dr. R. sinoć napuštao kuću. Smjer: Kilchester. Postoji mogućnost da se nalazio na stanici Kilchester. Gospođa R. cijelo vrijeme provela u kući. (?) Služavka je nije vidjela poslije 5 sati. Ima vlastiti mali automobil.«

U Laburnumu se nije ljenčarilo.

— Zar ne vidite kako treba teći radnja? Moramo izazvati sukob osjećaja djevojke i tog momka. Bit će uzbudljivije. Gledaoci vole seks

— usrdno je uvjeravao Robin.

Gospođa Oliver se hvatala za glavu od jada. Kosa joj je bila raščupana kao da je bila o oluji.

— Draga Ariadne, shvatite što želim postići, molim vas.

— Znam ja što vi želite postići — natmurila se gospođa Oliver.

— Želim da vas to veseli. Nadam se da vas to veseli.

Kako je mogao i pomisliti da je zadovoljna njegovim rješenjima?

— Evo, što ja mislim. Taj mladi čovjek spušta se padobranom...

— Pedeset mu je godina — prekine ga gospođa Oliver.

— Ni govora!

— Ima pedeset godina.

— Ja sam ga zamislio kao mlada čovjeka — trideset pet godina, ni dan stariji.

— Robine, ne shvaćate. Već trideset godina pišem o njemu. Nije mogao biti mlađi od dvadeset kad sam napisala prvi roman.

— Kad bi on imao pedeset godina, ne bih mogao postići zaplet. Ne može se djevojka zaljubiti u starca. Ispao bi pokvarenjak!

— To je sigurno.

— Eto, vidite da mora biti mlađi — pobjedonosno izjavi Bobin.

— U redu. Neka to bude mladi Norvežanin član pokreta otpora, ali nikako moj Sven Hjerson.

— Ali, draga Ariadne, Sven Hjerson je vrlo važna ličnost. Sami znate da ga mnogi čitaoci obožavaju. Nagrnut će u kazalište samo da njega vide!

— Ti isti ljudi znaju kako on izgleda! Ne možete im umjesto njega prikazati mladića koji se samo zove Sven Hjerson.

— Draga Ariadne, zar vam to već nisam objasnio? U čemu je spor? Ovo nije knjiga, već drama. Moramo imati sukob! Zamislite to dvoje mladih ljudi — Svena Hjersona i.. kako se ono zove djevojka...? Ingrid ne podnose jedno drugog, a u stvari se privlače...

— Sven Hjerson nikad nije mario za žene — hladno ga prekine gospođa Oliver.

— U ovom komadu on ne smije biti čudak! Ne radi se o običnom komadu u kojem detektiv seta po selu, na svježem zraku i traži ubojicu. Posljednjom rečenicom Robin je podsjetio gospođu Oliver na svježiji zrak i šetnju koju uzalud propušta.

— Idem se prošetati — odlučno reče ona. — Umorna sam. Potreban mi je svjež zrak.

— Da vas otpratim? — brižno upita Robin.

— Ne, hvala. Volim sama šetati.

— Kako god želite poći ću majci. Priredit ću joj tučeno jaje sa šećerom. U posljednje vrijeme malo sam je zapostavio, a znam koliko joj pažnja godi. Razmislite malo o onoj sceni u podrumu. Izvrsno napredujemo. Doživjet ćemo sjajan uspjeh!

Gospođa Oliver uzdahne.

— Najvažnije je da ste vi zadovoljni našom suradnjom — nastavio je Robin.

Pogledala ga je hladno i bez riječi ogrnula vojničku pelerinu koju je jednom zgodom kupila u Italiji. Krenula je u selo.

Zaboravit će brige, ako se malo posveti rješavanju pravog zločina. Herculeu Poirotu potrebna je pomoć. Porazgovarat će s mještanima i svojom ženskom intuicijom otkriti pravog ubojicu. Hercule Poirot samo će to potkrijepiti dokazima. Krenula je prema pošti. U odjelu za voće kupi kilogram jabuka i započne ugodno čavrljati s gospođom Sweetiman. Razgovor je, kao obično, počeo primjedbom o vremenu. Obje su se složile da je ugodno toplo. Gospođa Oliver je spomenula da je gost gospođe Upward.

— Čula sam za vas. Pišete detektivske romane? Imam tri vaše knjige u džepnom izdanju. Gospođa Oliver pogleda policu za knjige. Bilo je ondje mnoštvo dječjih knjiga. Ugledala je i svoje. »Tajna zlatne ribice«. Sjećala se te knjige. U njoj je opisala aparat za umjetno hranjenje koji je bio dug samo trideset centimetara.

Neki je čitalac uočio grešku i obavijestio je da je aparat dug metar. Ljudi vole kad čovjek pogriješi. Druga se knjiga zvala »Smrt mlade djevojke«. Kakvu je tek u njoj grešku počinila! Neki je netopivi element pretvorila u topivi! Cijeli se zaplet temeljio na tome! Koliko je ljudi stradalo prije nego što se Sven Hjerson dosjetio u čemu je nevolja!

— Ljudi ih vole čitati — primijeti gospođa Sweetiman. — Ne ćete mi vjerovati, ali nisam nijednu pročitala. Nemam vremena.

— Umorstvo koje se dogodilo u vašem mjestu mnogo je zanimljivije od onoga u knjigama? — primijeti gospođa Oliver.

— Da. Sve se odigralo tu u susjedstvu. Bilo je to prošlog studenog.

— Čujem da neki detektiv vodi novu istragu.

— Mislite na omalenog stranca koji je odsjeo u Long Meadowsu? Jučer je bio ovdje i... Gospođa Sweetiman prekine razgovor. U prodavaonicu je ušla mlada žena sa psom i prišla odjeljku za poštanske marke.

— Dobro jutro, gospođice Henderson. Danas je zaista topao dan?

— Da. Gospođa Oliver je budnim okom promatrala djevojku.

— Mogao bi mraz opariti pupove kad zahladi — nastavi gospođa Sweetiman. — Kako je vaša majka?

— Nije loše, hvala. Ne izlazi van zbog vjetra.

— U Kilchesteru se da je dobar film, gospođice Henderson. Zašto ga ne biste pogledali i rasonodili se?

— Sinoć sam željela otići, ali mi nije uspjelo.

— Slijedeći se tjedan daje film s Betty Grable... Oprostite nemam maraka od trideset-penija. Mogu li vam dati jednu od dvadeset i jednu od deset?

— Gospođa Wetherby je invalid, ne? — upita gospođa Oliver kad je djevojka otišla.

— Tako nešto — kiselo odgovori gospođa Sweetiman — Je ne smijem biti bolesna.

— Slažem se s vama. Upravo sam neki dan uvjerala gospođu Upward da se ne smije prepustiti sudbini. Morala bi vježbati. Možda bi upornom vježbom prohodala.

— Dobro se ona snalazi kod kuće. Tako sam barem čula — uživala je u razgovoru gospođa Sweetiman.

Zaista? To vam je rekla Janet? — pokušala je pogoditi gospođa Oliver.

— Da, izjadala mi se neki dan — potvrdi gospođa Sweetiman.

— Ne čudim se. Nije više mlada. Pati od reumatizma. Najteže joj je kad zapuše jugo. Ali kad od toga boluju bogati, onda je invalidski stolac neizbježan. Ja moram paziti na svoje noge. Ljudi idu doktoru za svaku sitnicu. Kao da žele što prije potrošiti novac koji daju za zdravstveno osiguranje. Nije dobro kad se previše misli na bolesti.

— Imate pravo — složi se gospođa Oliver, uzme vrećicu s jabukama i pozdravi se s gospođom Sweetiman. Željela je sustići djevojku. To joj je uspjelo, jer je djevojčino pseto svaki čas zastajkivalo i njuškalo. S vlasnikom psa lako je započeti razgovor.

- Baš je sladak! — toplo se nasmiješila gospođa Oliver.
- Zaista je sladak. Slatki moj Ben — ozarila se djevojka. Ben je pogleda i mahne repom, te nastavi njuškati travu. Zna se što zatim slijedi.
- Tuče li se? — upita gospođa Oliver. — Ta je vrsta poznata po ratobornosti.
- Dobar je borac. Zato ga i držim na uzici.
- To sam i mislila. Obje su ga žene promatrale neko vrijeme.
- Vi ste gospođa Ariadne Oliver, zar ne? — iznenada upita Deirdre Henderson.
- Jesam. U gostima sam kod Upwardovih.
- Znam. Rabin Upward mi je pričao o vama. Moram vam reći da zaista volim čitati vaše knjige. Gospođa Oliver porumeni kao i uvijek kad su je ljudi hvalili.
- To me raduje — promrmlja.
- Knjige posuđujemo iz knjižnice. Majka ne voli detektivske romane pa ih samo ponekad čitam. Majka to ne odobrava. Ona je vrlo osjetljiva i nježna.
- Jedna je žena ubijena u vašem mjestu? Gdje je stanovala?
- U onoj kućici tamo — djevojčin je glas malo zadrhtao. Gospođa Oliver pogleda u pokazanom smjeru kuće. Ugledala je jednostavnu kućicu pred kojom su se igrala djeca. Natezali su mačku i očito uživali u tome. Gospođa Oliver im zaprijeti. Mačka to iskoristi i pobjegne. Jadan se mangupčić počeo derati. Sigurno ga je mačka ogrebla.
- Pravo ti budi — dobaci mu gospođa Oliver, a zatim se obrati Deirdrei Henderson.
- Ne bih vjerovala da se u toj kući dogodilo umorstvo!
- Da, teško je u to povjerovati — složi se djevojka.
- Tu je staricu netko ubio i opljačkao? — nastavi gospođa Oliver.
- Tko je to bio?
- Podstanar. Držala je novac pod daskom u podu.
- Tako dakle!
- Možda on to i nije učinio — iznenada se uzбудila Deirdre Henderson. — Neki je smiješni, mali stranac došao u naše mjesto. Zove se Hercule Poirot...
- Hercule Poirot? Pa ja ga poznajem.

— Zar je on zaista detektiv?

— Draga moja, on je slavan i veoma sposoban detektiv! — Možda će dokazati da on to nije počinio.

— Tko?

— Pa, podstanar gospođe McGinty...

— James Bentley. Voljela bih da ga spasi.

— Zaista? Zašto?

— Ne mogu vjerovati da je on to učinio. Ne želim u to vjerovati. — Poznajete tog mladića?

— Ne — polako odgovori Deirdre — ne bih mogla reći da ga poznajem. Jedanput je Ben pao u stupicu i James Bentley mi je pomagao da ga spasim. Tada smo malo popričali...

— Što mislite o njemu?

— Mislim da je osamljen. Nedugo prije našeg susreta umrla mu je majka. Obožavao ju je.

— I vi veoma volite svoju majku, zar ne?

— Da. Zato sam ga i razumjela. Znala sam što osjeća. Znate, ovaj, majka mi je jedina osoba koju imam od bliže rodbine. — Zar nemate poočima? Robin mi je rekao da se vaša majka preudala.

— Imam poočima — s gorčinom ponovi Dierdre. — Mislite, poočim ne može zamijeniti oca — blago primijeti gospođa Oliver. — Sjećate li se svog oca?

— Ne sjećam. Umro je prije nego što sam se rodila. Majka se preudala kad mi je bilo četiri godine. Uvijek sam ga... mrzila. Moja se majka — djevojka uzdahne — moja se majka mnogo napatila u životu. Očuh je hladan i bezosjećajan čovjek.

— Taj mi James Bentley ne slični na kriminalca — promrmlja gospođa Oliver.

— Zaprepastila sam se kad su njega uhapsili. To je sigurno djelo neke skitnice.

Cesto se ovuda motaju.

— Nadam se da će Hercule Poirot otkriti pravog ubojicu — pokušala ju je utješiti gospođa Oliver.

— Da. Možda i hoće. Djevojka pozdravi gospođu Oliver i žustro priđe vrtnim vratima. Gospođa Oliver pratila ju je zamišljenim pogledom. Kad je djevojka ušla u kuću, iz torbice je izvadila notes i pribilježila: Deirdre Henderson ne dolazi u obzir.

Tako je uprla olovkom, dok je podvlačila ono ne dolazi, da joj je slomila vrh. Na putu kući gospođa Oliver susrela je Bobina u društvu s lijepom mladom ženom platinaste kose.

— Ovo je čuvena gospođa Ariadne Oliver. Evo — upoznao ih je. — Čudite se kako uspijeva pisati svoje knjige, zar ne? Izgleda tako bezazleno. Tko bi rekao da je zanima zločin.

— Gospođo Oliver, predstavljam vam Evu Carpenter. Vjerujemo da će njezin muž uskoro postati član Parlamenta. Dosadašnji član, jadni stari Sir George Cartwright, sasvim je podjetinjio. Sakriva se iza vrata i straši mlade djevojke.

— Robine, kako možete pričati te ludorije. što će gospođa misliti o našoj stranci?

— Što se to mene tiče? Nisam ja član vaše stranke. Ja sam liberal. To je stranka koja privlači mlade ljude. Malo nas je, ali smo odabrani. Istina, ne možemo se nadati uspjehu, ali to me uopće ne smeta. Volim unaprijed izgubljene bitke.

— Eva nas poziva na zabavu koju organizira vama u čast, Ariadne — svečano izjavi Robin. — Svi željno očekuju da vas upoznaju. Mogli biste u slijedećem romanu opisati Broadhinnv.

— To bi bilo sjajno — pridruži mu se Eva. — Sven Hjerson bi mogao, kao i Poirot, odsjesti kod Summerhavesovih. Upravo »smo krenuli do njih. Rekao sam Evi da je Hercule Poirot također slavna ličnost. Evi je žao što se jučer neuljudno ponijela prema njemu. Ona će ga osobno pozvati na zabavu. Draga Ariadne, zaista biste mogli radnju slijedećeg romana smjestiti ovdje u Broadhinnvju.

— To bi bilo sjajno — ponovi Eva kao jeka.

— Tko bi mogao biti ubojica, a tko žrtva? — upita Robin.

— Tko vam sada pomaže u kući? — upita gospođa Oliver.

— To nebi bilo tako zanimljivo — protivio se Robin — Eva bi, na primjer, bila idealna žrtva. — Zadavljena vlastitom najlonskom čarapom. Možda to i nije tako originalno — priznao je Robin.

— Bilo bi bolje da vas ubiju, Robine — na to će Eva. — Smrt mladog dramaturga na pragu karijere... Izboden nožem u svojoj radnoj sobi.

— Tko bi mogao biti ubojica? — upita Robin.

— Što mislite o mojoj majci? Invalidski stolac joj je izvrstan alibi. To bi bilo odlično!

— Ne vjerujem da bi vas mogla izboosti nožem, Robine — usprotivi se Eva.

— Možda imate pravo. Ali bi zato mogla vas zadaviti. To bi joj bilo mnogo lakše nego izboosti rođenog sina.

— Ja hoću da ste vi žrtva. Vas bi mogla ubiti Deirdre Henderson. Slika i prilika djevojke koju nitko ne primjećuje...

— Evo, Ariadne, riješili smo vam glavni problem za slijedeći roman. Ostaje vam samo da na neki način čitaoce navedete na krivi trag... i naravno morate sve to napisati...

Užasni su ti Maureenini psi. Stigli su do Long Meadowsa. Psi uz lajanje jurnuše na došljake. Maureen Summerhayes priđe im noseći vjedro.

— Dosta, Fline. Dođi amo, Cormic — smirivala je pse. — Upravo sam čistila svinjac.

— Nema sumnje. Osjeća se po smradu — zadirkirao ju je Robin.

— Kako je prasenko?

— Jučer smo se zabrinuli kad nije htio jesti. Cijeli dan je bezvoljno ležao. Prelistali smo sve veterinarske knjige. Noćas nismo oka sklopili. Jutros, međutim, prasenko kao da je oživio Jeo je kao vuk! Navalio je na hranu koju je Johnnie donio i srušio ga u blato. Imao je muke dok se isprao.

Zaista živite uzbudljivo — smiješeći se primijeti Robin. — Želimo da nam se večeras pridružite — pozove ih Eva na zabavu.

— Vrlo rado. — Zabava se da je u čast gospođe Oliver — doda Robin. — Upoznajte našu slavnu gošću. Ne morate čekati do večeras. Pred vama stoji glavom Ariadne Oliver, slavna spisateljica.

— Vi ste to, zaista? — Maureen se začudila. — Kojeg li iznenađenja! Vi radite zajedno s Robinom?

— Zaista izvrsno surađujemo — pohvali se Robin. — Sjetio sam se, Ariadne, jutros mi je sinulo kome ću podijeliti uloge.

— Razmišljali ste o podjeli uloga? — s olakšanjem upita gospođa Oliver.

— Znam tko će sjajno odigrati Erica. Njega će glumiti Cecil Leech koji upravo igra u Cullenquayu. želim da ga vidite kako glumi.

— Željeli bismo pozvati i vašeg slavnog detektiva — obrati se Eva Maureeni.

— Reći ću mu da dođe sa mnom. — Mislim da je bolje da ga osobno pozovem.

Prilikom našeg prvog susreta nisam se baš lijepo ponijela prema njemu.

— Sigurno je ovdje negdje... u vrtu. Ti prokleti psi... Maureen ispusti vjedro, te otrči prema kokošinjcu iz kojeg se čulo uzbuđeno kokodakanje.

13.

Sa čašom u ruci gospođa Oliver priđe Herculeu Poirotu. Dugo su bili u centru pažnje Carpenterovih gostiju, a sada su, kad su svi zadovoljili znatiželju, mogli porazgovarati u miru. Mještani su među sobom prepričavali svoje zgone i nezgone i zaboravili su na dva stranca.

— Nađimo se na terasi — tajanstveno šapne gospođa Oliver i Poirotu tutne u ruku komadić papira. Bez riječi su krenuli prema terasi. Poirot odmotava papirić i pročita: — Dr Rendell. — U čudu pogleda gospođu Oliver koja mu značajno kimne glavom.

— On je ubojica — reče mu.

— Kako znate?

— Znam — uvjerala ga je gospođa Oliver — Samo on to može biti. Cijelo se vrijeme trudi da bude prijazan.

— Možda imate pravo. — Glas ga je odavao da uopće nije u to uvjeren. — Zašto je to učinio?

— Možda se neprofesionalno ponio prema nekom pacijentu. Gospođa McGinty je to saznala... Ne znam njegov motiv, ali to nije bitno. Znam da je on ubojica. Dobro sam motrila ostale... Umjesto odgovora Poirot joj spomene da ga je prethodne večeri netko pokušao gurnuti pod vlak.

— Netko vas je htio ubiti?

— Ne sumnjam u to.

— Mogao bi to biti dr. Rendell. Pouzdano znam da je išao posjetiti bolesnika.

— Znači, dr. Rendell nije bio kod kuće. U to mogu biti siguran?

— Tako je, problem je riješen — ponosno je zaključila gospođa Oliver.

— Ne bih se složio s vama — razočarao ju je Poirot. — Što je s ostalim osobama?

Gospođica Henderson često odlazi u kino. Gospodin i gospođa Carpenter također nisu bili kod kuće. Vratili su se odvojeno. Tko zna je li gospođa Rendell zaista provela veće slušajući radio?

— Pouzdano znam da gospođica Henderson sinoć nije bila u kinu. Sama mi je to rekla.

— Ljudima ne treba uvijek vjerovati — podsjeti je Poirot. — članovi obitelji često pomažu jedno drugome. Kućna pomoćnica Fieda je bila u kinu pa nam ne može reći tko je od ukućana napuštao kuću, a tko nije. Kako vidite, nije lako saznati istinu.

— Kad se to dogodilo?

— Oko devet i po sati.

— Ja sam svjedok da su Upwardovi bili kući u to vrijeme. U to možemo biti sigurni.

Od osam do deset i po igrali smo poker.

— Zar niste s Robinom radili na drami?

— Mislite da se majka u to vrijeme mogla iskrasti iz kuće, sjesti na motocikl koji drži sakriven u vrtu? — nasmije se gospođa Oliver.

— Majka nije napuštala kuću. — Gospođa Oliver se najednom ražalosti. Bilo je očito da se sjetila nečeg tužnog. — Kako biste se vi osjećali kad bi nekom žutokljuncu netko nalijepio vaše brkove i rekao da ste to vi.

— Bilo bi to užasno! — Poirot nervozno zatrepta očima.

— Sad možete zamisliti koliko patim.

— Ni meni nije lako — potuži se Poirot. — Ne mogu vam opisati kako užasno kuha gospođa Summerhaves. Kao za svinje. Da i ne spominjem propuh. Netko ne zatvara vrata za sobom. A tek namještaj? Svaki put kad hoću sjesti bojim se da se ne stropoštam. Ne znam kako uspijem zaspati na onom krevetu. Zaboravio sam što je to topla voda. Ne znam što to pijem svako jutro. Zar je to kava! Jadni moj želudac.

— Tko bi to rekao! — usklikne gospođa Oliver. — Meni se čini da je ona divna žena.

— Gospođa Summerhayes? Zaista je šarmanтна i ljubazna. Zato joj se i ne mogu požaliti.

— Upravo dolazi — opomene ga gospođa Oliver. Vidjelo se da Maureen Summerhaves uživa u zabavi. U ruci je držala čašu i sretno se smiješila.

— Mislim da mi se malo vrti u glavi — reče im. — Baš mi prija džin. Uživam kad se zabavljamo! U Broadhinnvu ima tako malo zabave.

Divno je što ste došli u naše mjesto, tako slavni ljudi! Voljela bih kad bih ja bila pisac. Ne mogu ništa pošteno napraviti.

— Vi ste odana supruga i majka — uvjeravao ju je Poirot. Maureen ga je pogledala širom otvorenih očiju. Imala je lijepo nježno lice i oči poput srne. Gospođa Oliver je bila uvjerena da nema više od trideset godina.

— Zaista to mislite? — obradovala se Maureen. — Znaite, mnogo ih volim. Ne znam samo je li to dovoljno?

— Žena koja voli muža, mora misliti na njegovu probavu. Hrana je veoma važna — nakaslja se Poirot.

— Johnnie ima dobar želudac — branila se Maureen. — Ne vjerujem da je važno što čovjek jede. Poirot uzdahne. — Nije važno ni odijelo — nastavi Maureen — Stvari nisu bitne. — Kao da su joj misli nekamo odlutale, Maureen se zagleda u daljinu. — Nedavno sam u novinama pročitala jedno glupo pismo. Neka žena je pitala bi li dala posvojiti svoje dijete. Ona mu, kaže, ne može pružiti što bi željela.

Mislila je, valjda da ga ne može školovati. Mislim da je to glupo od nje, zaista glupo.

Glavno je da dijete ima što jesti. To je važno.

— Maureen se zagleda u čašu kao da je kristalna kugla. — Ja znam kako je to.

Mene su posvojili. Majka me napustila da bih u novoj sredini imala sve najbolje...

Uvijek me to boljelo... Nije me željela... Kako me se mogla odreći?

— Željela vam je sve najbolje — tješio ju je Poirot.

— Ne vjerujem. Tako se samo kaže. Zapravo je žalosno da se majka može odreći svog djeteta. To boli. Nikad se ne bih mogla odreći svoje djece, pa makar im drugi mogli pružiti svu sreću ovog svijeta!

— Slažem se s vama — blago reče gospođa Oliver.

— I ja, — doda Poirot.

— Nećemo više govoriti o tome — razvedrila se Maureen.

— O čemu nećete govoriti? — priključi im se Robin.

— O posvajanju djece — odgovori Maureen. — Nije ugodno biti posvojče, zar ne?

— Pa, bolje i to nego biti siročče. Već je kasno. Morali bismo krenuti, draga Ariadne.

Gosti su se naglo počeli razilaziti. Veselo su čavrljali ošamućeni od pića. Kad su stigli do Laburnumsa Robin predloži da svi zajedno posjete gospođu Upward.

— Bit će joj drago da čuje kako je bilo na zabavi. Tako se dosađuje, sirotica.

Teško joj je što nam se ne može pridružiti. Svi veselo nahrupiše u kuću. Gospođa Upward im se obradovala.

— Tko je sve bio tamo? — željela je znati. — Da li su bili i Wetherbyjevi?

Ne. Gospođa Wetherby loše se osjećala, a kćerka je nije željela ostaviti samu.

— Jadnica — primijeti Shelagh Rendell.

— Bolesno je vezana uz majicu? — upita Robin.

— Majka je kriva. — Neke su majke tako sebične — izjavi Maureen. Lice joj je oblilo rumenilo kad je ugledala gospođu Upward.

— Možda i ja tebe previše opterećujem, Robine? — upitala je gospođa Upward.

— Majko! Kako to možeš pitati? Naravno da me ne opterećuješ! Maureen naglo promijeni temu razgovora. Počeli su razgovarati o psima.

— Psi nasljeđuju mane i vrline svojih otaca. Isto je i kod ljudi.

— Zar ne utječe i okolina? — tiho promrmlja Shelagh Rendell.

— Ne. Ne vjerujem. Važne su nasljedne osobine — nije se dala 'smesti gospođa Upward. Poirot je znatiželjno promatrao Shelagh Rendell. Bila je vrlo uzbuđena.

— To je okrutno, nepošteno — u njenom se glasu osjetila žestina.

— Život je okrutan — lakonski je zaključila gospođa Upward.

— Slažem se s gospođom Upward — pridružio joj se Johnnie Summerhaves.

— Oduvijek sam tako mislio.

— Mislite li da se osobine nasljeđuju i u četvrtom ili petom koljenu? — upitala je gospođa Oliver. Uto se začuo zvonki glas Maureen Summerhaves: — Smilujte se i prekinite tu temu. Nitko više nije želio nastaviti taj razgovor.

Počеше ispitivati Poirota.

— Pričajte nam o gospođi McGinty, gospodine Poirot. Zašto mislite da onaj bijednik nije kriv?

— Razgovarao je sam sa sobom — kazao je Robin. — Ponekad sam ga vidio kako lunja. Zaista čudan čovjek.

— Sigurno imate razloga kad ne vjerujete da je on ubojica. Recite nam nešto.

Poirot se smješкао i gladio brčice.

— Ako je on nije ubio, tko je onda ubojica?

— Da. Tko je ubojica?

— Zar ne vidite da vam on ništa ne može reći? On sumnja na nekog od nas — iznenada je izjavila gospođa Upward.

— Na nekog od nas? Gospođa Upward izazovno pogleda Poirota. Vidio je da se ona zabavlja i izaziva ga.

— Sumnja na nekog od nas? — oduševio se Robin. — Da vidimo! Maureen, gdje ste bili u noći.. kad je to bilo?

— Dvadeset i drugoga studenoga — reče Poirot.

— Gdje ste bili u noći dvadeset i drugoga studenoga?

— Otkud bih to znala — uzvikne Maureen.

— Tko bi se sjećao gdje smo bili te noći kad je bila tako davno — reče gospođa Rendell.

— Ja znam gdje sam bio — izjavi Robin. — Te sam večeri imao razgovor koji je prenosio Radio-Coalport. Tema razgovora je bilo kazalište. Govorili smo o liku dvorkinje u Galworthyjevoj drami »The Silverbox«. Slijedećeg su jutra našli gospođu McGinty mrtvu. Sjećam se da sam razmišljao je li dvorkinja iz Galsworthijeve drame nalik na nju.

— Sad se i ja sjećam gdje sam bila te večeri — uzvikne Shelagh Rendell. — Rekli ste da će vam majka biti sama, jer Janet ima slobodan dan. Poslije večere sam je htjela posjetiti da joj pravim društvo, ali me nije čula.

— Tako je — sjetila se gospođa Upward. — Imala sam glavobolju, pa sam legla ranije nego obično. Nisam vas čula zato što mi spavaća soba gleda na vrt.

— Sutradan sam se grdno prestrašila — nastavi Shelagh — kad sam čula da je gospođa McGinty ubijena. Ubojica je mogao proći kraj mene u onom mraku. Mora da je to bila neka skitnica.

— Ne mogu se sjetiti što sam radila te večeri — reče Maureen. — Samo se sjećam da sam se ujutro čudila što je nema. Uvijek je dolazila točno kao sat. — Užasnog li događaja — zadržala je Maureen. Gospođa Upward uporno je promatrala Poirota.

Poirot je bio uvjeren da je ta žena bistra uma, snažnog značaja koja ne bi prezala ni od čega...

— Ništa nam niste rekli.. prekoračio je Poirota neki tanki glasić. Bila je to Shelagh Rendell.

— Vama su neki detalji važni, a nama se čine potpuno nevažnima — zainteresirao se Johnnie Summerhaves. — To se redovito događa u romanima, čitalac ne zapazi niz detalja koje detektiv uoči, poveže u cjelinu i otkrije ubojicu, zar ne gospodine Poirot?

Igrali su se, zabavljali. Jesu li se svi igrali? S ubojicama se ne igra, ne šali.. opasno je igrati se s vatrom... Čovjek nikad ne zna... Poirot naglo iz džepa izvuče fotografije.

— Evo, pogledajte! — reče im i poput glumca na pozornici baci fotografije na stol.

Svi nagrnuše da ih vide.

— Pogledajte!

— Otkud vam ta strašila!

— A ove ruže...

— Kakav šešir!

— Ružna li djeteta!

— Tko su te osobe?

— Kakva smiješna moda!

— Ova je žena nekad bila ljepotica.

— Što će vam ove fotografije?

— Tko su te osobe? Poirot je pažljivo promatrao lica. Nije primijetio ništa neobično.

— Nikog ne prepoznajete?

— Prepoznajemo?

— Jeste li jednu od tih fotografija već vidjeli? Gospođo Upward, vi ste već prije vidjeli jednu od njih? Gospođa Upward je oklijevala.

— Čini mi se. Nisam sigurna...

— Koju? Gospođa Upward ispruži ruku i pokaza fotografiju Lily Gamboll.

— Tu ste fotografiju već vidjeli? Kada?

— Nedavno... Ali gdje je to bilo? Ne mogu se sjetiti. Sigurna sam, međutim, da sam je vidjela. Skupila je obrve i razmišljala. Gospođa Rendell ju je prekinula. Došla je da se oprostite.

— Do viđenja, gospođo Upward. Svratite kod nas na čaj jednoga dana kad se budete bolje osjećali.

— Hvala vam. Doći ću kad Robin bude imao vremena.

— Svakako, majko. Za tebe uvijek imam vremena. Lako te odguram do njih. Sjećaš se kako sam te gurao do Wetherbyjevih. Bilo je blato...

— Oh — uzvikne gospođa Upward iznenada.

— Što je majko?

— Ništa, samo nastavi. Išli smo uz brdo po onom blatu. Oboje smo se sklizali, ti u kolicima i ja u novim cipelama. Mislio sam da nikad nećemo stići kući. Svi su se nasmijali i krenuli kući. Alkohol razvezuje jezike, — razmišljao je Poirot izišavši u vrt na svježem zraku. Je li pametno postupio kad im je pokazao fotografije? Nije li i on to učinio pod utjecajem alkohola? Poirot nije znao odgovoriti. Nešto promrmlja te krene nazad prema kući. čuli su se glasovi. Robin je vodio glavnu riječ. Gospođa Upward se samo ponekad čula. Poirot nečujno uđe u dnevnu sobu u kojoj je sjedila gospođa Upward. Trgnuo ju je iz razmišljanja kad se lagano zakašljao.

— To ste vi — trgnula se — preplašili ste me.

— Žao mi je. Mislili ste da je to netko drugi?

Na koga ste mislili? Na to pitanje nije odgovorila.

— Nešto ste zaboravili?

— Bojim se da sam v is gurnuo u opasnost.

— U opasnost?

— Da, jer ste prepoznali jednu od onih fotografija.

— Ne bih rekla da sam je prepoznala. Sve stare fotografije izgledaju jednako.

— Slušajte me pažljivo. Gospođa McGinty je također prepoznala jednu od tih fotografija. Gospođa McGinty je ubijena. U očima gospođe Upward neočekivano se zaiskrio humor.

— Gospođa McGinty je mrtva. Kako je umrla? Turala je nos u tuđe stvari kao ja, tako je umrla. — To ste mislili.

— Ako išta znate, recite mi to sad. Bit ćete sigurniji.

— Dragi čovječe, nije to tako jednostavno. Nemam ja nikakav dokaz koji bih vam mogla dati. Samo se maglovito sjećam fotografije... Ne znam ni gdje, ni kada sam je vidjela. Shvaćate li me?

— Meni se čini da ipak znate nešto više nego što ste mi rekli.

— Moram razmisliti. Nemojte me požurivati, gospodine Poirot. Ne volim da me se na bilo što prisiljava. Volim sama procijeniti stvari. Kad budem sigurna, sama ću odlučiti što da radim.

— Čudna ste vi žena, gospođo Upward.

— Možda, ali samo djelomično. Snaga je moć, a moć mora služiti pravdi. Oprostite, moram vam reći da vi ne razumijeta nas Engleze.

— Hoćete reći da mi ne vjerujete zato što sam stranac?

— Mi nismo neotesani — blago se nasmiješi gospođa Upward.

— Možete se povjeriti policiji, ako meni ne vjerujete.

— Dragi Poirot, ne želim u to upletati još policiju. Barem ne za sada.

— Opomenuo sam vas — slegnuo je ramenima Poirot i izišao. Bio je siguran da gospođa Upward zna gdje je vidjela fotografiju i kada.

14.

— Stiglo je proljeće — sam sebi reče Poirot slijedećeg jutra. Nije se više bojao za gospođu Upward. Vjerovao je da se ta pametna žena zna snaći u svakoj situaciji.

Zabavljalo ga je proučavati njezine reakcije, činilo mu se kao da ga namjerno navodi na krivi trag. Prepoznala je fotografiju i sama je uzela konce u svoje ruke.

Neki ga glas trže iz razmišljanja.

— Gospodine Poirot! Pred njim je stajala gospođa Rendell. Nije čuo kad je došla.

Od jučer je bio vrlo nervozan.

— Pardon, gospođo, prestrašili ste me. — Gospođa Rendell se usiljeno nasmiješi.

Poirot primijeti da je nervoznija od njega. Očni kapak joj je podrhtavao. — Nadam se da vam ne smetam.

— Ni najmanje. Dan je prekrasan. Volim proljeće. Volim biti vani. U kući Summerhavesovih ima uvijek strujanje zraka.

— Strujanje?

— U Engleskoj to zovete propuh.

— Da. Kuća je stara a oni nemaju novca da je poprave. Da sam na njihovu mjestu prodala bih je, iako su Summerhavesovi generacijama živjeli u njoj. Čovjek više ne može biti sentimentaln.

— Da, nema više sentimentalnosti. Zavladao je tišina. Poirot ju je promatrao krajičkom oka. Nervozno je lomila ruke.

— Vi često krijete što u stvari istražujete — iznenada je kazala. Poirot joj nije odmah odgovorio. Zamislio se. Osjetio je, međutim, da ona željno očekuje odgovor.

— To nam olakšava posao.

— Da možete slobodno istraživati.

— Ljudi nam se brže povjeravaju.

— Zašto... zašto ste zapravo došli u Broadhinny, gospođine Poirot?

— Draga gospođo, ta rekao sam vam. Vodim istragu o ubojstvu gospođe McGinty — iznenadio se Poirot.

— To ste nam rekli da nas zavarate. Znam da to nije istina.

— Kako to znate?
— Nitko ne vjeruje u to.
— Uvjeravam vas da je to istina.
— Ne želite mi reći zbog čega ste ovdje — poniknula je glavom i zagleda se u zemlju.
— Što vam to ne želim reći?
— Željela sam vas pitati što mislite o anonimnim pismima — brzo je promijenila temu razgovora.
— Samo izvolite — ohrabri je Poirot kad je zastala.
— Gotovo su uvijek puna laži?
— Ponekad su neistinita — ograđivao se Poirot.
— Uvijek su neistinita — nije popuštala gospođa Rendell.
— Ne bih se baš složio s vama.
— Ta su pisma podlost. Pišu ih kukavice i slabići — izgubivši kontrolu nad sobom, razjarila se Shelagh Rendell.
— U tome se slažemo.
— Vi im ne biste povjerovali, zar ne?
— Teško mi je na to odgovoriti — ozbiljno joj odvrati Poirot.
— Nikad ne bih vjerovala što piše u njima. Znam zašto ste ovdje. Tvrdim da to nije istina. Nije istina! Naglo se okrenula i otišla. Hercule Poirot je u čudu gledao za njom.
— Što sada? Nije znao što da misli, što da radi. Gospođa Rendell, dakle, ne vjeruje da je on došao u Broadhinny zbog Jamesa Bentleya. Mislila je da ih je time htio zavarati kako bi prikrio pravu svrhu svog dolaska u mjesto. Je li to zaista mislila ili je ona njega željela zavarati? Kakve veze s tim imaju anonimna pisma?
Dali je gospođa Upward prepoznala Shelagh Rendell? Znači li to da je gospođa Rendell u stvari Lily Gamboll? Posljednji put čulo se za nju da je u Irskoj. Nije li se dr Rendell tamo upoznao s njom, ne znajući zapravo tko je ona? To se moglo dogoditi. Poirot uzdahne. Sve su to pretpostavke. Jednu od njih mora i dokazati.
Sunce je zašlo za oblake. Naglo je zahladilo. Poirot uđe u kuću. Kad bih barem znao čime je ubijena, priželjkivao je u sebi Poirot. Najednom ugleda ono što je priželjkivao. Ni časak nije posumnjao da griješi. Bio je uvjeren da je to bilo oružje ubojice. Vjerovatno ga je već odavno primijetio, ali toga nije bio svjestan. Mora da je u kući bio i prije njegova dolaska. Stajao je na vrhu police za knjige.

— Kako mi prije nije pao u oči? — čudio se Poirot. — Uzeo ga je u ruke, ispitivao, vagao, zamahnuo njime kao da će udariti. Maureen bane u sobu. Kao i obično bila je u žurbi. Pratili su je psi.

— Igrate se mojim sječivom za šećer? — upitala je veselo.

— To je sječivo za šećer?

— Da, sječivo za šećer ili čekić za šećer. Ne znam koja je riječ ispravnija. Zgodan je. Sviđa mi se ptičica na njegovom vrhu. Poirot je oprezno držao oruđe. Bilo je izrađeno od mjedi. Majstor ga je lijepo izrezbario. Oštrica se sjajila poput noža. Tu i tamo sječivo je bilo ukrašeno svijetlo plavim i crvenim kamenčićima, a na vrhu je bila ptičica s tirkiznim očima.

— Njime bi se mogao netko i ubiti? — naivno je brbljala Maureen. Uzela je čekić i zamahnula njime kao da cilja u neku zamišljenu točku. Vrlo jednostavno, glava bi pukla poput lubenice — kazala je. Poirot je pogleda. Nije znao je li ozbiljna ili se šali. Najednom se nasmijala, ispustila čekić i krenula prema vratima. Zašto li sam došla ovamo? Pojma nemam! Moram požuriti u kuhinju da mi ne zagori puding.

— Ovo ste sječivo donijeli iz Indije? — zaustavio ju je Poirot.

— Nisam — odgovorila mu je Maureen — dobila sam ga na novogodišnjoj lutriji DiK.

— Lutrija DiK? — čudio se Poirot.

— Da. Donesi i kupi — objasni mu Maureen. — Lutrija se održava u našem mjestu svake Nove godine. — Ljudi donesu stvari koje ne trebaju, a kupe ono što im se sviđa. To je više zabava nego korist. Prošle sam godine kupila to sječivo i lonac za kavu. Svidjela mi se ta ptičica na vrhu.

Poirotu se učini da je već negdje vidio isti lonac za kavu kakav je imala Maureen.

— Mislim da su te stvari kupljene u Bagdadu. Tako su rekli Wetherbyjevi.

— Oni su ga donijeli?

— Da. Imaju oni mnogo sličnih nepotrebnih stvari. Sad moram ići. Moj puding. Kad je otišla, Poirot ponovo uze čekić u ruke i priđe prozoru. Na oštrici je boja bila samo malo oguljena. Poirot kimne glavom, uze čekić i ode u svoju sobu. Znao je da nitko neće

primijetiti da ga više nema na polici. Nitko nije brinuo da održi red u toj kući.

U Liburnumu dvoje je ljudi surađivalo teškom mukom.

— Draga moja, on ne smije biti vegeterijanac — žalio se Robin.

— Žao mi je — tvrdoglavo je ostajala pri svom gospođa Oliver. — On uvijek nosi sa sobom mrkve i putem ih gricka.

— Draga Ariadne, zašto? Objasnite mi zašto to mora tako biti?

— Ne znam. Palo mi je na pamet. Sigurno sam luckasta. Zašto sam odabrala da je on Finac kad nemam pojma o Finskoj? Ne znam. Stvari se događaju same od sebe.

Stvorila sam tog čudaka... i sad ga se ne mogu osloboditi! Ljudi mi pišu i traže da opišem sve njegove dogodovštine. Ludi su za njim. Ne razumijem ih. Kad bih ja sreća takvo čudovište, ubila bih ga i bolje prikrila taj zločin nego ikoji ubica kojeg sam sama izmislila. Robin ju je promatrao pun poštovanja.

— To je izvanredna ideja, Ariadne. Zamislite vi ubijate pravog Svena Hjersona. To bi mogli štampati poslije vaše smrti.

— Potpuno se slažem s vama.

— Muči me ta djevojka Ingrid. Scena u podrumu je izvanredna, ali ne znam kako bih zadržao pažnju gledalaca, u slijedećoj. Gospođa Oliver ništa ne reče. To je bila Robinova briga. Robin je prijekorno pogleda. Jutros je čudno začuvala kosu.

Visoko čelo više joj je dolazilo do izražaja. Naočale su se isticale na njezinom nosu.

Podsjećala ga je na učiteljicu iz pučke škole koje se bojao. Teškom ju je mukom oslovljavao »draga Ariadne«.

— Nisam danas raspoložen. Možda sam mamuran od sinoćnjeg džina. Da vidimo kako ću podijeliti uloge. Kad bi Dennis Callorv mogao prihvatiti ulogu bilo bi divno. Jean Bellow odgovara Ingrid. Mislim da imam glumca i za Erica. Večeras ću vam ga predstaviti. Skočit ćemo do kazališta »Little Rep«, pa mi možete reći što mislite o njemu.

Gospođa Oliver nije mu proturječila. Robin ode da telefonira.

— Očekuje nas večeras — obavijestio je gospođu Oliver. — Sve sam uredio. Nije se obistinila ona narodna: »Po jutru se dan poznaje«. Nebo se naglo natmurilo.

Spremala se kiša. Poirot je prolazio kroz gusto grmlje. Išao je u Hunter's Close u posjet Wetherbyjevima. Vrt je bio obrastao u guštik. Bršljan se ovio i gušio stabla.

Taj vrt dugo nije vidio vrtlarevu sjekiru. (Sjekira. Sječivo za šećer?) Poirot je morao nekoliko puta pozvoniti na vrata. Dugo je čekao da mu otvore. Napokon se na vratima pojavila Deirdre Henderson. Iznenadila se kad ga je ugledala.

— Oh, to ste vi?

— Smijem li ući? Volio bih porazgovarati s vama.

— Pa... možete. Uvela ga je u malu tamnu dnevnu sobu. Na polici iznad kamina Poirot ugleda lončić za kavu kakav je imala i Maureen Summerhayes.

— Oprostite — ispričavala se Deirdre. — Svi smo danas tako zbunjeni. Napušta nas djevojka. Ovdje je tek mjesec dana, a već odlazi. Radila je kod nas samo da bi se mogla nastaniti u Engleskoj. Sad kad je dobila sve dokumente, odlazi od nas.

— Zaista je nezahvalna — reče Poirot.

— I vi to mislite? Otac tvrdi da ona time ne krši zakon. Ali nije važan samo zakon.

Iako je sve po zakonu, ipak nije u redu što nas ostavlja. Ne bi nas o tome ni obavijestila da je nisam vidjela kako sprema stvari u kovčeg. Otišla bi bez ijedne riječi.

— Mladi danas ne znaju što je zahvalnost.

— Istina je. Tako sam umorna.

— Vjerujem vam.

— Što želite, gospodine Poirot.

— Želio sam vas pitati nešto o čekiću za šećer.

— O čekiću za šećer? — nije imala pojma o čemu govori.

— Od mjedi je i na vrhu ima ptičicu — opisao ga je Poirot.

— Da, da, sad se sjećam — glas joj nije odavao nikakvo uzbuđenje.

— Bio je vaše vlasništvo, zar ne?

— Da. Majka ga je jednom kupila na tržnici u Bagdadu. Odnijeli smo ga na novogodišnju lutriju s ostalim sitnicama.

— Mislite na lutriju Donesi i kupi?

— Da. Često održavamo lutrije. Tako se lakše pribavi novac. Ljudi uvijek u kući imaju stvari koje im nisu potrebne.

— Znači da je čekić bio kod vas do Nove godine, zatim ste ga odnijeli da se proda na lutriji, zar ne?

— Nismo ga odnijeli na novogodišnju lutriju nego nešto ranije — ispravila ga je Deirdre. Odnijeli smo ga na lutriju koju organiziramo u jesen za vrijeme berbe.

— Kad se ona održava? U listopadu, rujnu?

— Potkraj rujna. U sobi je zavladała tišina. Poirot se zagleda u djevojku, a ona u njega. Njeno je lice bilo bezizražajno, blago. Poirot pokušava naslutiti što se krije iza te bezizražajnosti. Možda djevojka ništa ne skriva. Možda je samo, kako je rekla, umorna...

— Sasvim ste sigurni da je to bila lutrija za vrijeme berbe, a ne novogodišnja? — blago ju je upitao Poirot.

— Potpuno sam sigurna. Gledala ga je ravno u oči. Hercule Poirot je čekao... strpljivo je čekao... Ništa nije dočekao.

— Ne smijem vas više zadržavati. Djevojka ga je ispratila do vrata. Imao je dvije informacije. Koja je istinita? Ako je ubojica upotrijebio to oružje, a Poirot je bio uvjeren da jest, onda je bitno gdje se ono nalazilo prije novogodišnje lutrije.

Gospođa McGinty je ubijena 22. studenoga, poslije rujanske a prije novogodišnje lutrije. Tko je u to vrijeme posjedovao čekić?

Poirot krene prema pošti. Gospođa Sweetiman je uvijek rado pričala s njim.

Sudjelovala je na lutrijama. Uvijek je to činila. Pomagala je pri uređenju stvari, iako su ljudi uglavnom donosili stvari sa sobom posljednji trenutak. Mjedenog se sječiva sa ptičicom na vrhu nije mogla sjetiti. Bilo je tako mnogo stvari i vladala je zbrka kao i obično, a neke su stvari i ukradene. Nakon razmišljanja kao da se sjetila nekog čekića koji je bio zajedno s lončićem za kavu. Lončić je imao rupu na dnu i nije bio upotrebljiv. Nije se, međutim, mogla sjetiti kad je to bilo. Moglo je to biti i u rujnu i u prosincu... Poirot joj je predao paketić.

— Preporučeno?

— Da. Ona prepiše adresu. U očima joj se vidjelo da je to zabavlja. Poirot napusti poštu. Razmišljao je. Bio je uvjeren da bi se gospođa Summerhayes mogla prije zabuniti nego Deirdre Henderson. Poznavao ju je dobro i znao je koliko je smušena. Također je znao da ona ne obraća pažnju na detalje. Ona tiha djevojka sigurno ima

pravo. Čudio se samo zašto ga nije zapitala »Zašto vam je to važno?«

Zar to ne bi bilo logično pitanje? Deirdre Henderson ga ipak nije postavila.

15.

— Netko vas je telefonski nazivao — javi se Maureen iz kuhinje kad je Poirot ušao u kuću.

— Mene je netko tražio? Tko? — iznenadio se Poirot.

— Ne znam. Pribilježila sam broj telefona.

— Hvala vam, gospođo. Poirot uđe u dnevnu sobu i u hrpi papira na stolu nađe napisan telefonski broj — Kilchester 350. Poirot nazove taj broj.

— Ovdje tvrtka »Breather i Scuttle« — javio se ženski glas. Poirot se sjetio tko ga je zvao.

— Mogu li razgovarati s gospođicom Maude Williams?

— Gospođica Williams na telefonu — uskoro je začuo poznati glas.

— Ovdje Hercule Poirot. Mislim da ste me tražili. — Da, riječ je o onom posjedu koji vas zanima.

— Posjed? — Hercule Poirot nije se odmah snašao. Na kraju shvati da djevojka ne može slobodno govoriti. Sigurno ga je zvala kad je bila sama u uredu.

— Razumijem vas. Riječ je o Jamesu Bentleyu, zar ne?

— Da. što mogu učiniti za vas?

— Želite mi pomoći. Ne možete slobodno razgovarati, zar ne?

— Ne.

— Slušajte pažljivo. Jeste li sigurni da mu želite pomoći?

— Jesam.

— Biste li napustili svoj posao? Malo je oklijevala. — Napustila bih — ipak je rekla.

— Biste li prihvatili posao u privatnoj kući? Ljudi nisu vrlo ljubazni.

— U redu.

— Može li to biti već sutra?

— Može, gospodine Hercule Poirot, odmah ću to urediti s mojim poslodavcima.

— Jeste li dobro razumjeli što želim od vas? Bit ćete dvorkinja. Umijete li kuhati?

— Vrlo dobro — po glasu je osjetio da je sve to zabalja.

— Mon Dieu! Vi ste zaista izuzetak! Krećem odmah u Kilchester. Sastat ćemo se u onoj kavani gdje smo prvi put razgovarali.

— U redu. Poirot prekine razgovor. Djevojka mu se svidjela. Divio se njezinoj smjelosti... A znala je i kuhati! Teškom mukom izvuče telefonski imenik koji se nalazio ispod nekih knjiga o uzgoju prasadi. Tražio je telefonski broj Wetherbyjevih. Prepoznao je glas gospođe Wetherby.

— Ovdje Hercule Poirot... sjećate se... posjetio sam vas...

— Ne sjećam se... Oh, sad sam se sjetila. Oprostite. Zbunjena sam, imamo problema sa djevojkom. Danas...

— Odlazi vam djevojka. Znam. Zato sam vas i nazvao.

— Tako nezahvalno stvorenje. Te strankinje! Platili smo joj put i nabavili sve dokumente. Zaista mrzim nezahvalnost.

— Žao mi je što ste to doživjeli. Zato vam i nudim pomoć. Upoznao sam mladu ženu koja traži posao. Radila bi i u kući. Bojim se da još nije radila taj posao, ali bi željela pokušati.

— Nema više izučenih djevojaka. Da li bi i kuhala? Rijetko koja djevojka zna kuhati.

— Da. Umije kuhati. Da li da vam je pošaljem? Zove se Maude Williams.

— Hvala vam, gospodine Poirot. Zaista ste ljubazni. Bolje išta nego ništa. Muž se ljuti na Deirdre kad u kući ne teče sve ustaljenim tokom. Rijetko koji muškarac zna s kakvim se problemima žena sreće u kući. Netko ju je prekinuo. Poirotu se učinilo da je rukom pokrila slušalicu. Čuo je prigušeni razgovor.

— Zove onaj detektiv... Zna neku djevojku koja bi mogla zamijeniti Friedu... Nije strankinja, Engleskinja je, hvala bogu. Nemoj cjepidlačiti, molim te. Zar je to važno? Gospođa Wetherby bila je sušta ljubaznost kad se ponovo obratila Poirotu: — Mnogo vam hvala, gospodine Poirote. Zaista smo vam zahvalni na pomoći.

Poirot spusti slušalicu pogleda na sat i uđe u kuhinju.

— Moram ići u Kilchester. Neću biti na ručku, gospođo.

— Baš sam sretnica — zadovoljno će Maureen — puding mi je prigorio. Može se jesti, samo se malo osjeća miris. Ali bi ga »pokrio« sok od malina. Pri vrhu je malo pljesniv ali to ne smeta. Plijesan je korisna. Zar se i penicilin ne dobija od nje?

Sav sretan Poirot napusti kuću. Bio je spašen. Umjesto zagorjelog pudinga, i »penicilinske« plijesni uživat će u odličnim jelima u restoranu »Plava mačka«.

U Laburnumu su se porječkali.

— Na sve zaboravljaš, Bobine, kad radiš na novoj drami.

— Oprosti, majko — skrušeno se ispričavao Robin. — Sasvim sam zaboravio da je Janet večeras slobodna.

— Neka ti bude — ogorčila se gospođa Upward.

— Oprosti. Nazvat ću kazalište i reći im da dolazim sutra umjesto večeras.

— Nema smisla. Neka bude kako si planirao. — Ali...

— Nećemo više o tome razgovarati.

— Da zamolim Janet da ostane?

— To ne dolazi u obzir. Znaš koliko mrzi mijenjati svoje navike. _

— Pristat će, ako joj lijepo objasnim... _

— Ništa joj ti nećeš objašnjavati, Robine. Nemoj joj ništa govoriti. Hajde, prestani praviti slona iz mušice.

— Majko, hvala vani...

— Samo ti uživaj. Pozvat ću nekog da mi pravi društvo.

— Koga?

— To je moja mala tajna — zabavljala se gospođa Upward. Više se nije ljutila na njega. — Ne brini, Robine.

— Nazvat ću Shelagh Rendell...

— Sama ću to učiniti. Skuhaj kavu prije nego što odeš, molim te. Izvadi dvije šalice... ako budem imala društvo.

16.

Poirot je davao posljednje upute Maudei Williams. Sjedili su u restoranu »Plava mačka«.

— Znači, sve vam je jasno? Maude Williams kimne glavom umjesto odgovora.

— Jeste li dali otkaz? Rekla sam im da mi je tetka naglo oboljela! Sama sam sebi poslala brzoglav — nasmijala se djevojka.

— Dobra ideja. Moram vam još nešto reći. Budite oprezni. Netko je od mještana ubojica i nalazi se na slobodi. Opasnost vreba na svakom koraku.

— Opominjete me da budem oprezna?

— Da. — Umijem se brinuti sama za sebe — uvjerala je Maude Williams.

— Neka vam to ne budu posljednje riječi koje ste izrekli. Djevojka se nasmije.

Vidjelo se da je to zabavlja. Nekoliko se začuđenih glava okrene prema njoj.

Poirot joj se divio. Sviđala mu se njezina životnost, samouvjerenost. Bila je hrabra kad se prihvatila ovog zadatka. Zašto je to učinila? Poirot se sjeti Jamesa Bentleya.

Kako je taj čovjek bezvoljan slabić. Priroda je zaista čudesna.

— Sami ste me zamolili da se prihvatim tog posla. Zašto me sada najednom plašite?

— Dao sam vam zadatak. Osjećam se odgovoran za vas. Moram vam predočiti i opasnosti tog zadatka.

— Ne vjerujem da ću biti u opasnosti — samouvjerenost reče Maude.

— Ne bih se složio s vama. Da li vas netko poznaje u Broadhinvju?

— Ne vjerujem.

— Jeste li bili tamo?

— Jedanput ili dvaput, poslovno. Bilo je to prije pet mjeseci.

— Koga ste posjetili? Gdje ste bili?

— Posjetila sam jednu staru damu... gospođu Carstairs ili Carlisle. Ne sjećam se točno imena. Kupovala je neki mali posjed. Odnijela sam joj dokumente i nacрте.

Odsjela je u nekom svratištu.

— U Long Meadowsu?

— Da. Tako se zvalo. To je bila neka stara kućerina. Psi su bjesomučno lajali, sjećam se. Poirot kimne.

— Da li ste upoznali gospođu ili gospodina Summerhavesa?

— Mislim da me dočekala gospođa Summerhavers. Odvela me na gornji kat u sobu stare dame.

— Mislite li da bi vas prepoznala?

— Ne vjerujem. Da me i prepozna, ništa ne mijenja na stvari. Čovjek može prihvatiti i nov posao, zar ne? Ne vjerujem da me zapamtila. Nije uopće obraćala pažnju na mene. Nisam ja ugledna osoba. Znam ja takve dame. _

— Da li ste još nekog upoznali u Broadhinnyju?

— Srela sam Jamesa Bentleya.

— Sreli ste Jamesa Bentleya. Je li to bio slučajan susret?

— Moram priznati da nije. — Zbunila se Maude Williams. — Poslala sam mu razglednicu u kojoj sam mu javila da dolazim. Zamolila sam ga da me dočeka. Samo smo malo zajedno pričali na stanici dok sam čekala autobus da se vratim u Kilchester. Nismo imali kamo ići. To je pravo selo. Nijednog kutka gdje bi se mladi ljudi mogli zabaviti.

— Bilo je to prije smrti gospođe McGinty?

— Da. Poslije nekoliko dana novine su bile pune napisa o ubojstvu.

— Je li James Bentley spominjao svoju gazdaricu?

— Mislim da nije.

— Ni s kim više niste razgovarali?

— Ovaj, razgovarala sam i s Robinom Upwardom. Čula sam ga na radiju. Kad sam ga ugledala da prolazi cestom zatražila sam njegov autogram.

— Dao vam ga je?

— Jest. Bio je vrlo prijazan. Nisam imala notes u kojem skupljam potpise slavnih ljudi. Dala sam mu komadić papira. Izvukao je pero i potpisao se bez oklijevanja.

— Poznajete li još nekoga?

— Srela sam Carpenterove. često dolaze u Kilchester. Imaju prekrasan automobil, gospođa je uvijek tako elegantna. Prije mjesec dana svečano je otvorila dobrotvornu rasprodaju. Kažu da će on

uskoro postati član Parlamenta. Poirot kimne i izvadi omotnicu iz džepa. Uvijek ju je nosio uza se. Uredno položi fotografije na stol.

— Da li vam je poznata jedna od ovih fotografija? što vam je? — upitao je vidjevši kako se trgnula.

— Vidjela sam gospodina Scuttlea. Upravo je izišao. Nadam se da me nije vidio.

Sigurno bi se zabezeknuo da me nađe ovdje kako sjedim s vama pošto sam mu ispričala one laži o svojoj tetki. Prepoznao bi vas. Ljudi pričaju o vama. Kolaju glasine da su vas poslali iz Pariza.

— Ja sam Belgijanac, a ne Francuz, ali to nije važno.

— Što ste govorili o fotografijama? — Djevojka se nagne da ih bolje vidi. — Mora da su odavno snimljene. Te žene baš smiješno izgledaju.

— Da li vam je poznata koja od ovih fotografija?

— Želite li znati da li prepoznajem nekoga, ili dali sam vidjela sliku?

— Oboje me zanima.

— Čini mi se da sam ovu negdje vidjela. Možda u nekim novinama... Djevojčica mi je poznata, ali ne mogu se sjetiti kad sam vidjela te fotografije. Mora da je prošlo dugo vremena od tada.

— Te su fotografije objavljene u »Sundav Companionu«. Poslije toga gospođa McGinty je ubijena. _

— Zato ste mi ih pokazali? Sad mi je sve jasnije.

— Pročitajte ovo. — Poirot izvadi novinski isječak iz džepa i pruži joj ga. Pažljivo je čitala članak. Kosa joj je prekrivala lice. — To su te žene! Čitajući taj članak nešto ste otkrili?

— Tako je.

— Nije mi ipak jasno što... — zamislila se. Poirot je čekao. Volio je čuti i tuđe mišljenje, iako je već imao svoje.

— Mislite da se jedna od tih žena krije u Broadhinnvu?

— Zar to nije moguće?

— Svakako. Ona bi mogla imati godine gospođe Upward. Maude pokaza na fotografiju Eve Kane.

— Tako nešto.

— Ne bih se čudila da je netko ubije. Sigurno znate kakva je to žena.

— Ima u tome istine — polako odgovori Poirot kao da su mu misli nekamo odlutale.

— Da, ima u tome istine. Sjećate li se slučaja Craig?

— Tko ga se ne sjeća? Zar se taj Craig ne nalazi među ostalim kriminalcima u Muzeju voštanih figura Madame Tussaud? Bila sam dijete kad se to dogodilo, ali su novine povremeno podsjećale ljude na taj zločin i uspoređivale ga s drugim slučajevima. Ne vjerujem da će ikad pasti u zaborav. Poirot ju je pažljivo slušao.

Pitao se zašto je toliko ogorčena.

17.

Gospođa Oliver se nije mogla snaći u maloj garderobi za glumce. Nije znala kamo da se djene onako krupna i nespretna. Mladi su glumci skidali šminku s lica. Ponudili su je pivom. Gospođa Upward ih je veselo pozdravila na odlasku, iako se Robin brinuo što ostaje sama. Nekoliko puta se vraćao da vidi što joj još treba. Kad je najzad sjeo za upravljač automobila, bio je vedar.

Majka je upravo telefonirala. Zamislite, nije mi htjela reći kog je pozvala. Ne može ona mene prevariti. Mislim da znam s kim želi razgovarati.

— Znam i ja — tvrdila je gospođa Oliver.

— Koga vi mislite?

— S Herculeom Poirotom.

— Kao da mi čitate misli! Masirat će ga. Ona uživa u svojim malim tajnama. Pođimo na predstavu. Sad vas molim da pažljivo pogledate Cecila i kažete mi bi li bio dobar u ulozi Erica. Naravno da ne bi odgovarao. Gospođa Oliver nikako ga nije mogla zamisliti kao Erica. Uživala je u predstavi, ali i u razgovorima koje su poslije vodili.

Robin je blistao od sreće. Nije se odvajao od Cecila i neprestano mu je nešto govorio. Cecil se nije svidio gospođi Oliver. Više je voljela razgovarati s momkom koji se zvao Michael. Neprekidno je brbljao. Uopće nije očekivao od nje da mu odgovara.

—... Lijepo od Robina što je došao. Ta ga žena ne pušta ni da makne od kuće. Moram priznati da je Robin stvarno momak i po. Slažete se, zar ne? Ne bi smio postati njezina žrtva. Znete što se dogodilo s jadnim Alexom Roscoffom? Obasipala ga je svim i svačim godinu dana, a kad je otkrila da on nije ruski emigre već siromah iz Londona, više nije marila za njega. Istina, on joj je napričao hrpu laži. Mrzm snobove. Možda mu je čak učinila uslugu. Zaista se napatio kod nje. Ima lošu narav.

Kad je uhvati bijes... Dragi Robine, pričamo o tvojoj divnoj majci, šteta što nije mogla doći. Na sreću umjesto nje je došla gospođa Oliver. Volim njezina izvrsna ubojstva.

Kad su se glumci presvukli svi su otišli u restoran »Pony's Head« na piće. Pili su i pričali o kazališnom životu. Na povratku kući gospođa Oliver je bila umorna.

Zavalila se udobno u sjedalu i zaklopila oči. Robin je neumorno pričao.

—... Nije to loša ideja, zar ne?

— Što to? — začuđeno zapita gospođa Oliver. Prekinuo ju je u sanjarenju.

Zaželjela se svog doma, svoje sobe, pisaćeg stroja, crne kave, jabuka.

— Kako je divna samoća! Pisci vole samoću, ne snalaze se u društvu...

— Sigurno ste umorni — reče Robin.

— Nisam, ali se ne snalazim među ljudima.

— Ja obožavam ljude.

— Ja ih ne volim.

— Što je s vašim likovima iz romana?

— To je nešto drugo. To su izmišljene ličnosti.

— Meni su ljudi potrebni. Oni me inspiriraju — ponovi Robin. Stigli su do Liburnumsa.

— Vi samo uđite, a ja ću uvesti kola u garažu. Gospođa Oliver se kao i obično teškom mukom izvukla iz auta i krenula prema kući.

— Vrata nisu zaključana — doviknuo joj je Robin. Vrata zaista nisu bila zaključana.

Gospođa Oliver ih otvori i uđe. Svjetlo je bilo ugašeno. Nije to bilo baš uljudno od domaćice. Zar su toliko štedljivi? Bogati ljudi ponekad više štede od siromašnih.

Gospođa Oliver osjeti miris parfema. Rijedak je miris. Znala je da je skup. Učini joj se kao da je zašla u krivu kuću. Tada napipa prekidač i upali svjetlo. Svjetiljka je visila na drvenoj gredi u predsoblju. Kroz odškrinuta vrata osvijetlila je i dio dnevne sobe. Gospođa Oliver ugleda nogu. Znači, gospođa Upward još nije legla. Sigurno je zaspala u svojem stolcu. Već dugo spava kad nije upalila svjetlo.

Gospođa Oliver uđe u sobu i upali svjetlo.

— Vratili smo se... — zaustila je, ali ne dovrši rečenicu. Grlo joj se steglo... Htjela je vikati, ali nije mogla. Samo je prošaptala: —

Robine... Robine... Prošlo je nekoliko časaka prije nego što je čula kako dolazi.

Okrenula se i potrčala prema njemu.

— Nemojte ulaziti... Nikako. Vaša majka... Mislim da ju je netko ubio...

18.

— Dobro obavljen posao — ljutito reče Spence. Zajapurio se od bijesa. — Pažljivo i jezovito nastavi tmurno. — Netko ju je zadavio vlastitim svilenim šalom.

Vjerojatno ga je nosila oko vrata toga dana... Netko ga je samo čvrsto stegnuo.

Vrlo jednostavno i brzo. U Indiji su se razbojnici služili tim načinom, žrtva ne može izustiti ni glasa, ne može se braniti zbog pritiska na arteriju.

— Mora li čovjek biti posebno izvježban da mu to uspije?

— Ne mora. Taj je način opisan u knjigama, ali neko posebno znanje nije potrebno, pogotovu ako žrtva ništa ne sumnja. Gospođa Upward zaista to nije očekivala.

— Bio je to netko koga je poznavala — kimne Poirot.

— Da. Popile su zajedno kavu.. jedna je šalica bila pred gospođom Upward a druga nasuprot. Netko je pažljivo obrisao otiske s te šalice. Ostalo je, na svu sreću, malo crvenila za usne.

— Riječ je o ženi, znači?

— Niste iznenađeni, zar ne?

— Nisam.

— Gospođa Upward je prepoznala jednu od onih fotografija — fotografiju Lily Gamboll.

— Znači da ovo ubojstvo ima veze s prvim — nastavio je Spence.

— Tako je — složio se Poirot. — povezano je s ubojstvom gospođe McGinty. — Poirot se sjeti riječi gospođe Upward: — »Gospođa McGinty je umrla. Kako je umrla? Turala je nos u tuđe stvari poput mene, zato je umrla.«

— Ostala je sama, jer je njezin sin Robin otišao u kazalište s gospođom Oliver, pa je nazvala osobu koju je prepoznala. Zamolila ju je da joj pravi društvo. Slažete li se sa mnom?

— Igrala se detektiva — zaključio je Spence.

— Bila je znatiželjna. Nešto je znala, a htjela je doznati još više. Nije bila svjesna da se izlaže opasnosti — uzdahne Poirot.

— Ljudi često nisu svjesni opasnosti. — Misle da je to igra.

— Nije to igrarija. Opomenuo sam je, ali me nije htjela poslušati.

— Imate pravo, čim je pomislila da su otišli, prišla je telefonu. Mladi ju je Robin zatekao kako telefonira. Brinuo se da li još nešto treba, pa se vratio da je još jedanput pogleda. Nije mu htjela reći s kim želi razgovarati. Nije željela odati tajnu. Gospođa Oliver i Robin su bili uvjereni da je vas nazvala.

— Kamo sreće da jest — reče Hercule Poirot.

— Znate li koga je zvala?

— Nemamo pojma.

— Da li dvorkinja nešto zna?

— Ne. Ona se vratila oko deset i po sati. Ušla je u kuću kroz stražnja vrata i otišla ravno u svoju sobu. Svjetlo je bilo ugašeno, pa je bila uvjerenjena da gospođa Upward spava. To je prilično stara i čangrizava žena. Kod njih je tek nekoliko godina.

Policajac proviri glavu kroz vrata i reče: — Neka bi mlada žena željela razgovarati s vama. Kaže da zna nešto što bi vam moglo koristiti.

— Uvedite je. Deirdre Henderson uđe u sobu. Bila je blijeda i zbunjena kao i obično.

— Mislila sam da vam mogu pomoći — reče ona i doda kao da se ispričava — nadam se da vas nisam prekinula.

— Samo uđite gospođice Henderson. Spence joj ponudi stolac i ona sjedne poput plašljive djevojčice.

— Željeli ste mi nešto reći u vezi sa sinoćnim događajem? Nešto o gospođi Upward? — hrabrio ju je Spence.

— Znači, ipak je istina? Ubijena je? Čula sam to na pošti, a i raznosač kruha nešto je o tome pričao. Majka nije htjela povjerovati..

— Deirdre zastade.

— Bojim se da vaša majka nema pravo. To je istina, što ste nam željeli reći?

— Pa... ja sam se tamo nalazila sa strepnjom je kazala Deirdre. U Spenceovom se glasu osjetila profesionalna strogost, iako je pokušavao da i dalje bude pažljiv prema djevojci.

— Bili ste tamo? U Laburnumu? U koliko sati?

— Ne znam točno kad je to bilo — odgovori mu Deirdre. — Čini mi se da je bilo između osami i po i devet sati. Vjerojatnije je da je bilo devet. Poslije večere.

Gospođa Upward me pozvala da dođem.

— Pozvala vas je?

— Da. Zamolila me da joj pravim društvo, jer je Robim otišao u kazalište s gospođom Oliver. Pozvala me na kavu.

— Vi ste se odazvali pozivu?

— Jesam.

— Pili ste zajedno kavu?

— Nismo, kucala sam na vrata, ali mi nitko nije odgovarao — odmahne glavom Deirdre. — Otvorila sam vrata i ušla u predsoblje. Vidjela sam da svjetlo nije upaljeno ni u dnevnoj sobi. Pozvala sam je nekoliko puta, ali mi se nije odazvala.

Zbunila sam se i pomislila da je posrijedi zabuna.

— Što ste pomislili?

— Mislila sam da je ipak otišla u kazalište.

— A da vas nije obavijestila?

— Da, bilo mi je čudno što mi nije ništa rekla.

— Postoji li još kakvo objašnjenje?

— Pomislila sam da je Frieda nije dobro razumjela. Ona je strankinja, a sinoć je bila uzbuđena jer joj je to bio posljednji dan kod nas.

— Što ste zatim uradili, gospođice Henderson?

— Otišla sam kući.

— Otišli ste ravno kući?

— Pa usput sam se prošetala. Vani je bilo tako ugodno. Spence ju je neko vrijeme gledao, ne progovorivši ni riječi. Pažljivo je promatrao njezine usne, a tada reče: — Hvala vam, gospođice Henderson. Dobro ste učinili što ste došli do nas — ustao je i pružio joj ruku.

— Znala sam da to moram učiniti — kazala je Deirdre. — Majka me od toga odgovarala.

— Zaista?

— Ipak sam došla do vas.

— Dobro ste učinili. Spence je otprati i vrati se u sobu. Prstima je lupkao po stolu.

— Ne maže usne — rekao je. — Nije li to propustila učiniti samo danas?

— Nikad ih ne maže.

— To je danas zaista rijetkost, zar ne? — čudna djevojka, djeluje naivno i nezrelo.

— Nisam osjetio ni da upotrebljava miris. Gospođa Oliver je rekla da je osjetila jak miris parfema kad je ušla u kuću. Tvrдила je da je to bio rijedak i skupocjen miris.

Robin ga je također osjetio. Njegova majka nije upotrebljavala taj miris.

— Ne vjerujem da Deirdre upotrebljava bilo kakav parfem — reče Poirot.

— I ja to mislim — potvrdi Spence. — Podsjeća me na djevojke iz nekadašnjih djevojačkih gimnazija. Sigurno je već navršila tridesetu.

— Sigurno.

— Tako je nezrela? Poirot se zamisli. Nije želio prebrzo davati sud o nekom.

— Ne vjerujem da je ona osoba koju tražimo. Ne upotrebljava ruž za usne, ni parfem, ima poštenu majku, koja nipošto ne može biti majka Lily Gamboll. Njezina je majka stradala u nekoj krčmi prilikom tučnjave, kad je Lily imala samo devet godina.

Ne vidim kako bi mogla biti Lily Gamboll. Ipak, gospođa Upward joj je telefonirala... To ne smijemo zanemariti.

— Spence je zabrinuto protrljao nos. — Što kaže sudski liječnik?

— Njegovi nam nalazi neće mnogo pomoći. Sigurno pouzdano znaju samo to da je zadavljena prije devet i trideset.

— Znači, mogla je već biti mrtva kad je Deirdre Henderson došla u Laburnums?

— Da, ako nam djevojka nije lagala. Ili je govorila istinu ili je vrlo dobra lažljivica. Da vas podsjetim, majka nije htjela da ona dođe k nama. Zašto?

— Tako bi postupila većina majki. Ne čudim se. Već sam primijetio da ta žena izbjegava neugodnosti kad god je to moguće.

— Znači Deirdre Henderson je bila pozvana. Je li netko stigao prije nje? Netko tko upotrebljava skupocjeni parfem i ruž za usne.

— Morali bismo se raspitati — promrmlja Poirot.

— Ispitujem, ispitujem! — prekine ga Spence. — Moram biti taktičan za sada.

Zašto da ih prestrašim? Sto je Shelagh Rendell sinoć radila, a što Eva Carpenter?

Najvjerojatnije su sjedile kući. Carpenter je bio na sastanku.

— Eve — zamišljeno će Poirot — Neka imena uđu u modu, a zatim padnu u zaborav.

Nitko se danas ne zove Eva. Sad je popularno ime Eve. Ona sigurno upotrebljava skupocjene mirise. Spence nije ni čuo što govori Poirot. — Moram nešto više o njoj doznati. Mnoge ratne udovice kriju svoju prošlost. Nitko ih ništa ne zapitkuje.

Spence promijeni temu.

— Ono sječivo za šećer, ili kako se već zove ta stvar, što ste nam poslali, pun je pogodak! Gotovo je sigurno, da se ubojica gospođe McGinty njime poslužio. To se vidi i po rani, kaže liječnik. Na njemu su otkrili i trag krvi, iako je bio očišćen.

Moderna nauka stvara čuda. Taj nas trag također vodi do Wetherbyjevih i gospođice Henderson, zar ne?

— Deirdre Henderson je bila sasvim sigurna da su ga dali na lutriju koja se održala u rujnu.

— A gospođa Summerhaves je, tvrdila da ga je kupila na novogodišnjoj lutriji.

— Nikad se ne zna je li točno ono što govori — reče Poirot. — Vrlo je prijazna i ugodna, ali je neuredna i nepouzdana. Dobro sam je upoznao. Vrata se u Long Meadowsu nikad ne zatvaraju. Svatko je mogao ući u kuću neprimijećen i uzeti sječivo. Nitko od ukućana ne bi to primijetio. Kad ga gospođa Summerhaves ne bi mogla naći, bila bi uvjeren da ga je uzeo muž i obratno. U tom domaćinstvu ne zna se red. Ja bih poludio u tom neredu, ali njih on izgleda ne smeta. Spence uzdahne.

— Sad možemo odgoditi izvršenje osude — uzdahne Spence. — Izvijestio sam o tome javnog tužioca. Dobili smo na vremenu.

— Volio bih ponovo razgovarati s Jamesom Bentleyem... sad kad više ne tapkamo u mraku. James Bentley nije se mnogo izmijenio. Bio je, doduše, nešto mršaviji, ali je i dalje bio bezvoljan. Potpuno je izgubio nadu u spas.

Hercule Poirot ukratko mu ispriča što je sve saznao. Obavijestio ga je da je i službeno zatražena nova istraga njegova slučaja. James Bentley ostao je sasvim ravnodušan.

— Nema to smisla. Što oni mogu dokazati? — upitao je bezvoljno.

— Vaši prijatelji rade za vas.

- Moji prijatelji? — slegnuo je ramenima. — Nemam ja prijatelja.
- Ne biste smjeli tako govoriti. Znam da imate najmanje dva prijatelja u Broadhinnvu.
- Dva prijatelja? Baš bih volio da znam tko su oni? — nije bio iznenađen već nije mogao u to povjerovati.
- Jedan je od njih viši policijski službenik Spence.
- Ne budite smiješni! Upravo je on prikupio dokaze protiv mene?
- Nisam ja smiješan. Vi imate sreće. To je pošten i pravedan čovjek. Ne želi kazniti nevinu čovjeka. _
- Ne bih rekao da vjeruje u moju nevinost.
- Čudno, ali nije siguran da ste vi pravi ubojica. Zato sam ga i ubrojio među vaše prijatelje. Kakvog li prijatelja! Hercule Poirot se iznenadio kad se James Bentley zainteresirao. Bio je čak i znatiželjan.
- A tko je drugi? — upita. _
- Vaš drugi prijatelj, bolje reći prijateljica, jest Maude Williams.
- Maud Williams, tko je ona?
- Radili ste u istom poduzeću.
- Pa to je gospođica Williams.
- Predsement, to je gospođica Williams.
- Kakve ona ima veze sa mnom? Ponekad je Poirotu taj James Bentley bio toliko mrzak da je želio povjerovati u njegovu krivnju. Ali što ga je bolje poznavao i što mu je više išao na živce to je više vjerovao da on nije u stanju počinuti ubijstvo. Nije tip ubojice. Morao se složiti s mišljenjem kolege Spencea. »Ubojice su samouvjereni ljudi«, tvrdio je njegov kolega. James Bentley zaista ne može biti ubojica. Poirot se jedva savladao da ne prasne od ljutine. — Gospođica Williams vjeruje da ste nevini — samo je primijetio.
- Kako ona može to znati?
- Jer vas poznaje.
- Poznaje me, ali ne baš dobro — slegnuo je ramenima James Bentley.
- Radili ste zajedno, zar ne? Ponekad ste zajedno i ručali?
- Samo jedanput ili dvaput u restoranu preko puta ureda.
- Nikad niste bili zajedno na šetnji?
- Pa, jesmo jedanput.

— Ma foi, kao da od vas tražim da priznate zločin! — naljutio se Hercule Poirot.

— Zar vam nije bilo ugodno šetati s djevojkom? Zar to nije prirodno?

— Ne znam zašto bi mi bilo ugodno?

— Normalno je da čovjeku u vašim godinama bude ugodno u društvu djevojaka, zar ne?

— Ne poznajem mnogo djevojaka.

— Qa se voit! Može vas biti sram! Zar gospođica Williams nije zgodna djevojka?

Radili ste s njom zajedno, ponekad ste i šetali zajedno, a kad vam se spomene njezino ime — vi je se ne sjećate! Jamesa Bentleya obli rumenilo.

— Rijetko sam zalazio u društvo... Sramežljiv sam u društvu djevojaka. Ona nije baš prava dama. Dobra je, ali se nisam mogao oteti osjećaju da se ne bi svidjela majci.

— Važno je što vi mislite o njoj. Jamesovi se obrazi ponovo zarumene.

— Znete njezina kosa... i odjeća... Majka je bila staromodna... — Nije mogao dovršiti rečenicu.

— Bila je pažljiva prema vama?

— Jest. Uvijek je bila prijazna. Ali ona me nije mogla razumjeti. Majka joj je umrla dok je još bila malena, znate.

— Tada ste ostali bez posla, zar ne? Niste mogli naći drugi. Jednom vas je posjetila u Badhinnyju, koliko znam?

— Da — da. Doputovala je poslovno. Obavijestila me dopisnicom da dolazi. Ne znam zašto je to učinila. Nismo se baš dobro poznavali.

— Ipak ste je dočekali? _

— Naravno nisam želio biti nepristojan.

— Odveli ste je u kino ili restoran?

— Ni govora — zgražao se James Bentley. — Samo smo razgovarali dok smo čekali autobus.

— Jadna djevojka!

— Nisam imao novca. Bio sam bez novca! — ljutito ga podsjeti James Bentley.

— Poslije nekoliko dana ubijena je gospođa McGinty, zar ne?

— Bilo je to u ponedjeljak, a ona je ubijena u srijedu — kimnuo je James Bentley.

— Upitat ću vas o nečem drugom, gospodine Bentley. Gospođa McGinty redovito je čitala tjednik »Sunday Companion«?

— Da., gospodine.

— Jeste li ga i vi čitali?

— Ponekad mi ga je ponudila, ali me te novine nisu zanimale. Majka ih nikad nije čitala.

— Te ga nedjelje niste pročitali?

— Ne.

— Gospođa McGinty vam nije ništa pričala o onome što je pročitala?

— Pričala mi je — neočekivano reče Bentley — neprestano je nešto brbljala.

— Oh, la, la. Neprestano je nešto brbljala. Sto je govorila? Pazite. Važno je.

1— Ne sjećam se dobro. Spominjala je neke zločine počinjene u prošlosti. Nekakvog ubojicu Craiga, a možda se i nije tako zvao... Znam da mi je rekla da u Broadhinnvju živi netko tko ima veze s tim zločinom. Neprekidno je o tome pričala. Nije mi bilo jasno zašto se toliko uzbuđuje zbog toga.

— Je li vam rekla tko je to?

— Čini mi se da je spominjala onu ženu čiji je sin pisac.

— Da li vam je rekla njezino ime?

— Ne sjećam se, to je bilo davno

— Zaklinjem vas, dobro promislite, želite opet biti na slobodi, zar ne?

— Na slobodi? — iznenađeno ponovi Bentley.

— Da, na slobodi.

— Ja... ovaj, pa jasno da želim.

— Onda se pokušajte sjetiti! Što vam je rekla gospođa McGinty?

— Rekla je nešto poput: »Tako je samosvjesna i ponosna. Ali će njezin ponos nestati kad se sve dozna.« Rekla je da je nikad ne bi prepoznala na fotografiji. Nije joj to bilo čudno, jer je fotografija bila stara i izlizana.

— Po čemu znate da je mislila na gospođu Upward?

— Ne znam točno. Učinilo mi se da misli na nju, jer je i počela razgovor o njoj. Neko je vrijeme nisam slušao, pa sam pretpostavljao da i dalje govori o istoj osobi.

Znate, mnogo je pričala...

— Ne vjerujem da je govorila o gospođi Upward — uzdahne Poirot.

— Sigurno je govorila o nekom drugom. Bit će žalosno ako vas objese samo zato što niste pažljivo slušali što je pričala ta žena. Da li vam je govorila o mještanima kod kojih je radila?

— Ponekad, ali ničeg se ne sjećam. Zar ne shvaćate da sam bio zaokupljen sobom i svojom nevoljom?

— Sad ste u goroj nevolji! Je li gospođa McGinty spominjala gospođu Carpenter, ili kako se prije zvala, gospođu Selkirk, ili gospođu Rendell?

— Gospodin Carpenter ima kuću na vrhu brežuljka i prekrasan automobil, zar ne?

Bio je zaručen za gospođu Selkirk. Gospođa McGinty nije imala visoko mišljenje o njoj. Znala je govoriti »pokondirena tikva«. Ne znam što je time željela reći.

— što je mislila o Rendellovima?

— On je liječnik, zar ne? Ne sjećam se da ga je spominjala.

— A što je govorila o Wetherbyjevima?

— Sjećam se što je pričala o njima — zadovoljno će Bentley. — Išla joj je na živce gospođa koja je uvijek bila zabrinuta zbog nečeg. Za gospodina je govorila »Ni riječ da kaže, ni dobru niti lošu«, žalila ih je. Poirot ga u čudu pogleda. Pričinilo mu se da Bentley nekako življe i zainteresirani je priča o njima nego o drugima.

Razmišljao je o životu tih ljudi.. prosuđivao ih je.

— Poznavali ste ih? Majku? Oca? Kćer? — blago upita Poirot.

— Zapravo nikoga od njih, već psa. Jednom se uhvatio u stupicu. Nije ga mogla osloboditi pa sam joj pomogao. Poirot se sjeti razgovora koji je gospođa Oliver vodila s Deirdre Henderson.

— Razgovarali ste s djevojkom? — upitao je.

— Jesam. Ona... njezina je majka imala tužan život, tako mi je rekla. Vrlo je odana majci. »Pomogao sam joj«, rekao je sa ponosom.

— Vi ste joj pričali o svojoj majci?

— Jesam — kratko je odgovorio Bentley. Poirot ne reče ništa. Čekao je.

— Život zna biti okrutan. Neki ljudi nikad ne dozive sreću — ogorčeno se požalio James Bentley.

— To je istina — reče Hercule Poirot.

— Mislim da ona nikad nije bila sretna... gospođica Wetherby.

— Henderson.

— Da, da. Zaboravio sam. Rekla mi je da ima poočima.

— Deirdre Henderson — reče Poirot. — Deirdre žalosna. Lijepog li imena, ružne li djevojke, zar ne?

— Meni je lijepa. — Jamesa Bentleyya oblije rumenilo.

19.

— Poslušaj me, djevojko! — opomenula ju je gospođa Svreetiman. Edna ju je slušala već prilično dugo. Gospođa Sweetiman nije se mogla zaustaviti. Neprestano se vraćala na istu temu, ponavljajući iste riječi. Edna je samo uzvikivala da to ne može učiniti i da bi je otac na mrtvo prebio kad bi to čuo.

— Ne bih se čudila, ali ubojstvo je ubojstvo. Ono što si vidjela, vidjela si, ne možeš to sad prešutjeti. Edna šmrcne.

— Ono što si napravila, moraš... Gospođu Sweetiman prekine ulazak gospođe Wetherby koja je došla kupiti pleteće igle i vunu.

— Već vas dugo nismo vidjeli, gospođo — veselo ju je pozdravila gospođa Sweetiman.

— Imate pravo. Dugo nisam izlazila. Znae, imam slabo srce — žalosno uzdahne gospođa Wetherby. — Moram se odmarati.

— Čujem da ste dobili novu kućnu pomoćnicu? — upitala je gospođa Sweetiman.

— Za svijetlu vunu bolje su malo tamnije igle.

— Da, radišna je i prilično dobro kuha, ali se ne zna ponašati! Ima platinastu boju kose. Ne znam samo kako navuče na sebe one tijesne maje!

— Nema više djevojaka kao nekad kad je moja majka bila živa. Ona je dobro ispekla svoj zanat. Počela je raditi kad joj je bilo trinaest godina. Ustajala je prije pet sati.

Prije nego što je prestala raditi imala je tri djevojke koje su skakale na svaki njezin mig. Poučila ih je svemu i svačemu. Danas djevojke idu u školu, kao Edna, na primjer.

Obje žene pogledaše Ednu koja je besposleno stajala i sisala pepermint. Nije sličila školovanoj mladoj djevojci.

— Zar nije grozno što se dogodilo jednoj gospođi Upward? — nastavi razgovor gospođa Sweetiman, dok je gospođa Wetherby preturala po iglama za pletenje.

— Užasno — odgovori gospođa Wetherby. — Nisu se usudili da mi to kažu. Jedno moje srce. Kad sam čula što se dogodilo, jedva sam došla k sebi. Tako sam osjetljiva.

— Svi smo se zaprepastili — reče gospođa Sweetiman. — Jadni gospodin Upward.

Jedva su ga smirili. Rekla nam je to njihova gošća, gospođa Oliver. Morali su mu dati sredstvo za umirenje. Sad je u Long Meadowsu. Nije čudo što ne želi biti sam u toj kući. Janet Groom je otputovala svojoj nećakinji, a njihova gošća u London.

Čujem da će se vratiti zbog istrage.

Gospođa Sweetdman je bila ponosna što je tako dobro upućena u taj događaj. Tko zna, zašto je gospođa Wetherby došla kupiti igle? Možda je željela čuti nešto više o toni uzbudljivom ubojstvu.

— Bojim se. Preplašena sam. Mora da u okolini luta neki manijak. Kad samo pomislim da ie te noći moja kćerka bila vani. Mogla je stradati. Mogao je nju napasti!

— Gospođa Wetherby zaklopi oči od užasa, ali odmah ih otvori i odlučno reče: — Policija bi morala uvesti reda u ovom mjestu. Mladi ljudi ne bi smjeli noću izlaziti van. Kućna vrata bi se morala zaključavati. Znate li da gospođa Summerhaves nikad ne zaključava vrata, čak ni po noći. Prozor dnevne sobe i stražnja vrata ostavlja širom otvorenima da mačke i psi mogu slobodno ući u kuću. Jedanput sam je opomenula, ali mi je rekla da provalnici ionako uvijek provale u kuću, ako to žele.

— Ne bih rekla da bi se provalnici obogatili kad bi provalili u tu kuću. Gospođa Wetherby tužno zakima glavom, te krene kući. Gospođa Sweetiman i Edna nastaviše gdje su stale.

— Mlada si, ali ipak moraš znati svoju dužnost — nastavi dijeliti savjete gospođa Sweetiman. — Moraš reći istinu.

— Otac će me na mrtvo prebiti, to je sigurno — jadala se Edna.

— Razgovarat ću s njim — reče gospođa Sweetiman.

— Ne mogu — reče Edna — ne mogu im reći. Gospođa Upward je mrtva. Ti si vidjela nešto što bi moglo pomoći policiji da nađe ubojicu. Radiš u pošti, zar ne? Službenik si ove države. Tvoja je dužnost da pomogneš policiji. Otiđi do Berta Havlinga...

Edna ponovo udre u plač.

— Ne, njemu ne mogu reći. Začas bi cijelo selo za to doznalo.

— U mjestu je onaj gospodin... stranac

— Ne, ne mogu se povjeriti strancu.

— To ti vjerujem. Tog trena pred poštom se zaustavi automobil. Čuli su škripu kočnica. Bio je to major Summerhaves. Gospođa Sweetiman se ozari.

— Evo majora Summerhavesa. Možeš se njemu povjeriti. On će ti dati dobar savjet.

— Ne mogu — protestirala je Edna, ali ne tako žestoko kao prije.

— Johnnie Summerhaves uđe u poštu. Nosio je tri kutije.

— Dobro jutro, gospođo Sweetiman — veselo reče. — Nadam se da kutije nisu preteške. Gospođa Sweetiman se dade na posao. Gospodin Summerhaves je lijepio marke i slušao je.

— Oprostite, zamolila bih vas za savjet, gospodine. Sigurna sam da ćete nam pomoći.

— Stojim vam na raspolaganju, gospođo Sweetiman.

— Vi ste naš mještatin, vi ćete najbolje znati što da se radi. Summerhaves kimne glavom. Takvi su ljudi u engleskim selima. Povjeravali su se svojim u klanu. Tek je nekoliko godina živio u Broadhinnviu, ali je pripadao njima, jer su Summerhavesovi generacijama živjeli ovdje.

— Radi se o Edni, djevojci koja ovdje radi — reče gospođa Sweetiman. Edna zajeca. Johnnie Summerhayes je pogleda. Učinilo mu se da djevojka nije sasvim pri sebi. Podsjećala ga je na kunića. Neka glupača, pomislio je. Nije valjda u onom stanju za koje se kaže da je djevojka u nevolji. Ne, u tom mu se slučaju gospođa Sweetiman ne bi povjerila.

— Da čujem, o čemu se radi — blago upita.

— Znamo nešto u vezi s ubojstvom, gospodine. Edna je nešto vidjela one noći.

Johnnie Summerhaves je gledao čas u Ednu, čas u gospođu Sweetiman.

— Što ste vidjeli, Edna? — upita je. Edna poče jecati. Gospođa Sweetiman odgovori umjesto nje: — Svašta se priča u vezi sa smrću gospođe Upward. Ali je sasvim, sigurno da je neka dama te večeri bila kod nje na kavi. To i vi znate, zar ne?

— Čuo sam tako nešto.

— Znam da je to istina, jer nam je to rekao Bert Havling. Albert Havling je bio mjesni milicionar kojeg je gospodin Summerhaves, naravno, poznao. Držao se važno i polako je govorio.

— Dakle? — Ne znaju samo tko je to bio, zar ne? Eto... Edna ju je vidjela.

Johnnie Summerhayes se u čudu zagleda u Ednu.

— Vidjeli ste je? Da li je ulazila ili izlazila?

— Ulazila je — važno odgovori Edna. — Stajala sam preko puta, sakrivena pod stablima. Jasno sam je vidjela. Ušla je kroz vrtna vrata, prišla vratima, pričekala neko vrijeme i ušla u kuću.

— Ne brinite. To je bila gospođica Henderson. Policija već to zna. Sama im je to ispričala.

— Nije to bila gospođica Henderson — odmahнула je glavom Edna.

— Tko je to onda bio?

— Ne znam. Lice nisam dobro vidjela. Bila je okrenuta leđima prema meni kad je ulazila i prišla vratima. Znam jedino da to nije bila gospođica Henderson.

— Kako to možete znati kad joj niste vidjeli lice?

— Zato što je imala svijetlu kosu, a gospođica Henderson ima tamnu.

— Bio je mrak. Kako ste mogli vidjeti koje je boje kosa? — sumnjičavo je upitao Johnnie Summerhayes.

— Vidjela sam, na trijemu je gorjelo svjetlo. Robin i njegova gošća spisateljica detektivskih romana bili su otišli u kazalište. Sigurno su oni ostavili upaljeno svjetlo.

Imala je na sebi tamni kaput, a kosa joj se presijavala na svjetlu. Vidjela sam je.

— Kad je to bilo? — Zazviždi Johnnie. Uozbiljio se.

— Ne znam koliko je bilo sati — ponovo zajeca Edna.

Znaš sigurno. Ne moraš reći točno na minutu.

— Nije još bilo devet sati. Bila bih čula otkucavanje na tornju. Znam da je bilo prošlo osam i po sati.

— Koliko se ta žena tamo zadržala?

— Ne znam. Nisam čekala da izađe. Ništa nisam čula, nikakve krikove, viku... Ništa.

Johnnie Summerhayes je znao da toga nije bilo.

— Savjetujem vas da odmah o tome obavijestite policiju — kazao je ozbiljno.

— Otac će me na mrtvo isprebijati — udari Edna u plač. — To je sigurno. Prebit će me! — Odjurila je u stražnju sobu.

— Edna ima strogog oca, a vrlo je neozbiljna. Možda je on i prestrog, ali tko bi znao kako je najbolje postupati sa djecom. Edna se zabavlja s jednim zgodnim momkom iz Cullavona. Onda se počela zabavljati s Charde Mastersom.

— Masters? Onaj momak koji radi kod Colea?

— Radi na njegovoj farmi. Loš je to momak. Neprestano juri djevojke. Kad je to otac doznao, zabranio joj je da ga dalje viđa. Te je noći rekla da ide s prijašnjim momkom u kino, ali se zapravo htjela sastati s tim Mastersom. čekala ga je na uobičajenom mjestu, ali ga nije dočekala. Vjerojatno je otišao s nekom drugom djevojkom. Bilo kako bilo, sad joj je teško priznati što je na tom mjestu radila u to doba noći. Morala je biti u Cullavonu. Johnnie Summerhaves samo kimnu. čudio se kako se takva djevojka kao što je Edna mogla dopasti momcima.

— Ne želi to reći Bertu Hajrlingu, zar ne?

— Neugodno joj je.

— Policija mora biti obaviještena.

— To sam joj i ja rekla — složi se s njim gospođa Sweetiman.

— Uvjeren sam da će oni sačuvati njenu tajnu. Možda neće morati da svjedoči.

Mogu nazvati višeg policijskog službenika Spencea ili još bolje, mogu Ednu odvesti u Kilchester. Tako nitko osim njih neće ništa saznati. Nazvat ću ih i reći im da dolazimo. Pošto je telefonirao, povezao je uplakanu Ednu u Kilchester.

20.

Hercule Poirot sjedio je zamišljen u uredu višeg policijskog službenika Spencea.

Zaklopio je oči i prekrižio ruke. Spence je pregledavao izvještaje koje mu je donio mladi policajac. Kad je završio, pogleda Poirota i upita: — Razmišljate?

— Razmatram različite mogućnosti.

— Nisam vas pitao jeste li što korisno saznali u razgovoru s Jamesom Bentleyjem.

Poirot odmahne glavom. Namršti se. Spence je pogodio njegove misli. Razmišljao je o Jamesu Bentleyju. Ljutilo ga je što on nije zanimljivija osoba, kad je već svoje usluge ponudio bez novčane nagrade. Zašto to nije neka lijepa nevina mlada djevojka, ili mladić vrijedan divljenja koji se našao u nevolji. Taj bijednik ni na koga drugog ne misli već samo na sebe. Nezahvalnik. Nije mu čak ni na um palo da im zahvali na trudu koji ulažu da bi ga spasili.

— Ništa novo nisam čuo — reče Poirot. — Ništa što bi nam moglo pomoći. Ne sjeća se ničeg šta je važno, zapamtio je samo beskorisne sitnice. Ali možemo biti sigurni da je gospođa McGinty bila uzbuđena kad je pročitala one nedjeljne novine.

Rekla je Bentleyju da netko tko ima veze s onim slučajem opisanim u novinama živi u Broadhinnvu.

— Kojim slučajem? — upita Spence.

— Naš prijatelj nije bio potpuno siguran — odgovori mu Poirot. — Spomenuo je slučaj Craig, ali nisam siguran da je to točno. Bentley je vjerojatno već prije znao za taj slučaj pa je po svoj prilici zapamtio samo to ime jer mu je bilo poznato. Radi se o ženi. — Rekao je da je čuo ove riječi: »Netko neće više biti tako ponosan kad se sazna istina«.

— Ponosan?

— Mais oui — potvrdi Poirot. — Riječ koja nam mnogo govori, zar ne?

— Zna li se na koga su se te riječi odnosile?

— Bentley je mislio da ona govori o gospođi Upward.

— Ali to je upravo nevjerojatno! Spence kimne glavom.

— Možda zato što je ona bila gorda — kimne Spence. — To je svatko odmah zapažao već pri prvom susretu s njom. Ne vjerujem da je govorila o njoj — ona je mrtva...

Umrla je zbog nečeg što je i gospođa McGinty znala... Prepoznala je jednu od onih fotografija.

— Opominjao sam je... — tužno je kazao Poirot.

— Ta Lily Gambol! — nervozno je mrmljao Spence. — Koliko ja znam, to bi mogle biti samo gospođa Rendell i gospođa Carpenter. Hendersonovu ne uzimam u obzir. O njoj imamo dovoljno podataka.

— O drugima nemamo?

— Znete i sami koliko je osobnih dokumenata zagubljeno u ratu, namjerno ili nenamjerno uzdahne Spence. — Popravilište u kojem je bila Lily Gamboll pogodila je bomba. Sve je uništeno. Teško je ući ljudima u trag! Uzmimo mještane Broadhinnyja.

Čiju prošlost znamo? Jedino nešto znamo o Summerhavesovima, koji već generacijama žive ovdje, i po nešto o Carpenteru. gto znamo o ostalima? Gotovo ništa. Uzmimo dra Rendella. Znamo gdje se školovao i gdje je studirao, ali ništa ne znamo o njegovoj obitelji, o njegovu porijeklu. Znamo da je njegova žena iz okolice Dublina. Eve Selkirk je, prije nego što se udala za Carpentera, bila zgodna, mlada ratna udovica. Zatim Wetherbyjevi. Lutali su svijetom. Gdje sve nisu bili! Zašto?

Postoji li neki razlog tom njihovom lutanju? Je li posrijedi pronevjera? Skandal?

Ne bih rekao da to ne možemo doznati ako se potrudimo. Možemo, ali za to moramo imati vremena. Ljudi nam neće sami o tome pričati.

— Zato što mnogi nešto skrivaju. Ah" ne moraju zato biti ubojice — reče Poirot.

— Slažem se s vama. Neki su prekršili zakon, drugi skrivaju porodični skandal. Bilo što bilo, ne žele da se to otkrije.

— Ali nas u tome ne mogu spriječiti. Ako je Gambol u Broadhinnyju, onda je to jedna tih dviju žena — Eve Carpenter ili Shelagh Rendell. Obje tvrde da su u vrijeme zločina bile van mesta. Gospođa Carpenter bila je smirena dok sam je ispitivao, a gospođa Rendell bila je nervozna... ona je doduše, često nervozna. To nam ništa ne dokazuje. — Da — potvrdi Poirot — ona se lako uzbuđi. Nervozna

je. Sjeti se susreta u vrtu. Netko joj je poslao anonimno pismo, to se moglo zaključiti iz razgovora. Poirot nije znao što da o tome misli...

— Moramo biti vrlo oprezni — nastavi Spence, — Jedna je od njih ubojica.

— Guy Carpenter je budući član Parlamenta, zar ne? Uživa ugled među stanovnicima Broad-hinnvja i okoline.

— Ne bi mu baš koristilo da se sazna kako je upetljan u ubojstvo — ozbiljno reče Spence.

— Tako je. Moramo biti sigurni tko je ubojica.

— Znači slažete se da je to jedna od njih dvije?

— Nisam siguran. Ne sumnjam samo u njih dvije — uzdahne Poirot.

— U koga još sumnjate? Poirot ne odgovori odmah na postavljeno pitanje.

Razmišljao je. Najednom upita kao usput: — Zašto ljudi čuvaju fotografije?

— Zašto? Tko bi to znao! Zašto se ljudi ne mogu odvojiti od mnoštva bezvrijednih sitnica — tričarija?

— Zaista, neki ljudi čuvaju stvari koje im ne trebaju, a neki ih bace. To ovisi o karakteru ljudi. Sad me zanimaju baš fotografije. Zašto ih ljudi čuvaju? Čemu im služe fotografije?

— Rekao bih da ih čuvaju jer im je žao baciti nepotrebne stvari, ili zato što ih podsjećaju... Poirot poskoči kad začu te riječi.

— Točno. Podsjećaju ih na nešto ili nekog. ponovo se zapitajmo: Zašto? Zašto neka žena čuva svoju fotografiju iz mladih dana? Odmah ću na to i odgovoriti. Zbog taštine! Nekad je bila lijepa, jedra djevojka. Voli se time pohvaliti. Ponekad je pokaže prijateljici te se pohvali: »Pogledajte to sam ja kad sam imala osamnaest godina« reći će i uzdahnuti, sjećajući se na prošlost. Slažete se sa mnom?

— Istina je.

— Slažete se, dakle, da je prvi razlog taština. Drugi je razlog sentimentalnost.

— Pa to je isto.

— Nije sasvim isto. Kad je čovjek sentimentaln, čuva i tuđe fotografije... sliku kćerke koja se udala u tuđini. Djevojčica nakovrčane kose sjedi u naslonjaču i drži lutku.

— Da, vidio sam mnogo takvih slika. — nasmije se Spence.

— Poirot nastavi. Majke uživaju u tim slikama, kćerkama nije baš uvijek mило. Sinovi i kćeri čuvaju majčine slike, osobito ako je majka umrla mlada. »Ovo je moja majka kao djevojka«, vole se pohvaliti.

— Počinjem vas shvaćati.

— Preostaje još jedan razlog zbog kojeg ljudi čuvaju stare fotografije — Nije to taština, niti sentimentalnost već mržnja, što mislite o tome?

— Mržnja?

— Da. Čovjek sačuva fotografiju omražene osobe, da bi ga vječno podsjećala na nanesenu nepravdu, da ne zaboravi naneseno zlo.

— Da, ali nam to nije važno u našem slučaju.

— Nije?

— Na što ciljate?

— Nije sve istina štи piše u novinama. U »Sunday Companionu« je pisalo da je Eva Kane radila kod obitelji Craig kao dadilja, zar ne? — upitao je Poirot.

— Da, i to je istina. Zar ne sumnjamo na Lily Gamboll? Poirot se naglo uspravi.

— Pogledajte — mahnuo je rukom prema fotografiji Lily Gamboll — pogledajte sliku te ružne djevojčice. Zubi joj strše i debela stakla naočala iznakažuju oči. Tu sliku nitko nije sačuvarao iz taštine? Koja bi to žena učinila! Eva Carpenter i Shelagh Rendell su lijepe žene. Kad bi to bila njihova fotografija, već odavno bi je poderale da je nitko ne vidi!

— Pa, priznajem, u tome ima istine.

— Da vidimo je li netko zadržao tu fotografiju iz sentimentalnosti? Nije. Tko je volio to dijete? Nitko. Voljela ju je tetka koju je ubila. Da li je netko zadržao fotografiju zbog osvete? Nije. Nitko. Njena je ubijena tetka živjela povučeno, bez muža i bliskih prijatelja. Nitko nije mrzio to bijedno dijete — samo su je žalili.

— Izgleda da nitko ne bi sačuvarao tu fotografiju — mudro primijeti Spence.

— Točno. Slažem se s vama. Netko ju je ipak zadržao. Vidjela ju je gospođa Upward.

— Vidjela ju je?

— Ta vi ste mi to sami rekli. Sama vam je to priznala.

— Da, istina je — reče Poirot — ali pokojna ie gospođa Upward bila poduzetna.

Voljela je sama rješavati probleme. Prepoznala je fotografiju kad sam je pokazao, ali iz nekog razloga nije željela da mi to oda. Brzo se snašla i pokazala krivu fotografiju.

— Zašto je to učinila?

— Željela je da se time sama pozabavi.

— Nije li posrijedi ucjena? Bila je vrlo bogata žena. Udovica vlasnika tvornice sa sjevera Engleske.

— Ne, ne radi se o ucjeni. Učinila je to iz naklonosti prema nekoj osobi. Voljela je tu osobu i nije htjela odati njezinu tajnu, željela je saznati o čemu se radi. Bila je znatiželjna, željela je nasamu porazgovarati s tom osobom i doznati ima li ta osoba veze s ubojstvom gospođe McGinty ili nema.

— Preostaju nam, dakle, tri fotografije.

— Da, tri. Gospođa Upward naumila se nasamu sastati s tom osobom koju je prikrila. Za to joj se ukazala prilika kad su njezin sin i gospođa Oliver otišli u kazalište.

— Telefonirala je Deirdre Henderson.

— Opet je sumnja pala na tu djevojku i njezinu majku!

— Volite zamršene slučajeve, ne gospodine Poirot — zabrinuto Spence zakima glavom.

21.

Gospođa Wetherby napusti poštu i živahno krene kući. Nitko ne bi pomislio da je to boležljiva žena, slaba srca. Kad je ušla u kuću, najednom se zateturala i jedva se dovukla do dnevne sobe gdje se umorno zavalila u naslonjač. Zvonce se nalazilo nadohvat ruke i ona zazvoni. Nitko se nije odazvao. Pozvonila je ponovo, ovaj put nešto duže.

Maud Williams se pojavi u šarenoj pregači s krpom za prašinu u ruci.

— Zvali ste me, gospođo?

— Dvapat sam zvonila. Kad zazvonim, želim da odmah dođete. Znae da sam bolesna.

— Oprostite, gospođo. Bila sam na prvom katu.

— Znam. Bili ste u mojoj sobi i preturali po mojim ladicama. Ne znam zašto. Molim vas da to više ne radite.

— Nisam mislila ništa loše. Spremila sam neke stvari koje su ležale razbacane po stolu.

— Glupost! Svi vi samo njuškate. Ne želim da to radite u mojoj kući. Osjećam se slabo. Je li gospođica Deirdre kod kuće?

— Odvela je psa na šetnju.

— Nije ni pomislila da će meni biti potrebna! Donesite mi jaje tučeno sa šećerom i malo konjaka. Zašto ste se namazali tako napadno? Začuje se lavež iz predsoblja.

U sobu uđu Deirdre i pas, a Maude izađe.

— Čula sam tvoj glas — zadihano će Deirdre, — Što si joj rekla?

— Bezobraznica. Očitala sam joj bukvicu.

— Majko, zašto si tako gruba? Znaš kako je teško doći do djevojke. A ona dobro kuha.

— Znači, nije važno što je bezobrazna prema meni! Nije to važno, neću dugo živjeti.

— Gospođa Wetherby zakoluta očima i stane dahtati: — Previše sam hodala — promrmljala je.

— Nisi smjela ići tako daleko, draga majčice. — Zašto mi nisi rekla da ideš?

— Mislila sam da će mi goditi svježiji zrak. Ovdje je tako zagušljivo. Sve to nije važno, čovjeku se ne da živjeti kad je drugima na teret.

— Nisi ti nikom na teret. Umrla bih bez tebe, majko.

— Dobra moja djevojčice, znam da te umaram i da ti ponekad idem na živce.

— Nije to istina, majko! — gotovo je zaplakala Deirdre.

— Ne mogu razgovarati. — Gospođa Wetherby uzdahne i zaklopi oči. — Moram leći i odmoriti se. — Reći ću Maude da požuri. Deirdre pohita prema vratima i u toj žurbi laktom sruši brončanu figuru sa stola.

— Tako si nespretna — namršti se gospođa Wetherby. Uto su se otvorila vrata i u sobu uđe gospodin Wetherby. Njegova žena otvori oči i reče: — To si ti, Eogere.

— Kakva je to buka? U ovoj kući ne mogu ni čitati u miru.

— Bila je Deirdre, dragi. Došla je kući sa šetnje sa psom. Gospodin Wetherby podigne brončano čudo s poda.

— Kad će najzad odrasti i prestati rušiti stvari?

— Malo je nespretna.

— Nespretna je poput djeteta. Zar ne može ušutkati to pseto?

— Razgovarat ću s njom, Rogere.

— Ako želi zajedno s nama živjeti, mora se pokoravati našim običajima, a ne raditi što god joj se prohtije.

— Više bi volio da ona ode? — promrmlja gospođa Wetherby. Gledala je muža kroz polu zatvorene kapke.

— Naravno da ne bih. Njezino je mjesto uz nas. želim samo malo mira. — odgovorio je i zapitao: — Bila si vani, Edith?

— Da. Bila sam do pošte.

— Išla si po najnovije vijesti, zar ne?

— Policija još ne zna tko je to učinio.

— Izgleda da ništa ne znaju. Tko je to učinio? Tko dobiva novac?

— Pretpostavljam da će sve naslijediti njezin sin.

— Da... da, u tom slučaju stvarno izgleda da je to opet djelo nekog skitnice. Reci djevojkama da zaključavaju sva vrata. Kad se spusti sumrak, neka stave sigurnosni lanac. Te su skitnice opasne.

— Ništa nije nestalo iz njezine kuće.

— Čudno.

— Nije isti slučaj kao kod gospođe McGinty.

— Gospođe McGinty? Ah da! Kakve ona ima veze s gospođom Upward?

— Radila je kod nje, Rogere.

— Brbljaš gluposti, Edith. Gospođa Wetherby ponovo zatvori oči. Nasmiješila se kad je njezin muž napustio sobu. Prenula se kad se Maud stvori kraj nje, držeći u ruci tučeno jaje.

— Izvolite tučeno jaje, gospođo — reče Maude zvonkim glasom koji je odjekivao u toj čudnoj kući. Gospođa Wetherby pogleda je uplašeno. Nije vjerovala toj djevojci. Stajala je kraj nje, visoka, snažna... poput sudbine.

— Hvala, Maude — odvrati gospođa Wetherby i uze čašu. Maude se okrene i napusti sobu. Gospođa Wetherby još se nekako neugodno osjećala.

22.

Hercule Poirot iznajmi automobil i u njemu se vrati u Broadhinny. Bio je umoran.

Mnogo je razmišljao, a to umara. Nije bio zadovoljan. Činilo mu se kao da u ruci drži komadić materijala, ali ne razaznaje uzorak koji je satkan u njemu. Sve se nalazi na tom komadiću materijala, ništa mu nedostaje a on usprkos tome ne vidi uzorak.

Uzorak je bio tako nježno, neupadljivo obojen da ga je teško uočiti. Tek što je napustio Kilchester, Poirot ugleda automobil svog domaćina kako ide u suprotnom pravcu. Johnnie je vozio jednog putnika. Poirot nije obratio pažnju na njega. Zanio se u misli.

Kad je stigao u Long Meadows, Poirot htjede odahnuti u dnevnoj sobi. Morao je maknuti zdjelu sa špinatom da bi sjeo u najudobniji naslonjač u sobi. Čulo se tipkanje pisaćeg stroja s gornjeg kata. Robin je po treći put mijenjao scenarij svog komada. Potužio se Poirotu da se poslije majčine smrti nikako ne može sabrati.

Možda ga se kosnula njezina smrt, ali ne previše. Njega je zanimao samo uspjeh u životu.

— Majka bi sigurno bila sretna da nastavim posao — govorio je ozbiljno. Mnogi ljudi tako govore. Svoje si želje pripisuju pokojnicima i tako se »žrtvuju« za njih.

Robin je vjerojatno govorio istinu. Gospođa Upward je u njega polagala velike nade.

Vjerovala je da će uspjeti postati slavan. Ponosila se s njime. Poirot se udobno nasloni i zaklopi oči. Razmišljao je o gospođi Upward. Sjetio se svog kolege koji je uvijek želio znati što je nekoj osobi najvažnije u životu, važnije od svega ostalog.

— Što je gospođa Upward najviše cijenila u životu? — glasno se upitao Poirot. Nije stigao odgovoriti na to, jer se vrata naglo otvoriše i u sobu uđe Maureen Summerhaves. Kosa joj je neuredno visila na sve strane.

— Nema Johnnija. Otišao je u poštu i morao se već vratiti — reče zabrinuto. — Mora popraviti vrata na kokošinjcu. Pravi bi kavalir

ponudio dami pomoć, ali Poirot to ne učini, želio je razmišljati. Dva ubojstva još nisu riješena... želio je razmišljati o gospođi Upward.

— Ne mogu naći formular za porez — nastavila je Maureen. — Sve sam pretražila. Gdje sam ga zametnula?

— Špinat je na stolu — želio joj je barem u nečem pomoći Poirot. Nije ga čula.

Špinat joj tog časa nije bio važan.

— Stigao je prošlog tjedna — dalje je razmišljala o formularu. — Mora da sam ga stavila u ovu ladicu, jer sam tada krpala Johnniju vestu — sjeti se Maureen i stade izbacivati stvari iz ladice na pod. Poirot ju je gledao kako to radi i strašno se nervirao.

— Našla sam ga! — uzvikne veselo — i izjuri iz sobe.

— Hercule Poirot uzdahne i htjede se ponovno prepustiti razmišljanju. »Moram činjenice složiti sustavno i precizno...« Namrštio se. Smetala mu je ta gomila razbacanih stvari. Nije mogao shvatiti kako netko može na taj način tražiti zagubljene stvari. »Planiranje i red su bitni u životu... Da... Red i planiranje«

Poirot se okrene ustranu, ali ni to nije pomoglo. I dalje ga je smetao nered, što sve nije razbacala po podu! Bila je tu gomila čarapa, pisma, vuna za pletenje, časopisi, pečatni vosak, fotografije, vesta... Nije mogao podnijeti taj nered!

Ustao je, prišao komodi i brzim pokretima potrpao stvari u ladice. Vestu, sokne i vunu u jednu, a pečatni vosak, fotografije i pisma u drugu...

Zazvonio je telefon. Trgnuo se na njegov rezki zvuk. Poirot priđe telefonu i digne slušalicu. — Alo, alo— javi se Poirot.

— To ste vi, gospođice Poirot. Imam sreću što sam vas odmah dobio — začuje se glas inspektora Spencea. Bio je dobro raspoložen. Nestalo je njegove zabrinutosti.

— Smutili ste mi glavu svojim smiješnim tvrdnjama o krivoj fotografiji — prigovorio mu je.

— Pojavio se novi svjedok. Major Sumnerhayes je doveo djevojku koja radi na pošti. Ona tvrdi da je one noći stajala preko puta kuće gospođe Upward i vidjela neku ženu kako ulazi u kuću. Bilo je to između osam i devet sati. Nije to bila Deirdre Henderson. Žena je imala svijetlu kosu. Sad smo opet na početku. — Moramo birati između njih dvije: ili je to bila Eva Carpenter ili Shelagh Rendell.

Poirot zausti da nešto kaže, ali odustane. Polako spusti slušalicu na aparat. Stajao je kao ukopan na mjestu. Telefon ponovo zazvoni.

— Alo! Alo! — Mogu li razgovarati s gospodinom Poirotom?

— Na telefonu. — Nisam bila sigurna da ste to vi. Ovdje Maude Williams. Možemo li se sastati kod pošte — za četvrt sata?

— Idem odmah — odgovori joj Poirot i spusti slušalicu. Pogledao je cipele. Noge su ga boljale, ali je ipak odlučio da ne promijeni cipele. Sad to nije važno. Odlučnim pokretom stavi šešir na glavu i napusti kuću. Kad je silazio niz brijeg, susreo je narednika Fletchera.

— Dobro jutro, gospodine Poirot. Poirot mu uljudno otpozdravi. Primjetio je da je narednik uzbuđen.

— Inspektor Spence me poslao da ponovo pretražim kuću gospođe Upward ne bi li našao nešto što smo prvi put previdjeli. Nikad se ne zna, zar ne? Sve smo dobro pregledali, ali Inspektor je želio znati ne krije li se negdje neki tajni pretinac.

Nisam ga našao. Pregledavao sam i knjige. Mislio sam da bih mogao naići na neko pismo, ljudi često stavljaju pisma u knjigu, zar ne?

— Da li ste nešto našli — zapitao je Poirot.

— Nisam našao nikakvo pismo, ali zato sam našao ovo. Pogledajte. Narednik odmota paketić koji je nosio. Poirot ugleda neku staru knjigu. — Nalazila se na polici za knjige. Ta je knjiga štampana prije mnogo godina. Pogledajte što ovdje piše.

— On otvori knjigu. Na prvoj je stranici pisalo: Evelyn Hope.

— Iznenadeni ste, zar ne? Vrlo zanimljivo. To vam je ime poznato?

— Sjećam se tog imena, Eva Kane ga je uzela kad je napustila Englesku.

— Gospođa McGinty sigurno ju je prepoznala. Vidjela je one fotografije i prepoznala gospođu Upward. Slučaj se zamrsio?

— Da... klupko se zaplelo — zaključio je Poirot pomalo uzbuđen. — Vidjet ćete kako će inspektor Spence problijediti kad vidi što ste našli.

— Nije valjda tako loše? — upita narednik Fletcher. Poirot ne reče ništa, već krene prema pošti. Više nije ni pokušavao razmišljati. U glavi mu je nastala sveopća zbrka. Poirot uđe u poštu. Maude je već bila tamo. Prebiralala je po vuni za pletenje.

Poirot joj nije prišao. Kad je Maude izišla kupio je nekoliko maraka i izišao za njom.

Ubrzo ju je sustigao, te nastavio hodati uz nju. Gospođa Sweetiman ih je promatrala kroz prozor pošte: — Ah ti stranci! Svi su jednaki! Mogao bi joj biti djed!

— Eh bien — reče Poirot — nešto ste mi željeli reći?

— Ne znam da li je to važno. Neki je čovjek htio provaliti u sobu gospođe Wetherby.

— Kada?

— Jutros. Ona je otišla van, djevojka je šetala sa psom, a Stara Hladetina je kao i obično bila u svojoj radnoj sobi. Bila je to idealna prilika da malo pronjuškam po njihovim stvarima. Poirot kimne glavom.

— Odšuljala sam se u spavaću sobu Njezinog Otrovnog Veličanstva i upravo ondje sam ugledala kako neki čovjek pokušava otvoriti prozor. Srećom, sve je bilo zaključano. To radimo od onog posljednjeg ubojstva. Možete zamisliti kako je zagušljivo u sobama! Kad me je čovjek ugledao, sjurio je niz ljestve i nestao.

Ljestve je donio vrtlar koji je u vrtu podrezivao bršljan. Tog je časa pio čaj. — Tko je to bio? Možete li ga opisati?

— Vidjela sam ga samo na tren. Kad sam stigla do prozora, već je bio nestao.

— Jeste li sigurni da je bio muškarac?

— Bio je odjeven kao muškarac — razmišljala je Maude.

— Na glavi je imao šešir. Mogla je to biti i žena, naravno...

— Zanimljivo — reče Poirot — to je vrlo zanimljivo... Imate li mi još nešto reći?

— Ne. Među onom starudijom ništa nisam pronašla! Nedavno me ulovila i dobro ispsovala. Ubit ću je jednog dana! Ta žena to zaslužuje.

— Evely Hope — više za sebe reče Poirot.

— Što ste rekli;

— Vi znate to ime, zar ne?

— Pa, znam. To je ime uzela Eva, kako se ono zvala, ona koja je otputovala u Australiju. Čitala sam o tome u novinama... u »Sundav Gompanionu«.

— Tamo je štošta pisalo, ali ne i to. U kući gospođe Upward policija je našla knjigu na kojoj je bilo zapisano to ime.

— Znači da je to ona — nije umrla tamo... Michael je imao pravo...

— Michael? — Ne mogu se više zadržavati — usplahirila se Maude. Zakasnit ću s ručkom. Pregorjet će mi pečenje. Bez pozdrava je odtrčala kući. Poirot je stajao i gledao za njom. U pošti gospođa Sweetiman, nosa priljubljena uz staklo, pažljivo ih je promatrala. Pitala se nije li taj stranac tražio od djevojke određene stvari...

Poirot skine cipele čim je stigao u Long Meadows. Papuče nisu bile elegantne, ali se više nije želio žrtvovati. Cijenio je udobnost. Ponovo je počeo razmišljati. Imao je i o čemu! Nedostajale su mu neke sitnice da ugleda jasno cijelu sliku... Poirot se prisjećao raznih detalja... Maureen u dobrom raspoloženju sa čašom u ruci...

Gospođa Oliver mu je pričala kako je provela večer u kazalištu. Razgovarala je sa...

Cecilom? Michaelom? Bio je siguran da mu je spomenula to ime... Eva Kane bila je dadilja u obitelji Craig... Evelyn Hope... Naravno! Evelyn Hope!

23.

Eva Carpenter uđe u kuću Summerhayesovih bez najave. Tako je radila većina ostalih posjetilaca. Tražila je Herculea Poirota. Kad ga je našla, nije mnogo okolišala: — Čujem da ste dobar detektiv, želim da radite za mene.

— Što ako vas odbijem?

— Vi radite za novac, zar ne?

— Da.

— Platit ću vaše usluge. Dobro ću vam platiti.

— Što želite od mene?

— Želim da me štitite od policije ljutite odgovori Eva Carpenter. — Poludili su. Misle da sam ja ubila gospođu Upward. Njuškaju po kući, postavljaju bezbroj pitanja, tjeraju me u ludilo. Ne mogu to podnijeti. Poirot je pogleda. Vjerovao joj je.

Izgleдалa je mnogo starija nego kad ju je prvi put vidio prije nekoliko tjedana.

Tamni podočnjaci svjedočili su da noćima nije dobro spavala, bore na čelu bile su dublje. Ruke su joj se tresle dok je palila cigaretu.

— Morate ih razuvjeriti. Morate to učiniti.

— Što ja mogu učiniti, gospođo?

— Oslobodite me tih napasnika! Prokleti bezobraznici. Da je Guy pravi muškarac, on bi to već bio učinio. Ne bi dopustio da me progone.

— Ništa nije poduzeo da vas zaštiti od policije?

— Nisam ga ni za šta ni zamolila. On samo drži propovijedi kako svaki pošten građanin mora surađivati s policijom. Lako je njemu, on je te večeri bio na nekom političkom sastanku.

— Gdje ste vi bili?

— Sjedila sam u kući i slušala radio.

— Sve će biti u redu, ako to možete i dokazati...

— Kako bih dokazala? Ponudila sam Croftovima, koji za nas rade, novac samo da potvrde da su te večeri svratili do nas, ali je ona svinja od Crofta to odbila.

— Niste pametno postupili.

- Zašto? Sve bi bilo u redu da su pristali.
- Sad vjerojatno misle da ste je vi ubili.
- Ionako sam mu već platila da
- Za što ste platili?
- Ništa, ništa.
- Zaboravili ste da sam vam potreban.
- Nije to ništa važno. Croft je s njom razgovarao... ostavila je poruku.
- S gospođom Upward?
- Da. Zamolila me da je posjetim one večeri.
- Rekli ste da niste bili kod nje.
- I nisam, što bih se gnjavila s dosadnom staricom? Ni trenutak se nisam dvoumila.
- Kad vam je ostavila poruku?
- Nisam bila kod kuće, pa ne znam točno kad ju je Croft primio. Mislim da je to bilo oko pet sati.
- I vi ste mu dali novac da zaboravi da je primio poruku. Zašto?
- Ne budite glupi. Nisam željela da budem umješana u to.
- I zatim ste mu ponudili novac da vam osigura alibi? što pretpostavljate da oni sad misle o vama?
- Baš me briga!
- Porotu bi bilo briga — opomene je Poirot.
- Vi se šalite.
- Ne, ne šalim se.
- Mislite da bi povjerovali njima, a ne meni?
- Kako je gruba i neodgojena! Sad je podigla te ljude protiv sebe. Baš je kratkovidna... Ima lijepe plave oči.
- Zašto ne nosite naočale? — upita je tiho. — Potrebne su vam.
- Ovaj ponekad ih nosim. Kao dijete sam ih stalno nosila.
- Tada ste nosili i žičicu za ispravljanje zuba, zar ne?
- Kako znate? — začudila se?
- Bili ste ružno pače koje se pretvorilo u divnog labuda?
- Da. Bila sam ružna kao dijete.
- Da li je tako mislila i vaša majka?
- Ne sjećam se majke — ljutito mu je odgovorila. — što me, do đavola ne pustite na miru? Hoćete li raditi za mene ili ne?
- Žao mi je, ali ne mogu.

— Zašto ne možete?

— Zato jer već radim za Jamesa Bentleya.

— Jamesa Bentleya? Mislite na onu budalu koja je ubila staru dvorkinju? Mislite da ta ubojstva imaju nešto zajedničko?

— Možda.

— Znači, radi se o novcu! Koliko želite?

— Griješite, gospođo. Nije sve u novcu. Vi ga imate dovoljno i mislite da se njime može sve postići.

— Nekad ga nisam imala — izjavi Eva Carpenter.

— To sam i mislio — reče Poirot i kimne glavom. — To objašnjava mnoge stvari o vama... Eva Carpenter ga napusti iznenada kao što je i došla. Kad je izišla na sunce, posrne. Poirot se sjeti kad joj se to prvi put dogodilo.

— Evely Hope... — tiho reče Poirot. Gospođa Upward je telefonirala dvjema osobama: Deirdrei Henderson i Evi Carpenter. Nije li posto jala i treća osoba? Možda...

Začuje se tresak vrata i Maureen uđe u sobu.

— Tražim škare. Imam ih tri para, a ne mogu naći ni jedne — požalila rnu se i nastavila tražiti škare po ladicama. Danas ćemo kasnije ručati. Nadam se da se zbog toga nećete ljutiti. Po drugi put pobacala je stvari iz ladica. Odmah je našla škare i sva sretna izjurila iz sobe.

Poirot se više nije dvoumio. Ustao je i počeo spremati stvari na svoje mjesto: vosak za pečaćenje paketa, pisaći papir, fotografije Fotografije... Poirot se zagleda u jednu od njih. Iznenada začuje brze korake koji su se približavali. Unatoč svojim godinama još je mogao brzo reagirati. Stavio je fotografiju na najbliži naslonjač i sjeo na nju. Tek što je sjeo, pojavi se na vratima Maureen.

— Gdje je, zaboga, špinat?

— Zar ga ne vidite, gospođo? Tamo je na stolu. — Poirot joj rukom pokaže gdje se nalazi špinat.

— Ah, tu je — reče ona i zgrabi zdjelu sa špinatom. — Danas mi ništa ne polazi za rukoma... — Najednom se zagleda u Poirota koji je ukočeno sjedio na neudobnom stolcu.

— Zašto ste sjeli u najneudobniji naslonjač? Sve su opruge popucale.

— Imate pravo, gospođo. Sjeo sam ovamo da bih se divio ovoj slici preda mnom.

Maureen pogleda uljanu sliku. Prikazivala je pomorskog oficira s dalekozorom u ruci.

— Da... lijepa slika. To je jedina stvar koja vrijedi u kući — uzdahnula je. — Johnnie je ne bi prodao ni za šta na svijetu. Mislím da se taj oficir junački potopio zajedno sa svojiní brodom. Veoma je ponosan na svoje pretke.

— Da — reče Poirot — vaš muž mnogo drži do porodične slave!

U tri sata Poirot je stigao pred kuću doktora Rendella. Bio je ručao zečevinu sa špinatom i nedokuhanim krumpirom. Ovaj put puding nije zagorio već je bio vodenast. Malo se vode ulilo u njega dok sam ga kuhala na pari, objasnila im je Maureen. Nakon jela popio je šalicu mutne crne kave. Osjećao se loše.

Vrata mu otvori postarija žena. Gospođa Rendell slušala je radio u dnevnoj sobi. Kad joj dvorkinja najavi Poirota, ona se prene. Poirot osjeti da ga se boji. Bojala ga se i kad su se prvi put susreli. Bila je blijeda. Poirotu se učini da je smršavila.

— Želio bih vas nešto pitati, gospođo.

— Želite me nešto pitati?

— Da li vam je telefonirala gospođa Upward na dan svoje smrti?

— Gospođa Rendell zagleda se u Poirota i polako kimne glavom.

— U koliko sati vam je telefonirala?

— Mislím da je bilo oko šest sati. Nisam bila kod kuće. Primila sam njezinu poruku.

— Što je gospođa Upward htjela? Je li željela da je posjetite?

— Jest. Rekla je da će biti sama. Robin i gospođa Oliver trebali su ići u Kilchester, a Janet je imala slobodan dan. Željela je da joj pravim društvo.

— Da li vam je rekla kad da dođete?

— Oko devet sati.

— Jeste li je posjetili?

— Htjela sam je posjetiti, ali sam zadrijemala. Kad sam se probudila, bilo je već prekasno.

— Niste rekli policiji da vam je gospođa Upward telefonirala?

— Zar sam to morala učiniti? — zapita ona širom otvorenih očiju kao začuđeno dijete. — Nisam to učinila. Mislila sam da to nije

važno. Moram ipak priznati da sam se osjećala krivom. Da sam to javila, možda bih pomogla policiji.

— Jedva je došla do daha da nastavi: — On, nadam se da nisam previše pogriješila?

— Čega se bojite, gospođo? — pita Poirot umjesto odgovora.

— Čega se bojim? Ničeg se ne bojim.

— Plašite se, gospođo, nešto vas plaši.

— Govorite gluposti. Čega bih se bojala? Poirot nije odmah odgovorio. Zamislio se, a zatim reče: — Mislim da se mene bojite Ništa mu nije odgovorila, samo se rukama uhvatila za glavu.

24.

— Kakve li zbrke! — reče Spence.

— Situacija i nije baš tako crna — pokušao ga je utješiti Poirot.

— Kako da nije! Svaki novi podatak samo još više zapetlja slučaj. Rekli ste mi da je gospođa Upward nazvala tri žene. Pozvala ih je da dođu k njoj. Zašto tri? Zar nije znala koja je od njih Lily Gamboll? Ne znamo da li se uistinu radi o Lily Gamboll!

Našli smo knjigu na kojoj je napisano ime Evelyn Hope. Iz toga proizlazi da je gospođa Upward zapravo Eva Kane, zar ne?

— Znači da je James Bentley imao pravo kad je rekao da je gospođa McGinty pričala o gospođi Upward.

— Rekli ste da nije bio siguran.

— Točno. Nije bio siguran. On nikad ni u što nije siguran. Nije pažljivo slušao, činilo mu se da je gospođa McGinty govorila nešto o gospođi Upward. Ako mu se to učinilo, vjerojatno je tako i bilo.

— Iz Australije su nam javili da je gospođa Hope umrla prije dvadeset godina. — To već znam.

— Uvijek sve znate, gospodine Poirot. Poirot ne odgovori na to peckanje, već samo reče: »Gospođa Hope« je umrla u Australiji, što znamo o gospođi Upward?

— Znamo da je udovica bogatog vlasnika tvornica sa sjevera Engleske, živjela je kraj Leedsa. Nedugo poslije rođenja sina, umire gospodin Upward. Dječak je bio slabašan. Bolovao je od tuberkuloze i zato su živjeli u inozemstvu.

— Kakve to ima veze s Evom Kane?

— Četiri godine poslije odlaska Eve Kane iz Engleske, gospodin Upward negdje u inozemstvu upoznaje svoju buduću ženu. Vratili su se u Englesku poslije vjenčanja.

— Znači da bi gospođa Upward mogla biti Eva Kane. Kako se zvala dok je bila djevojka?

— Hargraves, čini mi se. To nije važno. Ime se može promijeniti.

— Slažem se s vama. Možda je Eva Kane, odnosno Evelyn Hope zaista umrla u Australiji. Ali postoji mogućnost i da je krivotvorila

smrtovnicu, nastavila živjeti pod svojim djevojačkim imenom Hargraves i bogato se udala.

— Sve je to bilo tako davno — reče Spence. — Recimo da je to istina. Zadržala je svoju fotografiju iz mladih dana. Gospođa McGinty ju je našla i zato ju je, pretpostavimo, poslodavka ubila.

— Ona je to mogla učiniti. Robin je te večeri bio na radio-stanici. Sjećate li se da ju je gospođa Rendell željela posjetiti te večeri, ali je gospođa Upward nije čula.

Janet Groom, dvorkinja gospođe Upward, rekla je gospođi Sweetiman da gospođa Upward nije potpuno nepokretna.

— U redu, Poirot. Ne zaboravite, međutim, da je ona ubijena! Prepoznala je određenu fotografiju. Vi govorite kao da ta dva ubojstva nisu povezana.

— U redu. Priznajem da su povezana.

— Sad mi više ništa nije jasno.

— Ključ problema je u Evelyn Hope.

— Sumnjate, dakle, na Eve Carpenter, a ne na Lily Gamboll! Mislite li da bi kćer mogla ubiti svoju majku?

— Ne, ne radi se o ubojstvu majke.

— Nemogući ste, Poirot! želite li reći da u Broadhinnvju žive Eva Kane, Lily Gamboll, Janice Courtland i Vera Blake. Mislite li da sve četiri žive tamo? Imamo četiri žene na koje pada sumnja?

— Ima ih više. Zar ste zaboravili da je Eva Kane bila dadilja u obitelji Craig?

— Pa što onda?

— Ako u obitelji postoji dadilja, mora bita i djece, zar ne? Mora biti najmanje jedno dijete. što se zbilo s djecom Craigovih?

— Mislim da su imali kćer i sina. Neki rođaci su ih uzeli k sebi.

— Dakle, još dvoje ljudi možemo ubrojiti među sumnjive osobe. Djeca su mogla sačuvati fotografiju zbog osvete.

— Ne vjerujem — reče Spence.

— I to moramo uzeti u obzir — uzdahne Poirot. — Mislim da znam istinu, iako me muči još jedna stvar.

— Baš mi je drago što i vas nešto muči — reče Spence.

— Želio bih da mi potvrdite da je ovo istina, mon cher Spence. Eva Kane je napustila zemlju prije Craigova smaknuća, zar ne?

— Jest.

— Očekivala je dijete?

— Imate pravo.

— Mon Dieu, kako sam bio glup — uzvikne Poirot. — Sve je vrlo jednostavno, zar ne?

Puko je čudo što se tog trenutka nije dogodilo još jedno ubojstvo. Umalo da viši činovnik policijske stanice u Kilchesteru nije ubio Herculea Poirota.

— Naručio bih telefonski razgovor s gospođom Ariadne Oliver — reče Hercule Poirot.

To nije bilo tako lako. Gospođa Oliver je radila i nije željela da je uznemiravaju.

Poirot je bio ustrajan i tako je ipak začuo njezin glas.

— O čemu se radi? — upitala ga je ljutito gospođa Oliver. — Zar ste me baš sad morali zvati? Baš mi je pala na pamet odlična ideja. Zamislite ubojstvo u trgovini ukrasnih tkanina. Zacijelo znate, kako izgledaju te trgovine?

— Ne znam — odgovori joj Poirot — imam nešto važnije da vam kažem.

— Nešto važnije? — uzvikne gospođa Oliver — Za mene nema ničeg važnijeg od moje knjige! Poirot ništa ne reče na to, nego joj postavi nekoliko kratkih pitanja, na koja je gospođa Oliver nesigurno odgovarala.

— Da... da. Ne znam kako se zove kazalište. Pa, jedan se zvao Cecil. Prezime sam zaboravila. Najviše sam razgovarala s Michaelom.

— Odlično. To je sve što sam želio znati.

— Zašto vas zanimaju Cecil i Michael?

— Samo se vi vratite svojem romanu, gospođo.

— Ne znam zašto ne date pritvoriti doktora Rendella — čudila se gospođa Oliver. — Da sam ja netko u policiji, odmah bih ga strpala u zatvor.

— Želim vam uspješan rad na knjizi.

— Upropastili ste mi današnji dan. Ne mogu više pisati. Nemam inspiracije. Poirot se uljudno ispriča i prekine vezu. Nasmiješio se Spenceu.

— Sad ćemo razgovarati.. ja ću sad razgovarati s mladim glumcem koji živi u Cullenquayu. Nadam se da je on pravi Michael.

— Zašto... — počeo se ljutiti Spence, ali ga Poirot brzo umiri.

— Zna li, cher omi, što je to secret de Polichinelle?

— Zar mi želite održati sat iz francuskog jezika? — ljutito je pitao Spence.

— Secret de Polichinelle je tajna koju ljudi nikad ne saznaju. Zna li zašto? Ne saznaju je zato što oni koji je znaju misle da je i ostali ljudi znaju, pa je i ne spominju.

— Ne znam zašto vas već odavna nisam ubio — razbjjesnio se Spence.

25.

Rasprava je održana. Presuda je glasila: Počinilac ili počinioci ubojstva nepoznati.

Poslije rasprave Poirot je pozvao sve one koji su bili prisutni da dođu u Long Meadows. Poirot je s teškom naukom uveo red među goste. Posjeo ih je u polukrug u dnevnoj sobi. Sam Hercule Poirot zauzeo je mjesto na pročelju i svečanim glasom započeo: — Dame i gospodo... — zastao je i zakašljao se, nitko nije očekivao ove riječi: »Gospođa McGinty je mrtva. Kako je umrla?

Klečala je poput nas, tako je umrla.

Gospođa McGinty je mrtva.

Kako je umrla?

Držala je ruke kao ja, tako je umrla.

Gospođa McGinty je mrtva.

Kako je umrla?

Ovako...«

Vidio je da su gosti začuđeni, te reče: — Ne, nisam pošasavio, iako recitiram te smiješne stihove dječje igre. Ne, nisam podjetinjio. Zacijelo ste se igrali te igre kad ste bili djeca. Znam da ju je gospođa Upward znala. Sama mi je rekla ove riječi: »Gospođa McGinty je umrla. Kako je umrla? Turnula je nos u tuđe stvari kao ja, tako je umrla.« To je rekla, to je i učinila, pa je umrla, kao i gospođa McGinty...

Počeo bih od početka. Gospođa McGinty, koja je radila kućne poslove po kućama, ubijena je, James Bentley, njezin podstanar optužen da je to počinio, suđen je i proglašen krivim. Inspektor Spence je prikupljao podatke u toj istrazi. Nije bio uvjeren da je mladić kriv, iako ga je dokazni materijal teško teretio. Došao je k meni i ja sam se složio s njim. Ja dolazim ovamo da dobijem odgovor na ovo pitanje: Kako je umrla gospođa McGinty i zašto?

Mogu vam reći da mi je naoko sitnica pomogla da odgovorim na to pitanje. Bila je to bočica tinte. Svi znate da je gospođa McGinty prepoznala jednu fotografiju u »Sunday companionu« kod neke osobe u čijoj je kući radila. O tome je pričala Jamesu Bentleyu koji

na to nije obratio pažnju. Jedva da ju je slušao. Poslije mu se činilo da je tu fotografiju gospođa McGinty vidjela u kući gospođe Upward.

Rekla je da ta žena više neće biti tako ponosna kao što je bila. Svi znamo da je to istina. Gospođa Upward je bila gorda žena. Pokazao sam vam te fotografije (onima kojima ih nisam pokazao, zacijelo su o njima čuli od drugih) kad smo jedne večeri posjetili gospođu Upward. Primijetio sam da su joj se oči zasjajale kad ih je ugledala.

Morala je priznati da je jednu od njih već prije vidjela, ali je rekla da se ne sjeća gdje je to bilo i kada.

Kad sam je zapitao koju je fotografiju prepoznala, pokazala je fotografiju djevojčice Lily Gamboll. Moram vam reći da to nije bila istina. Ne znam zašto me je željela zavarati, navesti na krivi trag. Mene je zavela, ali ne i ubojicu. Netko je znao koju je fotografiju ona prepoznala. Neću okolišati, već ću vam odmah reći koja je to fotografija bila: prepoznala je fotografiju Eve Kane, žene koja je bila suučesnik, a možda i začetnik ubojstva koje je počinio Craig.

Slijedeće je večeri ubijena. Stradala je zbog istog razloga zbog kojeg i gospođa McGinty. Obje su turnule nos u nešto što ih se nije ticalo... Obje su umrle. Prije nego što je ubijena gospođa Upward tri su žene dobile telefonske pozive da je posjete. Bile su to: gospođa Carpenter, gospođa Rendell i gospođica Henderson. Sve su tri dobile poruku da posjete gospođu Upward te večeri. Njezina je dvorkinja imala slobodan dan, a njezin sin i gospođa Oliver trebali su ići u kazalište, željela je razgovarati s njima.

Zašto je pozvala tri gošće? Da li je znala gdje je vidjela fotografiju Eve Kane?

Možda je znala, da ju je vidjela, ali se nije sjećala gdje? Sto te žene imaju zajedničko? Ništa osim godina. Sve tri su podjednake dobi. Sigurno ste pročitali onaj članak u »Sunđav oompanionu«? Vrlo su sentimentalno pisali o kćerci Eve Kane. Ona bi sad bila iste dobi kao i žene s kojima je željela razgovarati gospođa Upward.

Izgleda da u Broadhinnvu živi mlada žena, kći zloglasnog ubojice i njegove ljubavnice Eve Kane. Ta mlada žena ni uz koju cijenu ne želi da se to otkrije.

Spremna je da dva puta počini zločin da bi to spriječila. U sobi u kojoj je pronađena mrtva, gospođa Upward, ostale su dvije šalice za kavu. Na jednoj smo našli jedva vidljiv trag crvenila za usne.

Kako su reagirale žene na poziv? Gospođa Rendell je primila poruku, ali kaže da te noći nije išla gospođi Upward. Gospođa Rendell je htjela poći, ali je zadrijemala u naslonjaču. Gospođica Henderson je otišla tamo, ali je nitko nije čuo. Kuća je bila u mraku, pa se vratila kući. To one tvrde, ali šalica dokazuje da je jedna od njih ipak bila u posjetu. To može potvrditi i djevojka Edna, koja radi u pošti. Ona je vidjela ženu svijetle kose kako ulazi u kuću. U kući se osjećao i miris skupog parfema koji upotrebljava gospođa Carpenter.

— To je laž — prekine ga Eva Carpenter. — Okrutna laž. — Tužit ćemo vas zbog klevete. Svi prisutni bit će nam svjedoci — zaprijeti Poirotu Guy Carpenter.

— Zar ne smijem reći da vaša žena upotrebljava skupocjeni parfem? — Smiješni dokazi! Mogao je bilo tko poprskati sobu parfemom koji ja upotrebljavam ili namazati čašu mojim ružem.

— Mais oui, točno ste to primijetili! — Poirot se oduševljeno složio s njom. — Mogao je to učiniti bilo tko! Ta me ideja potakla na razmišljanje i mnogo toga mi je palo na pamet. Miris... trag na šalici... Svaki trag od crvenila za usne lako se može izbrisati, šalice su se mogle lako oprati. Pitao sam se zašto to ubojica nije učinio? Netko je želio da nas navede na krivi trag. Netko je želio da povjerujemo da je neka žena bila u posjetu kod gospođe Upward. Razmišljao sam i o telefonskim pozivima. Sve su tri žene primile poruke. Ni jedna nije osobno razgovarala s gospođom Upward.

Možda gospođa Upward i nije telefonirala. Možda je to telefonirao netko tko je želio da umiješa ženu, bilo koju ženu u to ubojstvo. Zapitao sam se: zašto? Reći ću vam zašto: Ubojica gospođe Upward nije žena... već muškarac.

— Poirot zastade i pogleda sve prisutne. Svi su zanijemili od iznenađenja.

— To ste pametno rekli — uzvikne gospođa Carpenter.

— Naravno — kazala je gospođa Oliver.

— Tako sam došao do važnog otkrića... muškarac je ubio gospođu Upward i taj je isti muškarac ubio i gospođu McGinty! Tko je taj muškarac? Zašto je ubio? To znamo. Zbog fotografije. Tko je posjedovao fotografiju? To je važno pitanje. Zašto ju je čuvao? Na to nije tako teško odgovoriti. Fotografiju je čuvao iz sentimentalnosti. Više je nije morao uništiti kad se riješio gospođe McGinty.

Situacija se, međutim, mijenja nakon drugog ubojstva. Već se zna da fotografija ima veze s zločinima, pa je se ubojica morao riješiti. Bilo je opasno držati je uza se. Morao ju je uništiti.

Poirot ih redom pogleda. Svi su kimali glavom u znak odobravanja. — Ipak, fotografiju nije uništio! Znam da je nije uništio, jer sam je ja našao. Našao sam je prije nekoliko dana u ovoj kući. Nalazila se u jednoj ladici u ovoj sobi. Imam je kod sebe — reče Poirot i izvadi fotografiju. Pokazao im je fotografiju na kojoj se nalazila djevojka s ružama. Glupo se smiješila.

— Da — reče — Poirot — to je Eva Kane. Na stražnjoj strani napisane dvije riječi: »Moja majka«. — Poirot se zagleda u Maureen Summerhayes kao da je optužuje.

— Ne razumijem vas. Nikad nisam...

— Znam da me ne razumijete, gospođo Summerhaves. Zadržali ste fotografiju iz sentimentalnosti. Vi se niste osjećali krivom i zato ste čuvali fotografiju. Rekli ste mi na piću kod gospođe Carpenter da ste bili usvojeni kao dijete. Uvjeren sam da ne znate tko vam je majka. Netko je drugi to saznao. Netko... kome je vrlo stalo do ugleda porodice. Taj bi čovjek radije umro nego da svijet ili njegova djeca saznaju da je Maureen Summerhaves kći ubojice Craiga i Eve Kane. Rekao sam da bi taj čovjek radije umro nego da se dozna, ali da li bi to pomoglo? Ne bi, zar ne? Zato... recimo da je među nama čovjek koji je spreman ubiti.

— To su gluposti — reče Johnnie Summerhayes mirno, gotovo prijateljski. — Uživajte u predstavi, zar ne? To su puke pretpostavke! Kako možete tako nešto govoriti o mojoj ženi — najednom reče ljutito. Nije se više mogao suzdržati.

— Prokleta svinjo — naglo je ustao i navalio na Poirota. Srećom, Poirot umakne, a između njega i napadača postavio se Spence.

— Smirite se, majore Summerhayes, smirite se! — Oprostite. Zaista sam se smiješno ponašao! — kazao je već mnogo smirenije. — Nepotrebno sam se uzrujao.

Netko je zaista mogao podmetnuti tu fotografiju.

— Imate pravo — složi se Poirot. — Zamislite, na toj fotografiji nema otisaka prstiju. Poirot prekine na trenutak svoje pripovijedanje i, kao da se nečemu čudi, zakima glavom te reče: — Morali bi se na

njoj nalaziti otisci. Gospođa Summerhaves je nevinna, ona nema veze sa zločinom. Ona ne bi izbrisala svoje otiske.

— Vi ste poludjeli — upadne mu u riječ Maureen — vidjela sam tu fotografiju samo jedan-put u životu, i to one večeri kod gospođe Upward.

— Sretni ste što ja znam da govorite istinu — kazao joj je Poirot. — Netko je podmetnuo fotografiju — malo prije nego što sam je ja tamo našao. Dva puta ste sadržaj tih ladica izbacili na pod i dvaput sam ja sve spremao na mjesto. Kad sam stavljao stvari natrag u ladicu prvi put, fotografije nije bilo tamo. Bila je, međutim, tamo kad sam to činio po drugi put. Znam tko ju je tamo stavio.

Poirot se naglo izmijenio. Nije to više bio čovječuljak sa smiješnim brčićima i obojenom kosom. Bio je to lovac na tragu svojoj divljači.

— Zločine je počinio muškarac — zbog vrlo jednostavnog razloga, zbog novca. U kući gospođe Upward nađena je knjiga koja je pripadala Evelyn Hope. Hope je prezime koje je Eva Kane uzela kad je napustila Englesku. Ako je njezino pravo ime bilo Evelvn, onda je tako nazvala i dijete koje je rodila. Evelyn može biti žensko i muško ime. Zašto smo mislili da je Eva Kane rodila djevojčicu? Zato što je tako pisalo u »Sundav Companionu«! Mnogo je neistina bilo u tom članku. Napisali su da se rodila djevojčica da stvar zvuči dopadljivije. Eva Kane je napustila Englesku prije rođenja djeteta... u to vrijeme nitko nije znao da li će roditi djevojčicu ili dječaka.

Zavele su me romantične netočnosti članka iz nedjeljnih novina. Dakle, Evelvn Hope, sin Eve Kane dolazi u Englesku. To je darovit momak koji upoznaje bogatu ženu i ispriča joj dirljivu priču o svom porijeklu. Rekao je da je sin lijepe balerine koja je mlada umrla od tuberkuloze u Parizu. Ta osamljena žena je nedugo prije toga izgubila sina jedinca. Jednostranim ugovorom taj mladi nadareni pisac uzima njezino prezime. vaše je pravo ime Evelyn Hope, zar ne, gospodine Upward?

— Naravno da nije! O čemu vi to pričate? — razgnjevio se Robin Upward.

— Ne možete to poreći. Neki vas ljudi pozna ju pod tim imenom. Ime Evelyn Hope na knjizi koju smo našli ispisano je vašim rukopisom, kao i riječi »Moja majka« straga na fotografiji. Gospođa McGinty je vidjela fotografiju i napis na njoj kad je pospremala vaše

stvari. Spomenula vam je to pošto je pročitala onaj članak u nedjeljnim novinama. Ona je bila uvjerena da je na fotografiji gospođa Upward.

Nije znala da vam gospođa Upward nije rođena majka.

Bili ste svjesni da bi svemu bio kraj kad bi gospođa McGinty to ispriповijedala vašoj pomajci. Gospođa Upward je vjerovala da se osobine nasljeđuju. Odrekla bi se posvojenog sina kad bi doznala da mu je otac ubojica. Ne bi mogla zaboraviti ni laži koje ste joj ispriповijedali. Morali ste ušutkati gospođu McGinty. Obećali ste joj da će biti nagrađena za šutnju. Posjetili ste je prije nego što ste otišli na snimanje u radio-stanicu... i ubili je! Ovako! — Poirot zgrabi čekić za šećer i zamahne prema Robinovoj glavi. Neki su prisutni viknuli od straha.

— Nemojte... nemojte... Bio je to nesretan slučaj — zaurloao je Robin Upward. — Nisam je želio ubiti. Izgubio sam glavu. Kunem vam se da je to istina?

— Oprali ste krv i vratili čekić u ovu sobu. Ali modernoj je nauci dovoljan i najsitniji trag krvi koji je ostao na čekiću.

— Nisam je želio ubiti... Nemojte mene kriviti... Nisam ja odgovoran za to... To mi je u krvi. Ne možete me objesiti zato što sam se takav rodio...

— Ne možemo? Vidjet ćete da možemo! — poluglasno reče Spence. — Moram vas upozoriti, gospodine Upward da sve što kažete, može vas teretiti — dodao je glasno.

26.

— Kako ste samo posumnjali na Robina Upwarda, gospodine Poirot?

— Poirot je bio ponosan i sretan. Uživao je objašnjavati. — To sam se morao i prije sjetiti. Nisam obraćao pažnju na ključne riječi koje je izrekla gospođa Summerhaves one večeri na zabavi. Ona se obratila Robinu ovim riječima: »Nije ugodno biti posvojče, zar ne?« Mogao sam tada zaključiti da gospođa Upward nije Robinova majka.

Gospođa Upward nije željela da se to sazna. Zacijelo nije željela da ljudi pomisle kako Robin s njom živi zbog novca. Malo je ljudi to znalo. Bili su to samo ljudi koji su radili s Rabinom u vrijeme kad ga je ona posvojila. Imala je malo prijatelja u ovoj zemlji, jer je dugo živjela izvan domovine. Nastanila se daleko od rodnog Yorkshirea. Prijatelji iz mladosti mislili su da je to onaj mali Robin, kojeg su poznavali kao dijete, a ona ih nije razuvjerala. Kad sam ih upoznao, primijetio sam da se ponašaju neprirodno. Robin se nije prema majci odnosio poput razmaženog djeteta ili odana sina. Odnosio se prema njoj kao prema dobrotvoru.

Kada ju je zvao »majko«. Zvučilo mi je neprirodno. Gospođa Upward ga je obožavala, ali se prema njemu odnosila kao prema skupocjenoj stvari koju je kupila.

— Tako je Robin lagodno živio sa svojom majkom, koja ga je obasipala novcem.

Mogao je raditi sve što mu se svidjelo. U taj njegov sigurni svijet ulazi gospođa McGinty i prepoznaje fotografiju na kojoj piše: »Moja majka«. Bila je to slika njegove rođene majke za koju je on rekao da je bila balerina koja je mlada umrla od tuberkuloze! Gospođa McGinty je mislila da je to gospođa Upward dok je bila mlada, jer je bila uvjerenjena da je ona Robinova majka. Ne vjerujem da ga je gospođa McGinty željela ucjenjivati.

Mislila je da će tu i tamo imati koristi od toga što o tom svom otkriću nikom neće reći ni riječi. Znala je da gospođi Upward ne bi bilo milo da ljudi saznaju njezinu prošlost. Shvatila je da je to ponosna žena.

Robin nije želio riskirati. Ukrao je čekić za šećer, koji je gospođa Summerhaves u šali nazvala savršenim ubojitim oružjem. Slijedeće je večeri otišao do kućice gospođe McGinty i ubio je. Žena ga je uvela u kuću, nije ga se bojala. Znao je gdje ona drži svoju ušteđevinu. Uzeo ju je i tako naveo policiju da povjeruje kako je zločin počinjen iz koristoljublja. Sumnja je pala na Bentleya kojeg su pritvorili i osudili. Mudri Robin Upward opet je mogao mirno spavati.

Ali tada sam ja pokazao one fotografije i gospođa Upward prepoznala je Evu Kane.

Do tada je mislila da je to Robinova majka balerina! Zar njezin Robin...? Ne to nije mogla povjerovati. Ne možemo znati što je htjela poduzeti. Robin ponovo nije ništa htio staviti na kocku. Sve je dobro isplanirao: posjet kazalištu kad je dvorkinja imala slobodan dan, telefonske razgovore, šalicu od kave pažljivo je namazao crvenilom za usne koje je uzeo iz torbice Eve Carpenter. Kupio je i skupocjen parfem koji je ona upotrebljavala. Robin je dva puta izlazio iz automobila u kojem je već sjedila gospođa Oliver, rekavši joj da se brine za majku.

Nju je ubio za tili čas. Lako je i brzo namjestio i lažne dokaze. Smrću gospođe Upward Robin dobiva veliko bogatstvo koje mu ona oporučno ostavlja. Nitko na njega ne može sumnjati kad je to djelo žene. Tri su je žene posjetile te večeri, na jednu mora pasti sumnja. Tako se i dogodilo.

Robin je, međutim, kao i svi kriminalci, bio nepažljiv i previše siguran u sebe. U kući se nalazila knjiga na kojoj je bilo napisano njegovo ime, a zadržao je i fatalnu fotografiju. Bio bi sigurniji da ju je uništio. Vjerovao je, međutim da mu ona može poslužiti da krivnju svali na nekoga drugog. Pomislio je da bi to mogla biti gospođa Summerhaves. Zato se i preselio u njihovu kuću. Zar nije čekić za šećer bio njezin?

Znao je da je i ona posvojčice i sigurno bi teško mogla nekoga uvjeriti da ona nije kćer Eve Kane.

Kad je Deirdre Henderson priznala da se u vrijeme ubojstva nalazila tamo, promijenio je plan. Htio je njoj podmetnuti fotografiju. Popeo se vrtlarovim ljestvama do prozora njezine sobe, koji je na sreću bio čvrsto zatvoren. Tako mu to nije uspjelo. Vratio se ovamo i sakrio fotografiju u ladicu koju sam na njegovu nesreću nedugo prije

toga ja pregledao. Zato sam i znao da je fotografija podmetnuta. Znao sam i tko je to učinio. To je mogla učiniti jedino osoba koja je marljivo pisala na stroju iznad mene.

Na knjizi koju smo našli u kući gospođe Upward pisalo je ime Evelyn Hope. Evelyn Hope je morala biti ili gospođa Upward ili Bobin Upward... Ime me je bilo navelo na krivi trag. Povezao sam ga s gospođom Carpenter. Ona se zove Eve. Tad sam se sjetio da je Evelyn žensko, ali i muško ime. Sjetio sam se razgovora koji mi je prepričala gospođa Oliver. Želio sam da mladi glumac, koji je s njom razgovarao one večeri kad je bila u kazalištu s Robinom, potvrdi moje sumnje da Bobin Upward nije rođeni sin gospođe Upward. Iz pričanja gospođe Oliver učinilo mi se da taj mladić zna mnogo o gospođi Upward.

Taj je mladi glumac pričao o nekom mladiću koji je prevario gospođu Upward o svom porijeklu i kojeg se ona odrekla. Istinu sam saznao kasnije zbog toga što sam bio uvjeren da me je netko namjerno želio gurnuti pod kotače vlaka. Ta je osoba, vjerovao sam, ubojica gospođe McGinty. Pouzdano sam znao da jedino Robin Upward tog časa nije mogao biti tamo. To me je zbunilo. Začuo se smijeh gospodina Summerhavesa.

— Sigurno vas je gurnula neka seljanka s košarom. One se uvijek guraju.

— Robin Upward bio je toliko samouvjeren da me se uopće nije bojao — reče Poirot.

— Njegova je nesreća što se tako ponašao, jer je dokaza protiv njega bilo zaista malo.

Gospođa Oliver se meškoljila na svom mjestu. — Rekli ste da je Robin ubio svoju majku — nije mogla vjerovati gospođa Oliver — dok sam ga ja čekala u automobilu i nisam ništa posumnjala? Nije za to bilo vremena! — tvrdila je ona.

— Imao je dovoljno vremena. Ljudi ne znaju procijeniti koliko treba vremena za neke radnje. Sjetite se kako se brzo može mijenjati pozornica. Utrošio je malo više vremena postavljajući dokaze koji su nas trebali odvesti na krivi trag.

— Kao u dobrom kazalištu — promrmljala je gospođa Oliver.

— Da, to se ubojstvo odigralo kao u kazalištu. Sve je unaprijed bilo planirano.

- A ja sam sjedila u automobilu, nisam imala pojma što se događa!
- Na žalost, ovoj put vas je iznevjerila vaša ženska intuicija.

27.

Ne vraćam se natrag u poduzeće »Breather and Scuttle« u kojem sam prije radila — reče Maude Williams.

— Loše je.

— Radili ste za njih dok vam je to odgovaralo.

— Što želite time reći, gospodine Poirote?

— Zašto ste ovamo došli?

— Kad sve znate, zašto sami ne odgovorite?

— Nešto znam... što znate? Poirot se zamišljeno zagleda u njezinu kosu. — Bio sam vrlo diskretan — kazao je. — Svi su mislili da je ona žena plave kose, koja je ušla u kuću gospođe Upward, zapravo Eve Carpenter. Mislili su da je to ona porekla zato što se bojala. Pošto znamo da je Robin ubojica, to više nije važno. Mogu vam reći da sam siguran da to nije bila ona. Mislim da je Edna vidjela vas.

— Mene? upitala je čudnim glasom.

— Zašto vas je ovaj gradić toliko zanimao? — Odgovori joj Poirot protupitanjem.

Zašto ste zamolili Robina Upwarda da vam da svoj potpis? Znam da ne sakupljate potpise slavni ličnosti. Što ste znali o obitelji Upward? Zašto ste došli ovamo? Kako ste znali da je Eva Kane umrla u Australiji? Kako ste saznali koje je ime uzela kad je napustila Englesku?

— Razoružali ste me. Odlično rješavate zagonetke! Ništa ja ne skrivam. Maude Williams otvori torbicu i izvadi izrezak iz novina. Tu je sliku Poirot već dobro znao.

Bilo je to lice Eve Kane. Preko slike je pisalo: »Ona je ubila svoju majku.«

Poirot joj vrati izrezak.

— Da. Znao sam, zovete se Craig, zar ne? Maude kimne glavom.

— Odgojili su neki rođaci. Bili su vrlo dobri prema meni. Ah, nikad nisam mogla zaboraviti ono što sam doživjela kao dijete. Bila sam već dovoljno odrasla da sve shvatim. Dugo sam o tome razmišljala, naročito o njoj. Znala sam kakva je bila.

Znate, djeca mogu dobro procijeniti čovjeka. Otac je bio slabić. Zaludila ga je.

Preuzeo je krivnju na sebe za ono što je, uvjeren sam, ona učinila. Znam da je bio suučesnik, ali nije to isto, zar ne? Uvijek sam željela saznati što se dogodilo s njom.

Kad sam postala punoljetna, unajmila sam detektive da otkriju gdje živi. Saznali su da je oputovala u Australiju, a zatim da je tamo i umrla. Ostavila je sina — imenom Evelvn Hope.

Činilo se je da je time sve završeno. Tad sam upoznala mladog glumca koji je u jednom razgovoru spomenuo momka koji se zvao Evelvn Hope i koji je došao iz Australije. Rekao je da je promijenio ime u Eobin Upward i da piše drame. To me je zanimalo. Pokazao mi ga je jedne večeri... bio je sa svojom majkom. Tada sam pomislila da Eva Kane nije mrtva. Ponosno je koračala uza svog sina jedinca i razbacivala se novcem.

Zaposlila sam se u tom gradiću. Njuškala sam okolo. Bila sam vrlo radoznala. U redu, priznat ću vam, željela sam s njom raščistiti račune... Kad ste mi pričali o Jamesu Bentleyu, mislila sam da je gospođa Upward ubila gospođu McGinty. Mislila sam da je Eva Kane nastavila sa svojom rabotom. Od Michaela Westa čula sam da će Robin posjetiti te večeri kazalište zajedno s gospođom Oliver, pa sam odlučila krenuti u Broadhinnv da porazgovaram s tom ženom. Namjeravala sam.. moram priznati da ne znam što sam htjela uraditi. Sve ću vam priznati. Uzela sam mali revolver koji imam još od rata. Zašto sam to učinila? Zato da je zaplašim? Ili sam htjela učiniti nešto groznije? Bit ću iskrena. Ne znam...

Stigla sam tamo i našla kuću u potpunoj tami i tišini. Vrata nisu bila zaključana i ušla sam u kuću. Znate i sami što sam zatekla tamo. Sjedila je mrtva u svojem stolcu, modra, natečena lica. Sve što sam dotad mislila učinilo mi se budalastim. Znala sam da je nisam željela ubiti... Ujedno sam shvatila da bi ljudi teško povjerovali u moj iskaz. Bilo je hladno, na rukama sam imala rukavice, znala sam da nisam ostavila otiske prstiju. Mislila sam da me nitko nije vidio kako ulazim i izlazim iz kuće. To je sve.

— Ona zastade, a zatim upita: — što ćete učiniti sa mnom?

— Ništa — odgovori joj Poirot. — želim vam sreću u životu. To je sve.

Pogovor

Hercule Poirot i inspektor Spence uživali su u restoranu »Vielle Grand'mere«.

Kad im donesoše kavu, Spence se zadovoljno nasloni u stolcu i uzdahne. Pošteno se najeo.

— Jelo nije bilo loše — reče zadovoljno. — Mora da je kuhar Francuz, ali ne smeta.

Rijetko se gdje može dobiti dobar odrezak i uz to prženi krumpir.

— Ovdje sam ručao onoga dana kad ste me prvi put posjetili — vratio se u prošlost Poirot.

— Mnogo je vode proteklo od tada. Moram vam čestitati, gospodine Poirot. Uspio vam je trik. — Na Spenceovom se licu ukaza osmijeh. — Sva sreća što mladić nije shvatio da nemamo mnogo dokaza protiv njega. Neki bi sposobni advokat za tren oka poništio te naše dokaze. Ipak mladić je izgubio glavu i sve priznao! Baš smo imali sreću!

— Nije posrijedi samo sreća — prigovorio mu je Poirot. — Ja sam ga namamio kao što lovac namami divljač. Mislio je da sam nasjeo i povjerovao da je gospođa Summerhaves ubojica. Kad je uvidio da to nije istina, izgubio je glavu!

Osim toga, on je kukavica. Mislio je da ga želim udariti kad sam zamahnuo onim čekićem. Kad se boje, ljudi govore istinu.

— Sva sreća što niste stradali kad se major Summerhaves razbjescio — nasmijao se Spence. — Brzo se raspali taj čovjek. brz je i u napadu. U posljednji čas sam vas spasio. Dali vam je oprostio uvredu koju ste nanijeli njegovoj ženi?

— Dobri smo prijatelji. Gospođi Summerhaves poklonio sam kuharicu i osobno joj pokazao kako se priprema omlet. Bon Dieu, koliko sam propatio u toj kući! — Poirot sklopi oči.

— Kakav zamršen slučaj! — raspričao se Spence, kojeg nisu zanimale Poirotove nevolje. — Stara je istina da svatko nešto krije. Gospođa Carpenter jedva se izvukla. Umalo da je ne optuže za ubojstvo. Ne krivim je. Ponašala se kao da je to ona učinila.

— Eh bein, što je ona krila? — znatiželjno zapita Poirot.

— Nekad je bila plesačica. Imala je mnogo obožavalaca! Muž joj nije poginuo u ratu, kao što je pričala kad se nastanila u Broadhinnrju. živjela je nevjenčano s nekim muškarcem. To joj Guy Carpenter ne bi oprostio. Njemu je ispričala posve drukčiju priču. Bojala se da će se to otkriti kad mi počnemo kopkati po njezinoj prošlosti. Spence otpije gutljaj kave i osmijehne se.

— Sjetite se Wetherbyjevih! Kakve li obitelji pune mržnje i ljubavi! što se iza toga krije? Ništa osim novca! Funte i šilinzi.

— Samo to!

— Djevojka je bogata. Naslijedila je novac od neke tetke. Majka je drži uza se da se ne bi udala. Poočim je mrzi, jer ona ima pare i plaća račune. Čini mi se da mu ništa ne polazi za rukom, što se tiče gospođe Wetherby, mislim da je čisti otrov zaslađen šećerom.

— Slažem se s vama — reče Poirot. — Sreća je što djevojka ima novaca. Može se udati za Jamesa Bentleya. Spence ga iznenađeno pogleda.

— Udat će se za Jamesa Bentleya? Tko? Deirdre Henderson?

— Da. Uvjeren sam u to — reče Poirot. — Time sam se osobno pozabavio. Imam sad previše slobodnog vremena pa uživam u pokušaju da povezem to dvoje mladih ljudi.

Oni o tome nemaju pojma. Mislim da se međusobno privlače. Kad bi ih prepustio same sebi, ništa se ne bi dogodilo. Ali tu je, međutim, Hercule Poirot, koji će se umiješati i brak će postati stvarnost!

— Volite se miješati u tuđe poslove? — nasmije se Spence.

— Mon cher, i za vas bi se to moglo reći — odgovori mu Poirot.

— Priznajem da je to istina. Taj James Bentley je jadan momak.

— Dakako da je jadan! Očajan je što ga neće objesiti!

— Morao bi kleknuti pred vas i zahvaliti vam što je živ — reče Spence.

— To bi trebao učiniti i pred vama. On, međutim, tako ne misli.

— Baš je čudak.

— Unatoč tome, dvije su žene pomalo zaljubljene u njega. Priroda me iznova iznenađuje!

— Mislio sam da ćete pokušati učvrstiti vezu između Jamesa Bentleya i Maud Williams.

— On mora izabrati sam — reče Poirot. — Uvjeren sam da će izabrati Deirdre Henderson. Maud Williams je puna energije, previše

je vitalna za njega. Uz nju bi se on još više povukao u sebe.

— Što li su našle u njemu!

— Tko bi to znao! Priroda je nedokučiva!

— Imat ćete muke, prvo s Bentleyem, a zatim s majkom. Ta će se protiviti tom braku.

— Pobijedit će jači.

— Pobijedit će brkovi, to želite reći, zar ne? — smijao se Spence. Poirot je mirno gladio svoje brkove. Ponudio je Spencea rakijom.

— Vrlo rado, gospodine Poirot. Poirot naruči rakiju.

— Sjetio sam se! Znao sam da vam još nešto moram reći. Sjećate li se Rendelkmh?

— Naravno.

— Kad smo provjeravali njegovu prošlost, otkrili smo da je poslije smrti prve žene doktora Rendella policija dobila anonimna pisma. U njima je pisalo da je otrovao svoju ženu. Ljudi svašta nagađaju. Znamo da ju je njegovao drugi, doktor, a ne njezin muž. On je utvrdio da je umrla prirodnom smrću. Sumnjivo je bilo jedino to što su bili osiguram, jedan drugome u korist... Što vi mislite o tome? Poirot se sjeti kako je gospođa Rendell bila uplašena. Rekla je da ne vjeruje anonimnim pismima. Bila je uvjerenjena da nisam došao zbog istrage u povodu smrti gospođe McGinty već zbog nečeg drugog. Rekla je da ne dobiva samo policija anonimna pisma.

— Znači li to da ih je i ona dobila?

— Mislim da ih je primila. Kad sam stigao u Broadhinny, pomislila je da je istraga o gospođi McGinty samo izlika... Njezin je muž to isto mislio... Sad mi je sve jasno!

Znam tko me je umalo gurnuo pod kotače vlaka! Bio je to doktor Rendell!

— Mislite li da bi se mogao riješiti i sadašnje žene?

— Ne vjerujem. Zna da budno motrimo na njega. Njegova se žena zacijelo neće osigurati njemu u korist.

— Učinit ćemo što možemo. Motrit ćemo na njega, i to tako da to zna.

— U zdravlje gospođe Oliver! — nazdravio je Poirot.

— Zašto ste se nje sjetili? — ženska intuicija — reče Poirot. Neko vrijeme zavlada tišina. Prvi je progovorio Spence: — Robinu Upwardu suditi će se slijedećeg tjedna. Nisam sasvim siguran...

— Mon Dieu! — zaprepašteno uzvikne Poirot. — Sumnjate da je Robin Upward kriv?

Zar želite početi sve iznova?

— Uvjeren sam da je on ubojica — uvjeravao je Poirota. — Dovoljno je umišljen da to bude!

Kraj